Aventurile lui
JONATHAN GULLIBLE
O odisee liber-schimbistă

libertate drepturi alegeri consimțământ schimb proprietate

democrație societate progres guvern economie sărăcie dezvoltare

Ken Schoolland

Ken Schooland

Aventurile lui Jonathan Gullible

O odisee liber-schimbistă

Traducere: Valentina Nicolaie și Sorin Cucerai

Prolog

Potrivit dorințelor domnului Gullible, iau asupra mea sarcina de a repovesti lucrurile stranii pe care mi le-a relatat în ultimii săi ani de viață. Am făcut toate eforturile pentru a reproduce cu fidelitate cele auzite, chiar dacă, pe ici pe colo, mi-am îngăduit unele licențe literare.

Capitolul 1
O mare furtună

Într-un oraș însorit de pe țărmul mării, cu mult înainte de a se fi umplut cu stele de cinema în mașini decapotabile, trăia un tânăr pe nume Jonathan Gullible. Nimeni nu-l băga în seamă în afară de părinții lui, care îl considerau deștept, sincer, și foarte atletic… din vârful capului cu păr ciufulit de culoarea nisipului și până la picioarele un pic cam mari. Munceau din greu într-un mic magazin de pe strada principală a orășelului în care se găsea o flotă de pescari mereu ocupată. Mai trăiau acolo și niște oameni foarte muncitori, unii buni, alții răi, iar cei mai mulți pur și simplu obișnuiți.

Când nu făcea mici corvoade sau comisioane pentru magazinul familiei, Jonathan își scotea barca cea veche din micul port și pornea pe mare în căutarea aventurii. Ca mulți alți tineri care își petrec anii adolescenței în același loc, Jonathan găsea că viața e puțin cam plictisitoare, iar oamenii din jurul lui nu au imaginație. Ar fi vrut să zărească, în scurtele sale călătorii dincolo de rada portului, un vapor ciudat sau un pește uriaș. Poate că va întâlni un vas de pirați și va fi obligat să navigheze pe toate mările pământului, ca membru al echipajului. Sau poate că un vas de pescuit balene, aflat în căutare de pradă, îl va lua la bord pentru vânătoare. Cu toate astea, majoritatea scurtelor lui călătorii se terminau cu stomacul țipând de foame și gâtlejul uscat

de sete, gândul la cină fiind singurul care să-i mai frământe mintea.

Într-una din acele minunate zile de primăvară când aerul era apretat ca o foaie de hârtie uscată la soare, marea îi păru atât de atrăgătoare tânărului Jonathan, încât își împachetă imediat gustarea și uneltele de pescuit și porni cu bărcuța lui într-o plimbare de-a lungul coastei. Stând cu spatele către briză, Jonathan nu observă norii întunecați de furtună care se adunau la orizont.

Jonathan nu începuse de mult să navigheze dincolo de gura portului, dar se simțea încrezător. Când vântul începu să se întețească, nu se îngrijoră decât atunci când era prea târziu. Nu trecu mult și se lupta din greu cu valurile, furtuna abătându-se cu o forță violentă asupra lui. Barca îi era aruncată amețitor dintr-o parte în alta printre valuri, ca un dop de plută într-o căldare. Orice efort pe care îl făcea să-și controleze barca era inutil împotriva vântului extrem de puternic. În cele din urmă, căzu pe fundul bărcii, ținându-se strâns de margini și sperând să nu se răstoarne. Ziua și noaptea se amestecară într-un vârtej îngrozitor.

Când furtuna se potoli în cele din urmă, barca îi era distrusă, cu catargul și pânzele rupte, aplecată puternic spre tribord. Marea se liniștise, dar o ceață deasă îl învăluia, împiedicându-l să vadă ceva. După ce pluti în derivă zile întregi, apa de băut i se termină și nu mai putea decât să-și umezească buzele cu picăturile ce se condensau pe fâșiile ce mai rămăseseră din pânze. Apoi, ceața se ridică și Jonathan zări conturul șters al unei insule. Pe măsură ce se apropia, putu să vadă un peisaj

străin, cu plaje și dealuri abrupte acoperite de o vegetație abundentă.

Valurile îl duseră pe un banc de nisip. Abandonându-și barca, Jonathan înotă repede până la țărm. Găsi și devoră într-o clipă guave roz, banane coapte și alte fructe delicioase care creșteau din abundență în climatul umed al junglei de dincolo de plaja îngustă. Imediat ce își mai întremă puterile, Jonathan se simți disperat de singur, dar ușurat că era în viață și chiar incitat de aventura în care plonjase fără să vrea. O porni imediat de-a lungul plajei albe, pentru a descoperi mai multe despre acest ținut nou și ciudat.

Capitolul 2
Cei care o caută cu lumânarea

Jonathan merse vreo două ore fără să zărească niciun semn de viață. Deodată ceva mișcă prin tufișuri și un mic animal cu o coadă galbenă, tărcată, se lăsă zărit pentru o clipă după care dispăru, lăsând o urmă abia vizibilă.

„O pisică, se gândi Jonathan. Poate mă va conduce către alte viețuitoare.” Și începu să își croiască drum prin frunzișul des.

Imediat ce se afundă suficient de mult în junglă încât să nu mai poată vedea țărmul, Jonathan auzi o femeie țipând. Se opri și încercă să-și dea seama de unde venea sunetul. De undeva din față și de sus, auzi un alt țipăt disperat de ajutor. Croindu-și cu greu drum printre liane și frunziș, se îndreptă într-acolo. În curând ieși din junglă și o luă pe cărare mai departe.

La o cotitură mai bruscă, se lovi de un bărbat voinic, care îl mătură într-o parte dintr-o singură mișcare.

— Dă-te la o parte, piticanie, îi strigă matahala.

Uimit, privi în sus și zări doi bărbați care târau o femeie, printre țipete și lovituri, pe cărare. Până când să-și recapete răsuflarea, grupul dispăruse. Fiind sigur că n-ar putea să o elibereze singur, Jonathan alergă înapoi după ajutor.

Dădu de o poiană, unde văzu un grup de oameni strânși în jurul unui copac, în care băteau cu niște bețe.

Jonathan alergă la ei și apucă mâna unui bărbat care stătea și îi urmărea pe ceilalți.

— Vă rog, domnule, ajutor! strigă Jonathan. Doi bărbați au prins o femeie și ea are nevoie de ajutor!

— Nu te alarma, spuse supraveghetorul arțăgos. Femeia aia e pur și simplu arestată. Las-o în pace și mișcă, avem de lucru.

— Arestată? spuse Jonathan, care încă mai gâfâia. Nu arăta ca, ăă, o delicventă. „Dar dacă făcuse ceva rău, se gândi Jonathan, de ce striga atât de disperată după ajutor?” Scuzați-mă, domnule, dar ce delict a comis?

— Ce? Omul începu să-și manifeste iritarea. Dacă vrei neapărat să știi, a amenințat slujbele tuturor celor de aici.

— A amenințat slujbele oamenilor? Cum a făcut una ca asta? insistă Jonathan.

Uitându-se cu dispreț în jos la cel care îi punea atâtea întrebări, supraveghetorul îi făcu semn lui Jonathan să vină cu el lângă un copac unde muncitorii își făceau de lucru izbind în trunchi. Cu mândrie, spuse:

— După cum vezi, suntem muncitori la copaci. Doborâm copacii pentru lemn, bătându-i cu aceste bețe. Uneori, o sută de oameni, lucrând încontinuu, pot doborî un copac destul de mare în aproape o lună.

Omul strânse din buze și își scutură cu grijă o scamă de pe mâneca hainei sale elegante.

— Femeia aia a venit la lucru azi-dimineață cu o bucată ascuțită de metal legată la capătul bățului ei. I-a insultat pe ceilalți tăind un copac în mai puțin de o oră – și încă singură! Gândește-te! Trebuia să punem capăt unei amenințări ca asta față de ocupația noastră tradițională.

Ochii lui Jonathan se făcură mari, la auzul pedepsei pe care o primise femeia pentru creativitate. În orășelul lui, toți oamenii foloseau topoare ca să taie copacii. Așa își obținuse și el lemnul pentru bărcuța lui.

— Dar invenția ei! exclamă Jonathan. Ar permite oamenilor indiferent de mărime sau putere să taie copacii. Oare așa nu s-ar putea obține mai repede și mai ieftin lemnul pentru diverse lucruri?

— Ce vrei să spui? replică omul mânios. Cum ar putea cineva să încurajeze o idee ca asta? Această muncă nobilă nu poate fi făcută de vreun slăbănog care vine cu nu știu ce idee strălucită.

— Dar, domnule, spuse Jonathan, încercând să nu-l jignească. Acești buni muncitori de copaci au mâini și creiere talentate. Ar putea folosi timpul economisit de la lovitul copacilor ca să facă alte lucruri. Ar putea face mese, scaune, bărci și chiar case!

— Ascultă, spuse omul cu o privire amenințătoare. Scopul muncii e să ai un loc de muncă permanent și sigur – nu produse noi. Tonul vocii lui se făcu urât. Ai aerul că o cauți cu lumânarea.

— Nu, nu, domnule. Nu vreau să creez probleme. Sunt sigur că aveți dreptate. Păi, eu trebuie să plec.

Cu acestea, Jonathan se întoarse de unde venise, grăbindu-se pe cărare și simțindu-se foarte prost după prima lui întâlnire cu oamenii locului.

Capitolul 3
O tragedie comună

Cărarea devenise ceva mai largă și continua să șerpuiască prin desișul junglei. Soarele amiezii devenea tot mai fierbinte, când ajunse la marginea unui mic lac. Pe când lua puțină apă să se răcorească, Jonathan auzi o voce prevenindu-l:

— Eu n-aș bea-o dacă aș fi în locul tău.

Jonathan privi în jur și văzu un bătrân așezat în genunchi pe mal, curățând câțiva peștișori. Lângă banca lui veche se afla un coș și trei undițe fixate în noroi, cu sforile aruncate în apă.

— Merge pescuitul? întrebă Jonathan politicos.

Fără să se sinchisească să se uite la el, bătrânul răspunse oarecum morocănos:

— Nu. Prichindeii ăștia sunt tot ce am prins astăzi.

Tăie peștii în bucăți și îi aruncă într-o tigaie fierbinte pusă deasupra unui foc. Peștii care sfârâiau în tigaie miroseau delicios.

Jonathan, el însuși un pescar iscusit, întrebă:

— Ce momeală folosiți?

Atunci, bătrânul ridică gânditor privirea spre Jonathan.

— Nu e nimic rău cu momeala mea, fiule. Am prins ce e mai bun din ce a mai rămas în lacul ăsta.

Simțind că acest pescar e cam singur, Jonathan se gândi că ar putea afla mai multe de la el doar rămânând tăcut o vreme. În cele din urmă, bătrânul pescar îi făcu

semn să se așeze lângă foc și îi dădu câțiva peștișori și un pic de pâine. Jonathan mâncă înfometat, deși se simțea vinovat să ia o parte din masa și așa săracă a omului. După ce terminară, Jonathan rămase tăcut și, desigur, bătrânul începu să vorbească.

— Cu ani în urmă erau pești cu adevărat mari de prins pe aici, spuse el cu regret. Dar au fost prinși cu toții. Acum n-au mai rămas decât cei mici.

— Dar cei mici vor crește, nu? întrebă Jonathan. Privea iarba înaltă care creștea în apa de la mal, unde puteau să se ascundă o mulțime de pești.

— Nu. Cei mici sunt prinși prea repede de toți cei care pescuiesc aici. Dar nu e numai atât, la capătul îndepărtat al lacului oamenii aruncă gunoi. Vezi mizeria aia deasă care se întinde lângă mal?

Jonathan nu înțelegea.

— De ce îți iau alții peștii și aruncă gunoi în lacul tău?

— Oh, nu, spuse pescarul. Ăsta nu e lacul meu. El aparține tuturor – la fel ca pădurea și râurile.

— Atunci acești pești aparțin chiar tuturor, inclusiv mie? întrebă Jonathan, simțindu-se mai puțin vinovat că primise o parte dintr-o mâncare pe care n-o făcuse el.

— Nu chiar, răspunse omul. Ce aparține tuturor nu aparține de fapt nimănui – asta până când un pește mușcă din momeala mea. Atunci e al meu.

— Nu înțeleg, spuse Jonathan, încruntându-se confuz. Vorbind pe jumătate pentru el însuși, repetă: Peștii aparțin tuturor, ceea ce înseamnă că de fapt nu aparțin nimănui, până când unul mușcă momeala ta. Pe urmă, peștele e al tău? Dar faci ceva ca să ai grijă de pești sau să-i ajuți să crească?

— Sigur că nu, răspunse omul cu o ușoară notă de batjocură. De ce să am grijă de pește, ca pe urmă să vină altcineva și să-l prindă? Dacă altcineva prinde peștele sau poluează lacul, tot efortul meu se pierde!

Privind supărat înspre apă, bătrânul pescar adăugă:

— Dacă mă gândesc bine, aș vrea să fie lacul meu. Atunci aș avea mare grijă de pește, și de lac, ca și crescătorul de vite care administrează ferma din valea vecină. Aș crește cei mai puternici și mai grași pești și poți fi sigur că nimeni n-ar ajunge să arunce gunoaie în lac. Aș avea grijă…

— Dar cine are grijă de lac acum? îl întrerupse Jonathan.

Fața bătrânului se înăspri.

— Lacul e administrat de Consiliul Lorzilor. La fiecare patru ani, ei sunt aleși și pe urmă angajează un administrator pe care îl plătesc foarte bine din impozitele mele. Administratorul ar trebui să împiedice prea mult pescuit sau aruncarea gunoaielor. Ce e mai nostim, e că de obicei prietenii Lorzilor sunt cei care pescuiesc cât vor și aruncă gunoi cât le place.

Jonathan se gândi puțin la ce auzise, apoi întrebă:

— E bine întreținut lacul?

— După cum vezi și tu, mormăi bătrânul pescar. Uită-te ce am prins astăzi. Pare că peștele se face cu atât mai mic cu cât salariul administratorului e mai mare.

Capitolul 4
Poliția alimentară

Cărarea se întâlnea cu alte cărări și în curând drumul se mai lărgi și începu pavajul. În loc de junglă, Jonathan trecea pe lângă pajiști, câmpuri cu culturi bogate și livezi roditoare. Văzând atâta mâncare, lui Jonathan i se făcu din nou foame. Apucă pe o cărare care ducea la o fermă albă și curată, unde spera să găsească ce îi trebuia.

Chiar în fața casei, dădu peste o tânără femeie cu trei copii mici, care se țineau în brațe și plângeau.

— Scuzați-mă, spuse Jonathan cu blândețe. Ce se întâmplă?

Femeia privi în sus și strigă printre suspine:

— E vorba de soțul meu. Oh, soțul meu, se văită ea. Știam că într-o zi se va ajunge aici. A fost arestat, suspină ea, de Poliția Alimentară!

— Îmi pare foarte rău să aud asta, doamnă. Ăă, ați spus Poliția Alimentară? întrebă Jonathan, mângâind pe cap cu simpatie pe unul dintre copilași. De ce l-au arestat?

Femeia strânse din dinți, încercând să-și stăpânească lacrimile. Apoi spuse cu obidă:

— Crima lui era, păi, producea prea multă hrană!

Jonathan era șocat. Insula asta era într-adevăr un loc tare ciudat!

— E o crimă să produci prea multă hrană?

Femeia continuă:

— Anul trecut, Poliția Alimentară a emis ordine prin care îi spunea câtă hrană putea să producă și să vândă oamenilor din ținut. Ne-au spus că prețurile mici îi lovesc pe ceilalți fermieri. Își mușcă ușor buzele, apoi izbucni: Soțul meu era un fermier mai bun decât toți ceilalți la un loc!

Deodată, Jonathan auzi pe cineva râzând. Un bărbat corpolent venea pe cărare către ei.

— Ha! Eu zic că cel mai bun fermier e cel care ia ferma. N-am dreptate, tânără doamnă?

Bărbatul se strâmbă la cei trei copii și cu un gest larg al mâinii spuse:

— Și acum strângeți-vă lucrurile și cărați-vă de aici.

Omul apucă o păpușă care zăcea pe trepte și o aruncă în mâinile lui Jonathan.

— Sunt sigur că are nevoie de ajutor, tinere. Grăbiți-vă, acum eu sunt stăpân aici.

Femeia se ridică și îl fulgeră cu privirea.

— Soțul meu a fost un fermier mai bun decât ai să fii tu vreodată!

— Asta e discutabil, chicoti omul obraznic. A, sigur, producția lui era remarcabilă. Era un geniu financiar care știa ce să cultive ca să placă cumpărătorilor. Ce om! Dar a uitat un lucru – prețurile și culturile sunt stabilite de Consiliul Lorzilor și aplicate de Poliția Alimentară. Pur și simplu nu a înțeles politica agricolă.

— Parazitule, țipă femeia. Nu știi să faci previziuni, risipești îngrășămintele și semințele indiferent ce ai cultiva, și nimeni nu vrea să cumpere ce produci. Plantezi pe terenuri total nepotrivite și nu contează dacă pierzi totul. Nu faci decât să pui Consiliul Lorzilor să achite nota de plată.

Jonathan se încruntă gânditor, și spuse:

— Deci nu ai niciun avantaj dacă ești un bun fermier?

— Să fii bun e un handicap, spuse femeia. Soțul meu, spre deosebire de acest cretin, a refuzat să perie Lorzii și a încercat să producă recolte cinstite și să facă vânzări adevărate.

Alungându-i pe femeie și pe copii de pe verandă, bărbatul mârâi:

— Mda, și a refuzat să respecte cotele anuale. Niciun fermier nu se poate împotrivi Poliției Alimentare și să scape multă vreme. Și acum, afară de pe pământul meu!

Jonathan o ajută pe femeie să-și care avutul și copiii, îndepărtându-se încet de ceea ce fusese casa lor. La o cotitură a drumului, se întoarseră să arunce o ultimă privire la casa curată și la hambar.

— Și acum ce o să faci? întrebă Jonathan.

Femeia oftă.

— Nu-mi pot permite să plătesc prețurile mari cu care se vând acum alimentele în zonă. Din fericire, am prieteni și rude care mă pot ajuta. Altfel, aș putea să mă duc și să cerșesc Consiliului Lorzilor să aibă grijă de mine și de copii. Le-ar place asta. Haideți, copii!

Apoi murmură amărâtă.

— Lorzii ne-au băgat în necazul ăsta, dar au avut în schimb grijă de necioplitul ăla. Dependența este sursa forței lor. Munca altora este sursa generozității lor.

Jonathan își duse mâna la stomac – acum simțea ceva mai multă greață decât foame.

Capitolul 5
Lumânări și haine

Jonathan ținu companie pentru o vreme femeii îndurerate și băiețelului ei, până ce ajunseră la casa rudelor lor. Mulțumindu-i cu căldură, aceștia îl invitară să rămână. Dar era limpede că numai cu greu ar fi putut încăpea cu toții în acea locuință, așa că Jonathan găsi o scuză pentru a-i refuza și plecă mai departe.

Drumul îl purtă până la un râu peste care era aruncat un pod. De cealaltă parte a podului, Jonathan zări un oraș mare, de piatră. Podul era îngust și flancat de două indicatoare impozante. Pe indicatorul din dreapta se putea vedea un semn care arăta înspre oraș, iar sub acest semn stătea scris:

INTRAȚI ÎN ORAȘUL PROSTOVENEȘTI,
DE PE INSULA CORRUMPO

Pe celălalt indicator scria doar atât:

E PERMISĂ DOAR IEȘIREA.
NU INTRAȚI!

Dar cele două indicatoare nu erau cel mai ciudat lucru cu privire la acest pod. Pentru a intra în oraș trebuia să treci de tot felul de obstacole. Bolovani ascuțiți și stânci uriașe blocau toată partea din pod destinată intrării în oraș. Unii călători preferau să își

arunce bagajele în râu mai degrabă decât să le care peste toate acele obstacole. Alții, mai ales cei mai în vârstă, se resemnau și făceau cale-ntoarsă. Ajuns în spatele unui călător aflat la capătul puterilor, Jonathan privea pe furiș la binecunoscuta, pentru el, pisică tărcată. Pisica adulmeca o boccea jerpelită, care tocmai fusese azvârlită la pământ, și reuși să scoată din ea o bucată de carne uscată.

Spre deosebire de drumul destinat intrării în oraș, cel destinat ieșirii era neted și bine întreținut. Comercianții care duceau cu ei bunuri afară din cetate puteau călători cu ușurință. „De ce oare au făcut în așa fel încât să fie foarte greu să intri și foarte ușor să ieși?” se întrebă Jonathan.

Cățărându-se cu greu și sprijinindu-se de bagajele celorlalți călători, tânărul nostru reuși în cele din urmă să ajungă în fața unor porți mari din lemn, prin care se intra în oraș. Odată cu el intrară tot soiul de oameni, unii călare, alții cărând cutii și boccele, iar alții împingând fel de fel de vagoneți. Jonathan se îndreptă de umeri și își șterse de praf cămașa și pantalonii. Pisica tărcată se furișase și ea înăuntru prin spatele lui.

Abia intrat în oraș, Jonathan întâlni o femeie care ținea un document lung, stând așezată în spatele unei mese acoperită cu mici medalioane.

— Vă rog frumos, ceru femeia, privindu-l insistent și sărind să-i prindă un medalion pe buzunarul cămășii uzate. Nu vreți să semnați și dvs. petiția mea?

— Păi, nu știu, se bâlbâi Jonathan. Dar mă întreb dacă nu ați putea să-mi arătați drumul către centrul orașului.

Femeia îl măsură cu suspiciune.

— Nu cunoașteți orașul?

Jonathan ezită, observând că vocea femeii devenise mai rece.

— Ăă, și unde semnez?

Femeia zâmbi din nou.

— Chiar aici, sub ultimul nume. O să ajutați mulți oameni cu treaba asta.

Jonathan ridică din umeri și luă pixul să semneze petiția. Îi era milă de ea, cum stătea acolo îmbrăcată gros, transpirând din belșug într-o astfel de zi plăcută și însorită. Și ce loc ciudat pentru a strânge semnături!

— Pentru ce e petiția? întrebă Jonathan.

Ea bătu din palme ca și cum se pregătea să cânte ceva.

— Aceasta este o petiție pentru protejarea locurilor de muncă și a industriei. Sunteți în favoarea locurilor de muncă și a industriei, nu-i așa? pledă ea.

— Sigur că sunt, spuse Jonathan repede, amintindu-și ce se întâmplase cu femeia arestată pe care o întâlnise pe drum.

Ultimul lucru pe care și-l dorea era să pară că nu-l interesează munca oamenilor.

— Cum va ajuta asta? mai întrebă el în timp ce își scria numele.

— Consiliul Lorzilor protejează locurile noastre de muncă și industria locală față de produsele care vin din afara insulei. Dacă suficient de mulți oameni îmi vor semna petiția, Lorzii au promis că vor face tot ce le stă în putere să interzică produsele străine care îmi lovesc activitatea.

— Și cu ce vă ocupați? întrebă Jonathan.

Femeia declară cu mândrie:

— Reprezint producătorii de lumânări și haine. Această petiție cere interzicerea soarelui.

— A soarelui? bâigui Jonathan. Cum, ăă, de ce să fie interzis soarele?

Femeia îl măsură pe Jonathan și spuse pe un ton de apărare:

— Știu că pare puțin cam drastic, dar nu vedeți – soarele îi lovește pe producătorii de lumânări și de haine. Desigur vă dați seama că soarele este o sursă foarte ieftină de lumină și căldură străină. Păi, lucrul ăsta pur și simplu nu poate fi tolerat!

— Dar lumina și căldura de la soare sunt pe gratis, protestă Jonathan.

Femeia păru jignită de remarca lui și se văită:

— Tocmai asta e problema, nu vedeți? Luând un carnețel, încercă să scrie câteva notițe pentru el. După estimările mele, disponibilitatea extrem de ieftină a acestor elemente străine reduce locurile de muncă și salariile potențiale cu cel puțin 50% în industriile pe care le reprezint. Un impozit mare pe ferestre, sau poate pur și simplu interzicerea totală, ar trebui să îmbunătățească foarte mult situația.

Jonathan puse jos petiția.

— Dar dacă oamenii plătesc bani producătorilor de lumânări și de haine pentru lumină și căldură, atunci le vor rămâne mai puțini bani să cheltuiască pe alte lucruri – cum ar fi carnea sau pâinea sau băutura.

— Eu nu reprezint măcelarii, nici brutarii și nici pe cei care fac bere, spuse femeia cu bruschețe.

Simțind o schimbare în atitudinea lui Jonathan, îi smulse petiția ca să nu-și mai poată șterge semnătura.

— În mod evident sunteți mai interesat de capriciile consumatorilor decât de a proteja siguranța locurilor de muncă și investițiile solide în afaceri. Bună ziua, spuse ea, punând cu hotărâre capăt conversației.

Jonathan se îndepărtă de masă, apoi se întoarse calm și plecă mai departe. „Să interzici soarele? gândi el. Ce idee trăsnită! După asta, o să vrea să interzică mâncarea și adăpostul!” Jonathan spera că va întâlni pe cineva cu mai mult bun simț.

Capitolul 6
Taxa pe înălțime

Hoinărind prin oraș, Jonathan zări imediat un bărbat cu înfățișare demnă și bine îmbrăcat, care făcea eforturi dureroase de a umbla în genunchi. Bărbatul nu părea infirm – ci doar pitic. Jonathan îi întinse mâna pentru a-l ajuta să se ridice, dar bărbatul îl respinse scurt.

— Nu, mulțumesc, spuse bărbatul icnind de durere, pot să merg foarte bine. Dar va mai dura ceva până mă voi obișnui să merg în genunchi.

— Vă simțiți bine? Dar de ce nu vă ridicați în picioare să puteți umbla mai ușor?

— Oh!, icni bărbatul, vizibil deranjat de poziția în care stătea, e vorba de o mică îmbunătățire adusă codului taxelor.

— Codul taxelor?, repetă Jonathan. Dar ce-are codul taxelor de-a face cu umblatul?

— Are totul de-a face cu umblatul! Au!

Între timp, bărbatul se așezase pe călcâie, încercând să-și mai aline chinul. Cu o batistă scoasă din buzunar își ștergea sudoarea prelinsă pe sprâncene. Apoi, mutându-și greutatea de pe un picior pe celălalt, își masă genunchii. În jurul acestora, pantalonii aveau mai multe straturi de petice.

— Codul taxelor, spuse, a fost recent amendat pentru a-i face egali pe oamenii de înălțimi diferite.

— Pentru a-i face egali? întrebă Jonathan.

— Vino te rog mai aproape, ca să nu fiu nevoit să strig, îi ceru bărbatul. Da, acum e mai bine. Consiliul Lorzilor a decis că oamenii înalți au prea multe avantaje.

— Sunt avantajați pentru că sunt înalți?

— Desigur. Oamenii înalți sunt întotdeauna favorizați la angajare, sau atunci când se fac promovări. Ei sunt avantajați în sport, în lumea spectacolelor, în politică, ba chiar și atunci când se căsătoresc! Auu! Bărbatul își înfășură batista în jurul locului în care tocmai i se rupsese pantalonul. Așa că Lorzii au decis să mai reducă din avantaje printr-o taxă pe înălțime.

— Oamenii înalți plătesc taxă? Jonathan privi în jurul său și simți cum începe să scadă în înălțime.

— Suntem taxați proporțional cu înălțimea noastră.

— Și s-a opus cineva? întrebă Jonathan.

— Doar cei care au refuzat să stea în genunchi, spuse bărbatul. Acum, desigur, am hotărât ca politicienii să fie exceptați de la această taxă. Pentru că de regulă votăm pentru cei mai înalți. Doar ne place să privim în sus spre liderii noștri!

Jonathan era mut de uimire, și încerca să se facă tot mai mic. Arătând cu amândouă mâinile către genunchii bărbatului, întrebă plin de neîncredere:

— Și veți merge în genunchi doar ca să plătiți mai puțin?

— Evident, răspunse bărbatul, cu durere în voce. Codul taxelor ne modelează întreaga viață. Unii au început chiar să se târască.

— Oo, asta chiar că n-are cum să nu doară! exclamă Jonathan.

— Mda, totuși doare mai mult dacă nu te supui. Au! Numai proștii stau în picioare și plătesc taxa întreagă.

Așa că dacă vrei să fii deștept, așează-te în genunchi. Te costă prea mult să rămâi în picioare.

Jonathan privi în jur și văzu mai mulți oameni care mergeau în genunchi. De cealaltă parte a străzii, o femeie se târa cu greutate. Alți oameni treceau pe lângă el pe jumătate ghemuiți, cu umerii încovoiați. Doar câțiva pășeau normal, mândri că ignoră complet sancțiunile. Apoi Jonathan văzu trei domni pe o bancă în parc.

— Oamenii ăia trei de ce își acoperă ochii, urechile și gurile?

— A, ei se pregătesc să propună noi taxe, răspunse bărbatul în timp ce se îndepărta de Jonathan târându-se în genunchi.

Capitolul 7
Când o casă nu e un cămin

Case urâte din lemn, cu două sau trei etaje, se aliniau de-a lungul străzii. Alături de ele Jonathan zări o casă mare, elegantă, pe o pajiște verde. Casa părea construită solid și era decorată cu flori care contrastau minunat cu pereții albi, proaspăt văruiți.

Curios, Jonathan se apropie de clădire și descoperi o echipă cu bâte mari și grele care încerca să dărâme casa. Lucrătorii nu păreau prea entuziaști și își făceau treaba cu destulă încetineală. Apoi zări o femeie cu părul grizonat și cu o atitudine demnă, care nu părea prea bucuroasă de ceea ce se petrecea. Femeia stătea lângă casă, cu pumnii strânși. Ea ofta din adâncul inimii în timp ce îi privea pe lucrători.

Jonathan se apropie de ea și spuse:

— Casa asta nu pare prea veche sau în stare proastă. A cui este?

— Bună întrebare! aruncă femeia cu vehemență. Am crezut că e a mea.

— Ați crezut că e a dvs.? Un om știe cu siguranță când are o casă, spuse Jonathan.

Pământul se cutremură când un perete întreg se prăbuși. Femeia se uita profund nefericită la norul de praf ce se ridica din ruine.

— Nu e așa de simplu, strigă ea ca să acopere zgomotul. A fi proprietar înseamnă a controla ceva, nu? Dar aici nimeni nu controlează cu adevărat ceva. Lorzii

controlează totul – așa că ei sunt adevărații proprietari ai tuturor lucrurilor. Și tot ei sunt proprietarii acestei case, chiar dacă eu am construit-o și am plătit pentru fiecare scândură și cui din ea.

Devenind mai agitată, ea se duse și smulse o hârtie de pe cutia poștală care rămăsese neatinsă în fața casei.

— Vezi nota asta? O mototoli, o aruncă pe jos și o călcă în picioare. Autoritățile îmi spun ce pot să construiesc, cum pot să construiesc, când pot să construiesc și pentru ce pot folosi clădirea. Acum ele îmi spun că trebuie să o dărâm. Sună ca și cum eu aș fi proprietarul?

— Păi, făcu Jonathan cu sfială. Dar puteți să stați în ea cât timp e în picioare, nu?

— Numai dacă plătesc regulat impozitul pe proprietate. Dacă nu pot să plătesc, autoritățile mă aruncă afară cât ai spune „cazul următor”! Ele tratează totul ca și cum le-ar aparține. Femeia se făcu roșie de furie și continuă pe nerăsuflate: Nimeni nu e cu adevărat proprietar. Nu facem decât să închiriem de la guvern atât timp cât plătim impozitele.

— Deci n-ați plătit impozitul? întrebă Jonathan. De aceea vă dărâmă oamenii aceștia casa?

— Sigur c-am plătit afurisitul ăla de impozit! strigă pur și simplu femeia. Dar asta nu le-a fost de ajuns. De data asta, Lorzii au spus că planul după care mi-am construit casa nu se potrivea cu al lor – planul de maestru al Consiliului. Mi-au dat ceva bani pentru cât credeau ei că valorează casa și acum o dărâmă ca să facă loc pentru un parc. Parcul o să aibă în centru un monument mare și frumos pentru unul de-ai lor.

— Cel puțin v-au plătit pentru casă, spuse Jonathan. Se gândi un moment, apoi întrebă: N-ați fost mulțumită?

Femeia îl privi pieziș.

— Dacă aș fi fost mulțumită, n-ar fi avut nevoie de un polițist care să stea aici și să se asigure că am plecat în liniște. Iar banii pe care mi i-au dat au trebuit să-i ia de la vecinii mei. Pe ei cine o săi compenseze? Banii nu provin niciodată din buzunarele Lorzilor.

Jonathan clătină din cap cu uimire.

— Spuneați că totul face parte dintr-un plan de maestru?

— Da! Păi sigur! Un plan de maestru! spuse femeia sarcastic. E un plan care aparține oricui se află la putere. Dacă mi-aș petrece viața urmărind să ajung la putere, atunci aș putea să-mi impun planurile mele tuturor. Atunci aș putea să fur case în loc să le construiesc. E mult mai ușor!

— Dar nu ai nevoie de un plan pentru a avea un oraș bine construit? spuse Jonathan cu speranță. Încerca să găsească o explicație logică pentru chinul femeii. N-ar trebui să aveți încredere în Consiliu că va veni cu un asemenea plan?

Femeia își flutură mâna în direcția orașului.

— Du-te și vezi singur. Insula Corrumpo e plină de planuri revoltătoare. Dar mai rele decât planurile sunt proiectele terminate! Acelea sunt fie prost construite, fie mult mai scumpe decât fusese planificat.

Întorcându-se către Jonathan, femeia îl privi drept în ochi și îi spuse:

— Gândește-te că au construit un stadion unde nouă din zece spectatori nu pot vedea terenul de joc. Și din cauza prostiei lor a costat de două ori mai mult ca să fie

reparat decât a costat construcția lui. Și marele lor hol de primire e accesibil doar vizitatorilor, nu contribuabililor care au plătit pentru el. Și cine sunt cei care au plănuit așa ceva? Lorzii. Ei se aleg cu numele încrustate în piatră, iar prietenii lor cu contracte grase.

Împungându-l pe Jonathan cu un deget în piept, declară:

— E o nebunie să crezi că planurile înțelepte trebuie impuse oamenilor. Cei care folosesc forța împotriva mea nu-mi pot câștiga mie încrederea! Spumegând, ea privi înapoi către casa ei și spuse: Vor mai auzi ei de mine!

Capitolul 8
Cele două grădini zoologice

Continuându-și drumul, Jonathan încerca să deslușească legile acestei ciudate insule. Oamenii n-ar trăi, desigur, acceptând reguli care îi fac nefericiți. Trebuie să existe un motiv bun pentru toate acestea, unul pe care nu-l descoperise încă. Părea un loc foarte drăguț pentru a trăi; pământul era așa de verde, iar aerul era cald și ușor. Acesta ar trebui să fie paradisul. Jonathan își relaxă pasul în timp ce continua să meargă spre oraș.

Deodată ajunse la o porțiune de drum cu garduri imense de fier de o parte și de alta. În spatele gardului din dreapta erau animale ciudate de multe forme și mărimi – tigri, zebre, maimuțe – prea multe pentru a fi numărate. În spatele celuilalt gard, pe partea stângă, se mișcau încoace și încolo zeci de bărbați și femei, purtând cu toții aceleași haine în dungi albe și negre. Priveliștea acestor două grupuri așezate față în față de o parte și de alta a drumului era foarte stranie. Zărind un bărbat în uniformă neagră, care răsucea în mână un baston scurt, făcându-și rondul între cele două porți închise, Jonathan se îndreptă către el.

— Vă rog, domnule, întrebă Jonathan politicos. Îmi puteți spune pentru ce sunt gardurile acestea înalte?

Fără să piardă ritmul pașilor și al bastonului, paznicul răspunse cu mândrie:

— Gardul de peste drum este pentru grădina noastră zoologică.

— Oh, spuse Jonathan, privind un grup de animale cu blană, care se agățau cu cozile și săreau de pe pereții cuștii lor.

Paznicul, obișnuit să facă pe ghidul pentru copiii din zonă, continuă să explice.

— Puteți vedea că avem o mare varietate de animale în grădina zoologică. Acolo, arătă el peste drum, ținem animale primite din toată lumea. Aceste garduri mențin animalele în siguranță într-un loc unde oamenii le pot studia. Nu putem admite animale ciudate care să se plimbe pe unde vor și să afecteze societatea cu un comportament nepotrivit.

— Oho, exclamă Jonathan. Cred că v-a costat o avere să găsiți toate aceste animale, să le importați din întreaga lume și apoi să le întrețineți aici.

Paznicul îi zâmbi lui Jonathan și apoi clătină ușor din cap.

— O, eu nu plătesc pentru grădina zoologică. Dar toată lumea din oraș plătește un impozit special pentru asta.

— Toată lumea? repetă Jonathan, simțind cu acuitate fundul gol al buzunarelor sale.

— Păi, sunt unii care încearcă să-și ocolească responsabilitățile. Unii cetățeni ezită, spunând că nu-i interesează să plătească bani pentru o grădină zoologică. Alții refuză pentru că sunt convinși că animalele ar trebui studiate numai în habitatul lor natural.

Paznicul se întoarse cu fața spre gardul din spatele lui și bătu cu bastonul în barele grele de fier.

— Când acești cetățeni refuză să plătească impozitul pentru grădina zoologică, îi luăm pe ei din habitatul lor natural și îi aducem aici, unde stau în siguranță în spatele acestor gratii. Astfel de oameni ciudați pot fi studiați și sunt împiedicați, la rândul lor, să se plimbe prin oraș și să afecteze societatea cu comportamentul lor nepotrivit.

Neputând să-și creadă urechilor, lui Jonathan începu să i se învârtă capul. Comparând cele două grupuri din spatele gratiilor, se întrebă dacă ar fi putut, sau dacă ar fi fost dispus să plătească pentru întreținerea paznicului și a celor două grădini zoologice. Mâinile i se încleștară pe bare în timp ce se uita la fețele mândre ale oamenilor în haine dungate. Apoi se întoarse și studie expresia de superioritate de pe fața paznicului, care începuse din nou să patruleze înainte și înapoi, învârtindu-și bastonul.

Aceeași pisică galbenă binecunoscută de acum se învârtea printre gratiile Grădinii Zoologice căutând ceva de mâncare. Paznicul lovi cu putere bastonul său de una dintre gratii; pisica, speriată, țâșni printre picioarele lui Jonathan și se opri mai încolo, lingându-și labele și scărpinându-și urechea.

— Sunt convins că îți plac șoarecii, nu-i așa? i se adresă Jonathan mângâind-o pe creștet. Ce zici de *Șoareci?* Ei, Șoareci, acum că ai fost de ambele părți ale gardului, cine crezi că fac mai mult rău, oamenii din interior sau oamenii de afară?

Capitolul 9
A face bani

Cu Șoareci alături, Jonathan grăbi pasul. Clădirile deveneau tot mai mari și străzile tot mai aglomerate. Trotuarele făceau ca pietonii, chiar și cei care umblau în genunchi, să se poată deplasa mai ușor. Imediat ce trecu dincolo de o clădire mare din cărămidă roșie, auzi zgomotul puternic al unor mașinării. Clinchetul rapid semăna cu al unei prese de tipărit.

— Poate că e ziarul local, spuse Jonathan cu glas tare, ca și cum ar fi așteptat un răspuns din partea pisicii. Bun! În cazul ăsta am să pot citi totul despre insulă.

Căutând o intrare în clădire, dădu colțul străzii și aproape se ciocni de un cuplu bine îmbrăcat, care se plimba braț la braț pe stradă.

— Mă scuzați, spuse Jonathan. Nu pot găsi o intrare în clădirea aceasta de ziar. Ați putea să mi-o arătați?

Doamna zâmbi în timp ce domnul îl corectă pe Jonathan.

— Mă tem că te înșeli, tinere. Acesta este Biroul Oficial de Creare a Banilor, și nu ziarul.

— Oh, spuse Jonathan dezamăgit. Speram să găsesc o tipografie importantă.

— De ce atâta dezamăgire? spuse bărbatul. Înveselește-te. Acest birou este mai important și este o sursă de fericire mai mare decât o tipografie de ziar. Nu-i așa, dragă? și bătu ușor mâna înmănușată a doamnei.

— Da, e adevărat, spuse femeia cu un chicotit. Acești oameni tipăresc o mulțime de bani pentru a face poporul fericit.

Poate că asta era soluția de a pleca de pe insulă, se gândi Jonathan. Poate că așa putea să-și plătească plecarea cu un vapor.

— Pare o idee minunată! spuse Jonathan cu entuziasm. Și eu aș vrea să fiu fericit. Poate că aș putea tipări niște bani și…

— A, nu, spuse bărbatul cu dezaprobare în glas. Îi făcu un semn dojenitor cu degetul lui Jonathan. Asta ar fi imposibil. Nu-i așa, dragă?

— Desigur, adăugă femeia. Cei care tipăresc bani fără să fie angajați de Consiliul Lorzilor sunt catalogați drept „falsificatori” și aruncați în închisoare. Nu tolerăm astfel de ticăloși în orașul nostru.

Bărbatul încuviință dând din cap cu putere.

— Când falsificatorii tipăresc bani și îi cheltuie, banii lor inundă străzile și jefuiesc valoarea banilor tuturor. Orice suflet sărac având un venit fix din salariu, economii sau pensie ar descoperi curând că banii lui nu mai au nicio valoare.

Jonathan se încruntă. Îi scăpase ceva?

— Credeam că ați spus că tipărirea de bani mulți îi face pe oameni fericiți.

— Da, e adevărat, replică femeia. Cu condiția…

— …să fie bani tipăriți oficial, interveni bărbatul înainte ca ea să termine.

Spre marele amuzament al lui Jonathan, cei doi se cunoșteau atât de bine încât își terminau unul altuia propozițiile. Bărbatul scoase un portofel din buzunarul

hainei și trase afară o bucată de hârtie pe care i-o arătă lui Jonathan. Arătând spre o ștampilă oficială, adăugă:

— Dacă este oficial, atunci nu este „falsificat”.

— Și atunci se numește „finanțare prin deficit”, continuă ea, ca și cum ar fi recitat dintr-un text de manual învățat pe de rost. Finanțarea prin deficit este o parte a unui plan de cheltuieli complicat și sofisticat.

Băgându-și la loc portofelul, bărbatul interveni:

— Dacă este oficial, atunci cei care emit banii nu sunt hoți.

— Sigur că nu! spuse ea. Și sunt foarte generoși. Cheltuie acei bani pe proiecte pentru oamenii loiali care sunt atât de drăguți să-i voteze.

— Încă o întrebare, dacă nu vă supărați, spuse Jonathan. Ce se întâmplă cu salariile, economiile și pensiile tuturor? Ați spus mai înainte că acestea nu mai au valoare dacă se tipăresc mai mulți bani. Acest lucru nu se întâmplă și atunci când autoritățile tipăresc bani? Oare asta îi face pe toți fericiți?

Cei doi se uitară unul la altul. Domnul spuse:

— Sigur, prețurile cresc, dar suntem întotdeauna fericiți când Lorzii au mai mulți bani pe care să-i cheltuie pentru noi. Sunt atâtea nevoi disperate în ajutorul cărora să vii – ale muncitorilor, ale săracilor și ale bătrânilor.

Femeia explică:

— Lorzii sunt foarte scrupuloși când cercetează rădăcinile creșterii prețurilor de pe insulă. Ei au identificat ghinionul și vremea proastă drept cauze principale ale dificultăților noastre. Da, ghinionul și vremea proastă duc la creșterea prețurilor și la scăderea nivelului de trai.

— Și, bărbatul făcu o pauză plină de semnificație, nu-i uita pe străini.

— Mai ales străinii! spuse femeia, alarmată. Insula noastră este asediată de inamici care încearcă să ne ruineze economia cu prețurile mari ale produselor pe care ni le vând. Cu siguranță prețul mare al benzinei lor ne va duce de râpă.

— Sau prețurile mici, adăugă el. Ei încearcă întotdeauna să ne vândă alimente și haine la prețuri scandalos de mici. Din fericire, Consiliul Lorzilor noștri îi tratează cu severitate.

— Slavă domnului, da! Avem un Consiliu înțelept care să aleagă adevăratele valori pentru noi, spuse femeia cu îngâmfare. Întorcându-se către tovarășul ei, îi arătă soarele și exprimă o dorință urgentă să plece mai departe.

— Ai dreptate, draga mea. Sper că ne vei scuza, tinere. Avem o întâlnire la banca noastră de investiții în această după-amiază. Ar fi o nebunie să pierdem valul actual de entuziasm pentru cumpărarea de terenuri și metale prețioase.

Domnul își scoase pălăria, doamna se înclină politicos, și amândoi îi urară lui Jonathan o zi bună.

Capitolul 10
Mașina de vise

Jonathan se învârti prin cartier până în strada următoare, întrebându-se cum va putea ajunge vreodată acasă. Poate că exista un port și s-ar putea sui pe un vas aflat în trecere. Era un băiat inimos și cinstit, gata să facă orice fel de muncă.

Pe când se gândea cum să-și găsească un loc în vreun echipaj, Jonathan văzu un bărbat slab purtând un costum roșu țipător și o pălărie elegantă, cu o pană mare înfiptă în panglică. Omul se chinuia să urce o mașină mare într-o căruță trasă de un cal. Zărindu-l pe Jonathan, omul strigă:

— Hei tu, îți plătesc cinci kaini dacă mă ajuți la încărcat.

— Kaini? repetă Jonathan curios.

— Bani, băiete. Plată din hârtie. Vrei sau nu?

— Sigur, spuse Jonathan, neștiind ce altceva să facă. Nu era muncă pe o corabie, dar poate începea să-și câștige plecarea. În afară de asta, omul părea inteligent și poate că îl putea sfătui. După ce împinseră și traseră din greu, reușiră să urce mașina greoaie în căruță. Ștergându-se pe frunte, Jonathan stătu o clipă să-și tragă răsuflarea și privi obiectul muncii lui. Era o cutie mare de formă aproape pătrată, cu desene frumoase pictate în culori strălucitoare. Deasupra avea o pâlnie mare, ca aceea pe care o văzuse odată Jonathan acasă, la un fonograf învârtit cu manivela.

— Ce culori frumoase, spuse Jonathan, încântat de modelele întreţesute ce păreau să pulseze uşor cu cât le privea mai mult. Şi ce e pâlnia aia mare din vârf?

— Vino aici în faţă, micuţule, şi vei vedea singur.

Aşa că Jonathan se urcă în căruţă şi citi inscripţia pictată cu litere elegante aurii:

MAŞINA DE VISE A LUI GOLLY GOMPER

— O maşină de vise? repetă Jonathan. Vrei să spui că transformă visele în realitate?

— Sigur că da, spuse omul cel slăbănog în timp ce scotea ultimul şurub şi desfăcea un panou din spatele maşinii. Înăuntru se aflau toate mecanismele unui fonograf simplu. Nu avea manivelă, dar părea să folosească un arc care, strâns bine, o punea în funcţiune, pornind muzică sau voci.

— Ah, exclamă Jonathan. Dar nu e nimic înăuntru decât o cutie muzicală veche!

— Şi ce te aşteptai să fie, spuse omul, o zână din poveşti?

— Nu ştiu. Probabil credeam că va fi un pic, ăă, misterioasă. La urma urmelor, e nevoie de ceva special ca să împlineşti visele oamenilor.

Omul îşi puse jos uneltele şi se întoarse faţă în faţă cu Jonathan. Un rânjet îi apăru pe faţă şi îl privi lung şi apăsat pe băiat.

— Cuvinte, curiosul meu prieten. Nu e nevoie decât de cuvinte pentru a împlini visele cuiva. Problema este că nu ştii niciodată cine va primi visul, atunci când îţi doreşti ceva.

Văzând expresia uimită a lui Jonathan, omul băgă mâna în buzunar și scoase de acolo o carte de vizită.

— Tanstaafl mă cheamă, P. T. Tanstaafl, zise el pe un ton pițigăiat.

Dar tocmai atunci observă că îi oferise băiatului o carte de vizită greșită, una pe care scria „G. Gomper”.

— Scuză-mă, băiete, asta-i cartea de vizită de ieri.

Căutând iarăși prin buzunare, omul scoase o altă carte de vizită, altfel colorată și de dimensiuni ușor diferite. Pe ea stătea scris cu litere aurii „MAȘINA DE VISE A DOCTORULUI TANSTAAFL”.

— Oamenii își cunosc visele, nu? Doar că nu știu cum cum să le împlinească. Nu-i așa?

Jonathan încuviință amețit.

— Așa că plătești banii, răsucești cheia, și cutia asta veche îți repetă o anumită instrucțiune subtilă la nesfârșit. E întotdeauna același mesaj și există întotdeauna o mulțime de visători încântați să îl audă.

— Și care este mesajul, domnule Tanstaafl? întrebă Jonathan, conștient dintr-o dată că își mișca mecanic capul de sus în jos.

— Te rog, domnule doctor Tanstaafl! Cum spuneam, Mașina de Vise le spune oamenilor să se gândească la ceea ce le-ar place să aibă, și – omul privi în jur să vadă dacă nu-i asculta nimeni. Apoi le explică visătorilor ce să facă. Și, trebuie să spun, le-o spune într-un mod foarte convingător.

— Vrei să spui că îi hipnotizează? întrebă Jonathan cu ochii lărgiți de uimire.

— A, nu, nu, nu, nu, nu, nu! obiectă omul. Le spune că sunt oameni buni și că ceea ce își doresc este un lucru bun. Este atât de bun încât ar trebui să-l ceară!

— Asta e tot? spuse Jonathan în culmea mirării.

— Asta-i tot.

După ce ezită o clipă, Jonathan întrebă:

— Și ce cer acești visători?

Omul scoase o sticluță cu ulei și începu să ungă rotițele din interiorul mașinii.

— Păi, depinde foarte mult de locul în care pun mașina asta. Adesea o pun în fața unei fabrici ca asta de aici. Arătă cu un deget în direcția unei clădiri cu două etaje de pe cealaltă parte a străzii. Iar uneori o pun lângă primărie. Pe aici oamenii vor întotdeauna mai mulți bani. Mai mulți bani e un lucru bun, știi, pentru că prețurile sunt mereu în creștere.

— Am auzit asta, spuse Jonathan prudent. Și îi obțin?

Omul se trase înapoi și își șterse mâinile cu o cârpă.

— Unii da – uite așa! spuse, și pocni din degete. Visătorii s-au dus ca o vijelie la Consiliul Lorzilor și au cerut legi care să oblige fabrica să le dea un salariu de trei ori mai mare. Și au cerut avantaje pe care fabrica a trebuit să le cumpere.

— Ce avantaje? spuse Jonathan.

— De pildă asigurări. Și asigurările sunt un lucru bun, știi. Așa că visătorii au cerut legi care să oblige fabrica să cumpere asigurări pentru ei. Asigurare de boală. Asigurare de șomaj. Chiar și asigurare de moarte.

— Pare grozav! exclamă Jonathan. Visătorii ăia trebuie să fi fost foarte fericiți.

Se întoarse să privească fabrica și observă că de cealaltă parte a străzii nu părea să se întâmple mare lucru. Zugrăveala ștearsă făcea clădirea să pară obosită și nu se vedea nicio lumină la ferestrele murdare, închise peste tot.

Omul își termină treaba și fixă șuruburile la loc. Fanfaronul întreprinzător mai șterse o dată cu cârpa suprafața netedă a cutiei, apoi se dădu jos din căruță și se duse să verifice hamurile. Jonathan sări jos după el, repetând:

— Am spus că trebuie să fi fost foarte fericiți să primească toți banii ăia și asigurările – și recunoscători. Nu v-au dat un premiu sau o petrecere în cinstea victoriei?

— Nimic de felul ăsta, spuse omul scurt. Abia am scăpat întreg. Azi-noapte erau cât pe ce să distrugă Mașina de Vise cu pietre, cărămizi și cam tot ce puteau arunca. Vezi tu, fabrica s-a închis ieri și ei au crezut că mașina mea a avut o legătură cu asta.

— De ce s-a închis fabrica?

— Se pare că fabrica nu câștiga destul pentru a plăti muncitorilor mai mulți bani și pentru a cumpăra toate asigurările alea.

— Păi atunci, spuse Jonathan, asta înseamnă că la urma urmelor visele nu s-au împlinit. Dacă fabrica s-a închis, nimeni n-a mai primit salariu. Și nici asigurări. Nimeni n-a mai primit nimic! Hei, nu ești decât un șarlatan, domnule Tarnstaafl. Ai spus că Mașina de Vise…

— Destul, tinere! Visele s-au împlinit, desigur, doar ți-am spus că nu știi niciodată cine primește visul când îți dorești ceva. Se întâmplă că de fiecare dată când se închide o fabrică pe Corrumpo, visele se împlinesc pe malul celălalt. S-a deschis o fabrică pe partea cealaltă, pe insula Nie, la numai o zi de mers cu barca de aici. Acum sunt o mulțime de locuri noi de muncă și de

asigurări acolo. Cât despre mine, indiferent ce se întâmplă, eu îmi strâng banii din mașină.

Jonathan meditã intens la aceste noutăți, dându-și seama că putea cel puțin să navigheze către alte insule – unele chiar prospere.

— Unde este insula asta Nie? întrebă el.

— Departe spre est, dincolo de orizont. Oamenii din Nie au o fabrică exact ca asta, care face haine și altele. Când costurile fabricii de aici cresc, fabrica lor primește mai multe comenzi acolo. Ei au înțeles că cel mai bun mod de a avea mai mult din orice – salarii, asigurări – este să ai mai multe afaceri.

Tanstaafl legă mașina cu frânghii și chicoti:

— Visătorii de aici au vrut să ia – și s-au trezit că li s-a luat. Deci, oamenii de dincolo au primit ceea ce doriseră visătorii de aici.

El îi plăti lui Jonathan pentru ajutor, apoi se urcă pe capră și scutură frâiele. Jonathan se uită la banii pe care îi primise și deodată fu îngrijorat că nu vor avea nicio valoare. Era aceeași hârtie pe care i-o arătase perechea din fața Biroului Oficial de Creare a Banilor.

— Domnule Tanstaafl! Hei, domnule doctor Tanstaafl!

— Da?

— N-ați putea să-mi plătiți cu altfel de bani? Adică, ceva care să nu-și piardă valoarea?

— Sunt bani legali, tinere. Trebuie să-i iei. Crezi că dacă aș avea de ales, i-aș mai folosi? Cheltuie-i repede!

Omul își îndemnă caii și dispăru.

Capitolul 11
Putere de vânzare

O femeie voinică și jovială năvăli peste Jonathan în timp ce acesta se întreba încotro s-o apuce. Fără ezitare, îi apucă mâna dreaptă și începu s-o scuture viguros.

— Ce mai faceți? Nu-i așa că e o zi superbă? spuse ea sacadat, în timp ce continua să-i scuture mâna cu brațul ei cărnos. Sunt Lady Bess Tweed, reprezentanta prietenoasă a cartierului dvs. în Consiliul Lorzilor, și v-aș fi foarte recunoscătoare dacă mi-ați da contribuția și votul dvs. pentru realegerea mea în funcție, mai ales având în vedere situația presantă a acestei comunități minunate.

— Chiar așa? spuse Jonathan, neștiind ce să spună.

Viteza discursului ei și forța cu care vorbea îl împinseseră pe Jonathan cu un pas înapoi. Nu mai întâlnise niciodată o persoană care să poată spune atât de multe cuvinte dintr-o răsuflare.

— O, da, continuă Lady Tweed, abia ascultându-i răspunsul. Și sunt dispusă să vă plătesc bine, o da, sunt dispusă să vă plătesc, nu puteți cere un târg mai bun, și ce părere aveți despre asta?

— Să mă plătiți pentru o contribuție și un vot? întrebă Jonathan încruntându-se zăpăcit.

— Desigur nu vă pot da bani gheață, ar fi ilegal, ar fi mită, spuse Lady Tweed, făcându-i cu ochiul și dându-i un ghiont în coaste. Apoi continuă: Dar vă pot da ceva la fel de bun ca banii-gheață – și cu o valoare de multe ori

mai mare decât contribuția dvs. și asta am să fac și ce părere aveți?

— Ar fi drăguț, răspunse Jonathan, care își dădea seama că ea oricum nu-l ascultă.

— Cu ce vă ocupați? Pentru că dacă doriți, știți, pot să aranjez să primiți asistență guvernamentală, cum ar fi credite sau licențe sau subvenții sau scutiri de impozite. Dacă doriți, pot să vă ruinez concurenții prin dispoziții și inspecții și taxe, încât vedeți, nu există pe lume o investiție mai bună decât un politician bine plasat. Poate că ați dori o nouă șosea sau un parc în cartierul dvs. sau poate o clădire mare sau…

— Așteptați! țipă Jonathan, încercând să oprească torentul de cuvinte. Cum puteți să-mi dați mai mult decât vă dau eu? Sunteți atât de bogată și generoasă?

— Eu bogată? Pe toți sfinții, nu! replică Lady Tweed. Nu sunt bogată, adică, nu încă. Generoasă? Da, ați putea spune așa, dar nu am de gând să vă plătesc din banii mei, desigur. Fiindcă, vedeți, am în grijă banii guvernului. Știți, bani proveniți din impozite. Și, desigur, pot fi foarte generoasă cu acele fonduri – pentru oamenii potriviți.

Jonathan încă tot nu înțelegea ce vrea ea să spună.

— Dar, dacă îmi cumpărați contribuția și votul, nu e un fel de, ăă – mită?

Pe fața lui Lady Tweed apăru un zâmbet arogant.

— Voi fi brutal de sinceră cu tine, dragul meu prieten. Îl luă cu brațul pe după umăr și-l strânse incomod de tare lângă ea. Este mită, dar este legală când politicianul folosește banii altor oameni și nu pe ai lui. De asemenea, este ilegal ca tu să-mi dai bani gheață pentru anumite favoruri politice, dacă nu îi denumești

„contribuție la campania electorală”. Atunci totul este OK. Dar, chiar și așa, dacă nu îți place să mi-i dai direct mie, poți să-i ceri unui prieten sau unei rude sau unui asociat să-mi dea bani gheață, sau acțiuni, sau diverse cadouri pentru mine sau familia mea, acum sau mai târziu, din partea ta. Trase repede aer în piept. Acum ai înțeles?

Jonathan clătină din cap.

— Tot nu văd care-i diferența. Adică, mi se pare că a-i mitui pe oameni pentru voturi și favoruri este mituire, indiferent cine sunt ei sau ai cui sunt banii. Eticheta nu schimbă nimic dacă fapta este aceeași.

Lady Tweed îi zâmbi cu indulgență și începu să-l lingușească.

— Dragul, dragul meu prieten, trebuie să fii mai flexibil. Eticheta este totul. Cum te cheamă? Ți-a spus cineva vreodată că ai un profil drăguț? Ai putea ajunge departe dacă ai candida pentru o funcție guvernamentală și dacă ai fi ceva mai flexibil în problema asta. Sunt sigură că ți-aș putea găsi un post drăguț în biroul meu după ce voi fi realeasă. Haide, sigur există ceva ce-ți dorești?

Jonathan rămase la întrebarea lui inițială și o presă să-i dea o explicație.

— Ce obțineți risipind banii contribuabililor? Puteți păstra banii pe care îi primiți drept contribuții?

— Oh, o parte din ei îmi este utilă pentru cheltuieli și am o avere de lucruri promise dacă voi ieși vreodată la pensie, dar în primul rând ei îmi cumpără recunoaștere sau credibilitate sau popularitate sau dragoste sau admirație sau un loc în istorie – toate astea plus mai multe voturi! spuse Lady Tweed tăios. Voturile înseamnă

putere și nimic nu-mi face mai multă plăcere decât să pot influența viața, libertatea, și proprietatea fiecărei persoane de pe insula asta. Îți poți imagina câți oameni vin la mine – la mine – pentru favoruri mai mari sau mai mici? Iar fiecare impozit și fiecare regulă este pentru mine un prilej să acord o excepție. Fiecare problemă, mare sau mică, pe care o rezolv îmi dă mai multă influență. Pot oferi mese și călătorii pe gratis oricui vreau eu. De când eram copil am visat la o asemenea importanță. Și tu poți să ai toate astea!

Jonathan se foi încurcat în strânsoarea ei. Reușise să plece de lângă ea, dar Lady Tweed îl ținea încă strâns de mână.

— Sigur, spuse Jonathan, e un târg foarte bun pentru dvs. și prietenii dvs., dar alți oameni nu se supără că banii lor sunt folosiți pentru a cumpăra voturi, favoruri și putere?

— Evident, spuse ea, ridicându-și cu mândrie bărbia rotundă. De aceea eu am devenit liderul pentru reformă.

Dând drumul în cele din urmă mâinii lui Jonathan, Lady Tweed își aruncă în aer pumnul mare și plin de bijuterii.

— De ani de zile am schițat reguli noi pentru a scoate banii afară din politică. Am spus întotdeauna că aceasta e o criză de mari proporții și am câștigat multe voturi cu promisiuni de reformă, se opri ca să surâdă afectat, apoi continuă. Din fericire pentru mine, întotdeauna voi ști cum să scap de propriile mele reguli, atâta timp cât există favoruri prețioase de vândut.

Lady Tweed își îndreptă din nou atenția asupra lui Jonathan, cântărindu-i cu un ochi de expert aspectul modest.

— Nimeni nu-ți plătește niciun penny pentru favoruri, pentru că tu, deocamdată, nu ai favoruri de vândut. E direct proporțional, nu vezi? Dar cu aerul tău inocent și cu sprijinul potrivit din partea mea, un costum nou și o tunsoare la modă, aș putea desigur să dublez pentru tine numărul obișnuit de voturi pe care îl obține un începător. Apoi, după zece sau douăzeci de ani de îndrumare atentă – hei, posibilitățile sunt nelimitate! Caută-mă la Palatul Lorzilor și voi vedea ce pot face.

Cu această remarcă, Lady Tweed zări un grup de muncitori care priveau disperați fabrica închisă de peste drum. Brusc îi pieri interesul pentru Jonathan, se întoarse și plecă repede în căutarea unei prăzi proaspete.

— Să cheltui banii altora mi se pare problematic, murmură Jonathan încet.

Abia auzindu-i cuvintele, cu urechile antrenate să prindă și cea mai mică adiere din aer, Lady Tweed se opri și se întoarse un pas, chicotind.

— Ai spus „problemă”? Ha! De fapt e ca și cum i-ai lua unui copil bomboana din mână. Ce nu-mi dau oamenii din simțul datoriei, împrumut eu de la ei. Vezi tu, voi fi de mult plecată și o amintire plăcută pentru oameni, atunci când copiii lor vor primi nota de plată.

Capitolul 12
Adăpost nesigur

Pe măsură ce se îndepărta de maidan, străzile deveneau mai tăcute. Șiruri de case stăteau de o parte și de alta a străzilor. Soarele apunea și majoritatea locuitorilor orașului se retrăgeau în casele lor. Jonathan își strânse mai bine gulerul hainei ponosite în jurul gâtului, trecând pe lângă un nou rând de case. Deodată, observă un grup de oameni sărmani adunați în fața a trei clădiri înalte, numite A, B și C.

Clădirea A era goală, și într-o stare jalnică – zidăria prăbușită, ferestrele sparte, iar geamurile rămase întregi erau pline de murdărie. Alături, oamenii se adunaseră pe treptele din față ale clădirii B. Jonathan putea auzi voci din interior și o activitate susținută se desfășura la toate cele trei etaje. La orice fereastră și pe orice balcon disponibil stăteau atârnate rufe la uscat. Peste tot se vedeau chiriași.

Dincolo de acestea stătea clădirea C. Era imaculată, perfect întreținută și, la fel cu clădirea A – fără oameni. Ferestrele ei curate străluceau în ultimele raze ale soarelui care apunea; pereții erau curați și netezi.

Deodată, Jonathan simți o bătaie pe umăr.

— Hei, spuse o tânără prietenoasă. Nu cumva știi un loc de închiriat?

— Îmi pare rău, spuse Jonathan. Nu sunt de pe aici. De ce nu încercați în cele două clădiri goale?

— Nu are rost, răspunse fata cu blândețe.

Avea părul lung, șaten deschis și o voce foarte plăcută. Hainele nu prea îi veneau bine, dar lui Jonathan i se păru foarte drăguță. Părea sigură pe ea și deșteaptă, deși puțin supărată. Ar fi vrut să o poată ajuta.

— Dar de ce? spuse Jonathan. Mie mi se par goale.

— Da, sunt goale. Familia mea a stat acolo în clădirea A până când Lady Tweed a convins Consiliul Lorzilor să adopte controlul chiriilor.

— Ce e controlul chiriilor? întrebă Jonathan.

— Chiriile nu sunt lăsate să depășească un anumit nivel.

— De ce nu? exploră Jonathan.

— O, e o poveste lungă și stupidă, spuse ea. Mai demult, atunci când Mașina de Vise a venit prin cartierul nostru, tatăl meu și alții s-au plâns de faptul că proprietarii ridicau chiriile. Sigur, costurile erau mari și oamenii veneau aici din alte părți ale insulei, dar tata spunea că după părerea lui n-ar trebui să plătim chirii mai mari. Așa că el împreună cu alți chiriași, sau mai bine spus foști chiriași, au cerut Consiliului Lorzilor să le interzică proprietarilor să crească chiriile. Consiliul chiar așa a făcut. Apoi Consiliul a angajat o mulțime de inspectori și judecători ca să se asigure că proprietarii respectau noile reguli.

— Păi, controlul chiriilor trebuie că le-a plăcut chiriașilor, spuse Jonathan.

— Da, la început. Tatăl meu s-a simțit mai liniștit privind costul unui acoperiș deasupra capului. Dar lucrurile au început să se schimbe atunci când proprietarii nu au mai construit apartamente noi și au început să nu le mai repare pe cele vechi.

— Ce s-a întâmplat?

— Au spus că toate se scumpesc – oamenii care fac reparații, paznicii, administratorii, impozitele și așa mai departe – dar ei nu pot să crească chiriile pentru a acoperi toate aceste costuri. Așa că au tăiat orice cheltuială posibilă. Și de ce să construiască mai multe apartamente doar ca să piardă bani?

— Și impozitele au crescut? întrebă Jonathan.

— Sigur – ca să plătească inspectorii, judecătorii și Palatul Lorzilor. Bugetul și personalul trebuiau să crească, spuse tânăra femeie. Consiliul a aprobat controlul chiriilor, dar nu s-a gândit niciodată la controlul impozitelor! Și în curând toată lume îi ura pe proprietari.

— Dar înainte nu erau urâți?

— Păi, tatăl meu spunea că nu-i face plăcere să plătească chirie proprietarilor, dar atâta timp cât erau multe apartamente disponibile, proprietarii trebuiau să se poarte frumos cu oamenii ca să-i convingă să se mute la ei și să rămână acolo. De obicei se purtau prietenos și munceau din greu ca să mențină locul atractiv. Proprietarilor antipatici li se ducea vestea și oamenii îi evitau. Cred că am putea spune că proprietarii drăguți erau răsplătiți cu chiriași stabili, în timp ce proprietarii nesuferiți se alegeau cu apartamente goale. După ce s-a adoptat controlul chiriilor, cu toții au devenit foarte nesuferiți, spuse ea cu o expresie disperată.

Se așeză pe bordură, și Jonathan făcu la fel.

— Costurile au continuat să crească, dar nu și chiriile. Ca să-și reducă pierderile, toți proprietarii au început să reducă reparațiile. Atunci chiriașii s-au supărat și s-au plâns inspectorilor. Inspectorii i-au amendat pe

proprietari – cel puțin pe cei care nu le dădeau mită. După ce au suferit pierderi mari, proprietarii cinstiți au abandonat clădirea A de colo. Lista apartamentelor s-a scurtat, în timp ce șirul de oameni care căutau un apartament s-a lungit. Acum existau apartamente mai puține ca niciodată! Proprietarii nesuferiți ai clădirii B n-au mai fost îngrijorați că ar putea avea locuri goale. Acum exista o listă aparent nesfârșită de oameni care aveau nevoie de o casă. Proprietarii nesuferiți au obținut pe sub mână o mulțime de bani și de favoruri, și au ieșit în avantaj.

Lui Jonathan nu-i venea să creadă că proprietarii ar putea renunța la proprietatea lor!

— Unii proprietari au închis pur și simplu și au plecat?

— Chiar așa, spuse ea. Nimeni nu poate plăti mai mult decât câștigă, cu excepția Consiliului Lorzilor. Consiliul se gândește să ia apartamentele abandonate și să le administreze cu bani din impozite.

— Dar clădirea B de colo, cu toți oamenii din ea? spuse Jonathan, vrând să fie de ajutor. Nu crezi că ai putea găsi ceva acolo?

— E plină și nimeni nu îndrăznește să plece. Coada de așteptare este îngrozitoare. Să fi văzut scandalul când a murit Lady Whitmore – toți țipau și se băteau unii cu alții ca să aibă un loc mai în față pe lista de așteptare. În cele din urmă apartamentul a fost obținut de fiul lui Bess Tweed – deși nimeni nu-și amintește să-l fi văzut la coadă în ziua aceea. Familia mea a încercat o dată să împartă un apartament cu cineva – dar inspectorii au spus că era împotriva codului construcțiilor.

— Ce e un cod al construcțiilor? întrebă Jonathan.

Fata oftă, vizibil obosită, dar încercă să-i dea lui Jonathan un răspuns cinstit.

— Păi, un cod dictează proiectul și utilizarea unei clădiri. Acestea sunt determinate de stilul de viață pe care Lorzii îl consideră potrivit pentru cei care locuiesc acolo. Știi, lucruri ca numărul potrivit de familii, numărul de chiuvete și toalete, dimensiunea potrivită a spațiului. Cu o notă de sarcasm adăugă: Așa că am ajuns pe stradă, unde nimic nu se mai potrivește cu codul. Nu avem nici chiuvetă, nici toaletă, niciun pic de intimitate, și prea mult spațiu.

Gândul la ce avea ea de îndurat îl deprimă pe Jonathan. Apoi își aminti de cea de a treia clădire – nouă-nouță și goală. Era soluția evidentă la problemele ei.

— Dar de ce nu vă mutați în clădirea C, lângă cea aglomerată?

Ea râse cu amărăciune.

— Ar fi o violare a regulilor privind zonele.

— Regulile privind zonele? repetă el.

Aplecându-se puțin pe spate, pe trotuar acolo unde se afla, Jonathan clătină neîncrezător din cap.

— Acestea sunt reguli care se referă la loc. Zonarea funcționează în felul următor, spuse ea trasând o hartă cu un băț în praf. Consiliul trage niște linii pe harta orașului. Oamenii au voie să doarmă noaptea de o parte a liniei, dar ziua trebuie să muncească de cealaltă parte a ei. Clădirea B se află pe partea de dormit a liniei, iar clădirea C pe partea lucrului, înțelegi? Clădirea C este drăguță și în cazul de față apropiată de B, pentru că Lady Tweed a putut aranja o excepție. Dar de obicei clădirile de dormit se află în cealaltă parte a orașului

față de clădirile de lucru, astfel încât toată lumea are de parcurs un drum lung în fiecare dimineață și seară. Ei spun că o distanță mare e un stimul bun pentru exercițiul fizic și pentru vânzările de căruțe.

Jonathan se uita uimit la clădirea supraaglomerată din fața lui, prinsă între două clădiri goale. Ce porcărie, se gândi el.

— Și ce aveți de gând să faceți? întrebă el cu compătimire.

— Căutăm soluții de azi pe mâine. Tata vrea să mă duc cu el la o petrecere mare pe care Lady Tweed o dă mâine pentru cei fără locuință. Ea a promis o mulțime de jocuri și o masă gratuită.

— Câtă generozitate! remarcă Jonathan cu suspiciune. Poate că o să vă lase să stați la ea acasă până când vă găsiți o locuință.

— De fapt, tata a avut curajul să-i spună asta odată, mai ales că ea era responsabilă pentru controlul chiriilor. Lady Tweed i-a răspuns: „Dar asta ar însemna milă! Mila este jignitoare!” Ea i-a explicat că e mult mai respectabil să le cerem contribuabililor să ne dea un apartament. I-a spus să aibă răbdare că va aranja în așa fel încât Consiliul să preia proprietatea și plățile.

Tânăra îi zâmbi apoi lui Jonathan și îi spuse:

— Apropo, eu sunt Alisa. Nu vrei să vii cu noi la masa gratuită a lui Tweed de mâine?

Jonathan roși, dar se gândi că poate va afla și lucruri plăcute despre insula asta.

— Sigur, zise el, cum să nu. Apropo, eu sunt Jonathan.

Alisa zâmbi sărind în sus de bucurie.

— Atunci ne vedem mâine aici, la aceeași oră. Poți să vii și cu pisica.

Capitolul 13
Delicte tot mai grave

Bucuros că și-a făcut un nou prieten, Jonathan hoinărea încoace și încolo prin oraș, gândindu-se că ar trebui să fie mai atent la împrejurimi, altfel poate că nu ar mai fi știut să se întoarcă a doua zi.

La colțul străzii următoare, Jonathan văzu un polițist așezat pe bordură, citind un ziar. Era mai scund și nu cu mult mai vârstnic decât Jonathan. Jonathan, care fusese crescut să respecte reprezentanții legii, se simți încurajat la vederea distinsei uniforme negre a tânărului, și a pistolului lucitor de la brâu. Polițistul era cufundat în ziarul lui, așa că Jonathan se uită peste umăr la știrile care țipau din titlu, „LORZII AU APROBAT PEDEAPSA CU MOARTEA PENTRU BĂRBIERII ILEGALI!”

— Pedeapsa cu moartea pentru bărbieri? exclamă Jonathan surprins.

Polițistul privi în sus către el.

— Scuzați-mă, spuse Jonathan, n-am vrut să vă necăjesc, dar fără să vreau am văzut titlul. Este oare vreo greșeală de tipar în legătură cu pedeapsa pentru bărbieri?

— Păi, să vedem. Omul începu să citească din pagină: Consiliul Lorzilor tocmai a autorizat pedeapsa cu moartea pentru oricine va fi prins că tunde fără autorizație. Ce e atât de neobișnuit în asta?

— Nu este oare prea sever pentru un delict atât de minor? întrebă Jonathan cu prudență.

— Deloc, replică polițistul. Pedeapsa cu moartea este amenințarea supremă din spatele tuturor legilor – indiferent cât de mic este delictul.

Ochii lui Jonathan deveniră mari.

— Dar nu ați trimite pe cineva la moarte pentru că a tuns fără autorizație?

— Ba sigur că am face-o, spuse polițistul, punându-și ferm mâna pe armă. Deși rareori se ajunge la asta.

— De ce?

— Păi, fiecare delict este văzut pe o scară ascendentă. Asta înseamnă că pedepsele cresc cu atât mai mult, cu cât se împotrivește cineva. Așa că, de exemplu, dacă sunt unii care vor să tundă fără autorizație, atunci li se dă o amendă. Dacă refuză să plătească amenda sau continuă să tundă, atunci acei bărbieri ilegali vor fi arestați și trimiși în spatele gratiilor. Și, spuse omul pe un ton sobru, dacă se împotrivesc arestării, atunci aceste elemente criminale vor fi supuse unor pedepse care cresc până la dimensiuni grave. Fața i se întunecă și se încruntă. Pot fi chiar împușcați. Cu cât e mai mare împotrivirea, cu atât e mai mare forța folosită împotriva lor.

Această conversație dură îl întristă pe Jonathan.

— Deci amenințarea supremă din spatele fiecărei legi este cu adevărat moartea? Încă sperând, se aventură: Atunci desigur că autoritățile vor rezerva pedeapsa cu moartea numai pentru cele mai brutale acte criminale – cum ar fi crima sau jaful!

— Nu întotdeauna, spuse polițistul. Legile reglementează întreaga viață personală și comercială.

Sute de asociații profesionale își protejează membrii cu autorizații ca aceasta. Dulgherii, medicii, instalatorii, contabilii, zidarii, avocații – și oricare alții, cu toții urăsc contrabandiștii.

— Și cum îi protejează autorizațiile?

— Numărul de autorizații este limitat, iar ritualul pentru a deveni membru al asociației este strict controlat. Aceasta elimină concurența incorectă și pe intrușii cu idei noi și ciudate, entuziasm prea zelos, eficiență împovărătoare sau prețuri scandalos de mici. Astfel de concurenți lipsiți de scrupule amenință tradițiile celor mai stimați profesioniști ai noștri.

Jonathan tot nu înțelegea.

— Dar autorizațiile îi protejează pe consumatori?

— O, da, asta se spune și în articol, spuse polițistul, uitându-se din nou peste rândurile din ziar. Autorizațiile le oferă monopolul asociațiilor profesionale, astfel încât ele să-i poată apăra pe consumatori de prea multe decizii și alegeri. Spune chiar aici că membrii asociațiilor profesionale sunt cu siguranță buni, deci nu mai este necesară nicio alegere. Bătându-se cu mândrie în piept, polițistul adăugă: Iar eu aplic monopolurile.

— Monopolurile sunt bune? încercă Jonathan.

Polițistul lăsă din nou ziarul în jos.

— Eu chiar că nu știu. Eu doar respect ordinele. Uneori aplic monopoluri și alteori mi se spune să le distrug.

— Deci ce este mai bun? Monopolurile sau concurența?

Polițistul ridică din umeri.

— Asta nu trebuie să stabilesc eu. Consiliul Lorzilor știe cine cooperează și cine nu. Consiliul îmi spune numai încotro să-mi îndrept arma.

Văzând cât de abătut era Jonathan, polițistul încercă să-l încurajeze.

— Nu fi speriat, prietene. Rareori aplicăm chiar pedeapsa cu moartea. Nimeni nu vrea să vorbească despre asta. Și puțini îndrăznesc să se opună, pentru că ne pricepem să-i învățăm să se supună Consiliului.

— Ți-ai folosit vreodată arma? spuse Jonathan, uitându-se nervos la pistol.

— Împotriva unui delicvent? spuse polițistul. Cu o mișcare bine exersată, scoase ușor revolverul din tocul lui de piele și mângâie țeava rece de oțel. Numai o dată. Deschise butoiașul, se uită pe țeavă, îl închise și admiră arma. O parte din cea mai bună tehnologie de pe insulă se află aici. Consiliul nu precupețește niciun efort ca să ne dea ce e mai bun pentru misiunea noastră nobilă. Da, arma mea și cu mine am jurat să apărăm viața, libertatea și proprietatea tuturor celor de pe insulă. Și ai putea spune că avem mare grijă unul de altul.

— Când ai folosit-o? întrebă Jonathan.

— Ce ciudat că mă întrebi așa ceva, spuse el, încruntându-se. Sunt de un an întreg în misiune și n-am avut niciodată ocazia să o folosesc până în dimineața asta. O femeie a înnebunit și a început să amenințe o echipă de demolare. Spunea ceva despre faptul că-și ia înapoi „propria” ei casă. Ha! Ce noțiune egoistă.

Inima lui Jonathan sări peste o bătaie. Era oare femeia pe care o întâlnise mai devreme? Polițistul nu remarcă expresia preocupată de pe fața lui Jonathan. Continuă:

— Am fost chemat să încerc să o conving să se predea. Toate hârtiile erau în ordine – casa fusese condamnată să facă loc Parcului Popular al lui Lady Tweed.

Jonathan abia putea vorbi.

— Ce s-a întâmplat?

— Am încercat să-i explic. I-am spus că ar putea probabil să scape cu o sentință ușoară dacă vine cu mine fără să se împotrivească. Dar când m-a amenințat și mi-a spus să plec de pe proprietatea ei, păi, era un caz clar de împotrivire la arestare. Imaginează-ți ce obrăznicie a avut!

— Da, oftă Jonathan. Ce obrăznicie.

Se scurse un timp în tăcere. Polițistul citea liniștit în timp ce Jonathan stătea gânditor, jucându-se cu o piatră. Apoi întrebă:

— Ar putea cineva să cumpere un pistol ca al tău în oraș?

Întorcând o pagină, polițistul răspunse:

— În niciun caz. Cineva ar putea fi rănit.

Capitolul 14
Bătălii de bibliotecă

Activitatea de pe străzi devenea mai intensă pe măsură ce Jonathan se apropia de centrul orașului. Indivizi bine îmbrăcați, cu expresii preocupate, mergeau pe trotuare cu un scop precis. Traversând în grabă o piață mare, Jonathan întâlni un bătrân și o tânără care se certau în gura mare. Înjurau și țipau, gesticulau violent, săreau în sus de furie. Așa că se alătură unui mic grup de spectatori ca să vadă care era motivul disputei.

În timp ce poliția tocmai sosise ca să-i despartă, Jonathan se întoarse către o bătrânică slăbuță de lângă el și o întrebă:

— De ce sunt atât de supărați unul pe altul?

Femeia răspunse:

— Acești doi scandalagii țipă unul la altul de ani de zile din cauza cărților din biblioteca Consiliului. Bărbatul se plânge întruna că multe dintre cărți sunt pline de sex murdar și de imoralitate. El vrea ca acele cărți să fie scoase de acolo și arse. Ea reacționează numindu-l „puritan pompos”.

— Deci ea vrea să citească acele cărți? întrebă Jonathan.

— Păi, nu tocmai, răspunse un alt spectator, un bărbat înalt care ținea de mână o fetiță. Plângerea ei e similară cu a lui – numai că se referă la alte cărți. Ea

pretinde că multe din cărțile din bibliotecă au o înclinație sexistă și rasistă.

— Tăticule, tăticule, ce înseamnă „înclinație?” întrebă fetița, trăgându-l pe tatăl ei de picior.

— O clipă, draga mea. După cum spuneam, continuă bărbatul, femeia cere ca acele cărți sexiste și rasiste să fie aruncate și în locul lor biblioteca să cumpere lista ei de cărți.

Poliția îi legase deja pe cei doi bătăuși și îi trăgea pe stradă în jos. Jonathan clătină din cap și oftă.

— Presupun că poliția i-a arestat din cauza acestui scandal?

— Da de unde, râse femeia. Amândoi sunt arestați pentru că au refuzat să plătească impozitul pentru bibliotecă. Conform legii, toți trebuie să plătească pentru cărți, indiferent dacă le plac sau nu.

— Chiar așa? făcu Jonathan. De ce nu îi lasă poliția să-și păstreze banii și să sprijine bibliotecile pe care le aleg ei? Atunci pot plăti numai pentru ceea ce le place.

— Dar atunci fetița mea nu și-ar putea permite să meargă la o bibliotecă, spuse bărbatul în timp ce îi întindea fetiței o acadea mare albă cu roșu.

— Destul, domnule, spuse bătrâna privind dezaprobator spre acadea. Oare hrana pentru mintea fiicei dumitale nu este la fel de importantă ca hrana pentru stomacul ei?

— Ce vrei să spui? răspunse omul, simțind că trebuie să se apere din cauza acadelei. Fiica lui reușise deja să-și păteze rochița cu ea.

Femeia făcu o pauză, având o expresie preocupată.

— Cu mult timp în urmă, aveam o mulțime de biblioteci diferite la care ne puteam abona. Oamenii se

duceau unde voiau și plăteau numai la biblioteca preferată. Pe clienți îi costa un mic abonament în fiecare an, dar nimeni nu se supăra. Bibliotecile se luau la întrecere pentru membri, încercând să aibă cele mai bune cărți, cel mai bun personal, cele mai potrivite săli și ore de program. Unele aveau chiar servicii la domiciliu. Când oamenii plăteau pentru ceea ce au ales, a fi membru la o bibliotecă era o prioritate prețuită – chiar mai presus decât o acadea! adăugă ea cu reproș. Pe urmă Consiliul Lorzilor a spus că o bibliotecă este prea importantă pentru societate și oamenii n-ar trebui să plătească pentru a avea acces la ea. Așa încât Consiliul a oferit o bibliotecă mare pe gratis. Au angajat trei bibliotecari cu salarii foarte mari ca să facă treaba pe care o făcea înainte unul singur. Orele de funcționare erau foarte limitate, totuși biblioteca Consiliului era populară pentru că era pe gratis. La scurt timp după aceea, bibliotecile care cereau taxă de intrare și-au pierdut clienții și au dat faliment.

— Lorzii au oferit o bibliotecă gratuită? repetă Jonathan. Dar mi s-a părut că ați spus că toată lumea trebuie să plătească un impozit pentru bibliotecă?

— E adevărat. Dar se obișnuiește să se denumească facilitățile Consiliului „gratuite”, chiar dacă oamenii sunt obligați să plătească. E mult mai civilizat, spuse ea cu ironie.

Bărbatul înalt obiectă energic:

— Biblioteci cu abonament? N-am mai auzit de așa ceva!

— Sigur că nu, i-o întoarse bătrâna. Biblioteca Consiliului există de atât de mult timp încât nu-ți poți imagina nimic altceva.

— Hei, stai puțin! strigă bărbatul. Critici impozitul pentru bibliotecă? Pentru ca Lorzii să poată asigura un serviciu prețuit, oamenii trebuie obligați să plătească.

— Nu poate fi chiar așa de prețuit dacă e nevoie să folosești forța, spuse femeia.

— Nu toți știu ce e bun pentru ei, iar alții nu și-l pot permite, declară bărbatul. Oamenii inteligenți știu că societatea liberă a fost construită de cărțile gratuite. Iar impozitele au împărțit povara, astfel încât fiecare să plătească partea lui justă. Altfel unii pot trăi pe spinarea altora!

— Sunt mai mulți profitori cu impozitul tău pentru bibliotecă, replică bătrâna. Cei care folosesc biblioteca și cei care obțin scutiri de impozite trăiesc pe spinarea tuturor celorlalți. Cât de just este? Cine crezi că are o influență mai mare la Consiliul Lorzilor: un prieten bogat al Consiliului sau un om sărac ce nu-și poate permite să închirieze o carte?

Împingând fetița în spatele lui, bărbatul răspunse cu aprindere:

— Dar ce fel de alegere pentru bibliotecă vrei? Vrei să alegi o bibliotecă particulară care să aibă o înclinație împotriva unui grup anume din societate?

— Nu poți evita înclinațiile! țipă femeia, apropiindu-și fața de a lui. De ce crezi că se certau oamenii aceia mai devreme? Vrei ca bufonii din Consiliu să aleagă înclinația ta în locul tău?

— Cine e bufonul? aruncă bărbatul, împingând-o puțin. Dacă nu-ți place, de ce nu părăsești insula?

— Ticălosule obraznic! îi aruncă femeia.

Țipau deja unul la altul, fetița plângea, și cineva alergă să cheme poliția. Jonathan trecu mai departe și

se hotărî să caute un pic de liniște în biblioteca din apropiere.

Capitolul 15
Nimic

Toate clădirile din jurul bibliotecii erau înalte de cel puțin două etaje și aveau fațade impresionante de piatră. O mulțime mai degrabă blândă se adunase la intrare, așteptând răbdătoare și încercând să nu bage în seamă cearta care se iscase în piață. După ce se alătură grupului, Jonathan citi cu interes literele masive de bronz de deasupra intrării:

BIBLIOTECA POPULARĂ LADY BESS TWEED

Vizitatorii care se găseau mai în spate în mulțime se înghesuiau să privească peste capetele celor din față. După ce vedeau, scoteau exclamații puternice. „Minunat," șopteau unii. „Extraordinar," spuneau alții.

Jonathan, fiind slăbuț și îndemânatic, se strecură printre ceilalți și se apropie de pupitrul bibliotecarului de lângă intrare.

— Ce găsește acest grup atât de minunat și extraordinar? îl întrebă el pe omul care stătea la pupitru.

— Șșt! îl admonestă bibliotecarul sever. Vă rog să vorbiți mai încet.

Omul netezi colțurile unui teanc de fișe și le întinse frumos pe masă în fața lui. Se aplecă și se uită la Jonathan pe deasupra ochelarilor.

— Aceștia sunt oficialii din Comisia pentru Artă a Consiliului. Tocmai au deschis o expoziție publică cu cea mai nouă achiziție pentru colecția noastră de artă.

— Ce interesant, spuse Jonathan cu voce scăzută. Întinzându-și gâtul să vadă ceva, continuă: Îmi place arta bună, dar unde este? Trebuie să fie ceva foarte mic.

— Depinde, pufni bibliotecarul. Unii ar fi de părere că este foarte extins. Aceasta este frumusețea acestei piese. Se numește „Gol în zbor”.

— Dar nu văd nimic, spuse Jonathan, privind încruntat peretele alb de deasupra intrării.

— Tocmai asta este. Impresionant, nu? Bibliotecarul privi în gol cu o expresie absentă, visătoare. Nimic captează esența integrală a spiritului luptei umane pentru acel exaltat sentiment de cunoaștere pe care îl ai numai atunci când pui în contrast întreaga căldură a celor mai fine nuanțe de culoare cu conștiența tactilă a naturii noastre interioare. Nimic permite fiecăruia să aibă experiența deplină a ceea ce este mai bun în imaginația lui.

Jonathan clătină din cap, în plină confuzie, și întrebă cu o voce iritată:

— Deci e chiar nimic? Cum poate nimic să fie artă?

— Păi, tocmai asta îl face cea mai egalitaristă expresie a artei. Comisia pentru Artă a Consiliului ține o loterie executată cu gust pentru a face selecția, spuse bibliotecarul.

— O loterie pentru a selecționa artă? întrebă Jonathan, cu uimire. De ce o loterie?

— Cândva selecțiile erau făcute de o Comisie de Artă angajată special, replică omul. La început Comisia a fost criticată pentru că își favoriza propriile gusturi, sau pe

cele ale prietenilor lor. Apoi au fost acuzați că cenzurau arta care nu le plăcea. Din moment ce cetățeanul obișnuit plătea prin impozite pentru preferințele Comisiei, oamenii obiectau față de elitism.

— Dar dacă ar fi încercat o altă Comisie? sugeră Jonathan.

— O, da, am încercat asta de multe ori. Dar cei care nu erau în Comisie nu erau niciodată de acord cu cei care făceau parte din ea. Așa că în cele din urmă au renunțat cu totul la ideea unei Comisii. Cu toții au fost de acord că o loterie era singura metodă subiectivă obiectivă. Oricine putea intra în competiție și aproape toți au intrat! Consiliul Lorzilor a făcut premiile cât de generoase posibil și orice piesă se califica. „Gol în zbor” a câștigat tragerea chiar în această dimineață.

Jonathan exclamă:

— Dar în loc să le pui un impozit pentru a se cumpăra selecția unei loterii, de ce să nu-l lași pe fiecare să-și cumpere artă? Atunci fiecare ar putea alege ceea ce vrea.

— Ce! exclamă bibliotecarul. Unii indivizi egoiști ar putea să nu cumpere nimic, iar alții ar putea da dovadă de prost gust. Nu, într-adevăr, Lorzii trebuie să își arate sprijinul pentru artă! Întorcându-și privirea spre „Gol în zbor”, bibliotecarul își încrucișă brațele și o expresie vagă îi apăru pe față. Drăguță selecție, nu crezi? Golul are avantajul de a menține liberă intrarea în bibliotecă și în același timp de a proteja mediul ambiant. Mai mult decât atât, continuă el fericit, nimeni nu poate obiecta față de calitatea artistică sau față de stilul estetic al acestei capodopere. Ea nu poate jigni pe nimeni – nu-i așa?

Capitolul 16
Carnavalul intereselor speciale

Cerul se întuneca în timp ce Jonathan se așeză pe treptele bibliotecii privind la mulțimea din piață. Spre bucuria lui, piața se învioră în timp ce soarele începea să apună. Tot mai mulți oameni se îndreptau spre partea de piață unde se afla el, unde un minunat cort de carnaval fusese ridicat în spatele bibliotecii. Dorul de casă îi dispăru în entuziasmul momentului.

Privind uimit la lumini, imagini și sunete, Jonathan se îndreptă către cortul spectaculos. Pe o firmă colorată agățată deasupra scria:

CARNAVALUL DE PE CAPITOLIU:
PAVILIONUL INTERESELOR SPECIALE

O femeie purtând colanți în dungi roșu cu negru se desprinse din mulțime și strigă la ceilalți:

— Ascultați, ascultați. Pentru senzația vieții voastre, veniți în Pavilionul Intereselor Speciale.

Ea îl zări pe Jonathan, ai cărui ochi se măriseră de surpriză, și îl apucă de mânecă.

— Fiecare este un câștigător, tinere.

— Cât costă? întrebă Jonathan.

— Vino cu numai 10 kaini și pleacă cu un premiu fabulos! răspunse ea. Femeia se răsuci pe călcâie și gesticulă larg spre mulțime. Ascultați, ascultați. Pavilionul Intereselor Speciale vă va face bogați!

Neavând suficienți bani, Jonathan așteptă până când femeia fu ocupată cu ceilalți, apoi se strecură în spatele cortului și ridică marginea pânzei pentru a arunca o privire înăuntru. Îi văzu pe portari conducându-i pe oameni spre niște scaune așezate într-un cerc larg. Zece participanți așteptau ceva în picioare, în spatele scaunelor lor. Luminile scăzură, se auzi bătaia unei tobe, și sunetele unor trompete ascunse. Un reflector strălucitor dezvălui un bărbat frumos purtând un costum negru elegant și o pălărie de mătase. Acesta se aplecă adânc în fața cercului celor zece.

— Bună seara, spuse bărbatul. Sunt Maestrul Politician. În această seară dvs., cei zece norocoși, veți fi câștigătorii remarcabilului nostru joc. Cu toții veți câștiga. Cu toții veți pleca mai fericiți decât ați intrat. Vă rog să luați loc.

Cu aceasta, și o rapidă mișcare a mâinii, Maestrul Politician se duse la fiecare persoană din cerc și luă câte 1 kain de la fiecare participant. Niciunul nu ezită.

Apoi bărbatul cel frumos zâmbi larg și anunță:

— Acum veți vedea cum sunteți răsplătiți.

Și deodată lăsă să-i cadă 5 kaini în poala unui participant. Norocosul primitor gemu în culmea fericirii și sări în sus de bucurie.

— Nu veți fi singurul câștigător, declară Maestrul Politician. Și așa era. De zece ori Maestrul Politician ocoli cercul, luând de fiecare dată câte 1 kain de la fiecare persoană. După fiecare rundă, el punea 5 kaini în poala unuia dintre participanți, care se bucura nespus.

Când strigătele se mai potoliră și participanții începură să iasă afară, Jonathan alergă înapoi până în fața cortului să vadă dacă fiecare era într-adevăr

satisfăcut. Femeia în colanți dungați roșu cu negru ținea cortina de la intrare deschisă. Ea îl opri pe unul din participanți și îl întrebă:

— V-ați distrat?

— O, sigur! spuse omul, cu un zâmbet larg. A fost extraordinar!

— Abia aștept să le spun prietenilor, spuse altul. Poate că o să vin din nou mai târziu.

Apoi un alt participant entuziasmat adăugă:

— Da, o da. Fiecare a câștigat un premiu de 5 kaini!

Jonathan privi gânditor grupul care se împrăștia. Femeia în colanți se întoarse către Maestrul Politician, care le făcea cu mâna de rămas-bun oamenilor, și comentă liniștită:

— Da, mai ales noi suntem fericiți. Am câștigat 50 de kaini și toți acești fraieri sunt fericiți din cauza asta! Cred că anul viitor va trebui să cerem Consiliului Lorzilor să adopte o lege care să îi oblige pe toți să participe!

Tocmai atunci un portar slăbănog veni în spatele lui Jonathan și îl apucă de guler.

— Nicio mișcare, ticălosule. Te-am văzut cum trăgeai cu ochiul în spate. Ai crezut că poți să ai un spectacol pe gratis, nu?

— Îmi pare rău, spuse Jonathan, zbătându-se să scape din strânsoarea lui. Nu mi-am dat seama că trebuie să plătești numai ca să privești. Iar doamna aceea atât de drăguță a făcut un anunț atât de interesant, iar eu nu aveam niciun ban, așa că…

Întorcându-se încet către Jonathan și portar, femeia întrebă amenințător:

— Niciun ban? Apoi, pe neașteptate, fața i se relaxă într-un zâmbet. Dă-i drumul, spuse ea. Nu e decât un copil drăguț. Deci ți-a plăcut spectacolul, nu?

— O, da, doamnă! spuse Jonathan, dând puternic din cap.

— Hei, ți-ar place să câștigi niște bani ușor? Ai de ales între asta, și vocea ei deveni din nou amenințătoare, sau te predau paznicului carnavalului.

— Oh, grozav, spuse Jonathan nu prea sigur. Ce trebuie să fac?

— E foarte simplu, izbucni ea, toată numai dulceață. Doar să faci o tură prin carnaval în seara asta, să împarți aceste broșuri și să spui tuturor cât de bine se vor distra în Pavilionul nostru. Ai aici un kain și vei mai câștiga câte unul pentru fiecare participant care va intra aici cu o broșură în mână. Acum du-te la treabă și nu mă dezamăgi.

Pe când Jonathan își arunca pe umăr sacul cu broșuri, ea mai spuse:

— Și încă ceva. În seara asta la sfârșitul spectacolului, voi face un raport cu ce ai câștigat. Mâine dimineață la prima oră, trebuie să iei jumătate din câștigul tău și să te duci la Palat să-ți plătești impozitul.

— Impozit? repetă Jonathan. Pentru ce?

— Lorzii cer o parte din salariul tău.

Jonathan adăugă insinuant:

— Cred că aș munci mai mult dacă aș ști că nu îmi vei raporta câștigul. Poate chiar de două ori mai mult.

— Lorzii știu că oamenii încearcă să își ascundă câștigul, așa că au spioni pretutindeni, care ne urmăresc îndeaproape. Am putea avea mari probleme – poate chiar să ne închidă afacerea, spuse femeia. Așa că nu te

plânge. Cu toții trebuie să plătim pentru păcatele noastre.

— Păcate? repetă Jonathan.

— O, da. Impozitele îi pedepsesc pe cei păcătoși. Impozitul pe tutun pedepsește fumatul, impozitul pe alcool pedepsește băutul, iar impozitul pe venit pedepsește munca. Idealul lor, chicoti femeia înghiontindu-l pe cel care controla biletele, este să fii sănătos și leneș. Și acum mișcă-te, puștiule!

Capitolul 17
Moș Cruvern

Orașul se liniști treptat. Femeia în colanți îi plăti lui Jonathan mai mult de 50 de kaini pentru participanții la joc care răspunseseră la broșuri. Era atât de încântată să găsească pe cineva care lua munca în serios, încât îi ceru să vină din nou la lucru în seara următoare. Jonathan fu de acord să vină înapoi în seara următoare dacă va putea, apoi părăsi carnavalul pentru a-și căuta un pat confortabil pentru noapte. Nu avea nici cea mai mică idee ce să facă, așa că hoinări la întâmplare prin oraș. Pe când stătea sub lumina chioară a unui felinar, un bătrân purtând o cămașă de noapte păși afară din casă. Stătea și se uita la acoperișurile caselor de pe strada lui.

Curios, Jonathan se duse la el și îl întrebă:

— La ce vă uitați?

— Pe acoperișul acela, șopti bătrânul, arătând în întuneric. Îl vezi pe omul acela gras îmbrăcat în roșu, galben și albastru? Sacul lui cu lucruri de furat se face mai mare cu fiecare casă pe care o vizitează.

Jonathan se uită în direcția unde arăta omul. O umbră vagă se mișca pe bâjbâite pe acoperișul uneia din case.

— A, da, strigă el. Îl văd. De ce nu dați alarma ca să-i preveniți pe oamenii care stau acolo?

— O, n-aș face niciodată așa ceva, se scutură omul. Moș Cruvern are un temperament violent și e vai de cel care îi stă în cale.

— Îl cunoști? protestă Jonathan. Dar…

— Șșt! Mai încet, spuse omul, ducându-și un deget la buze. Moș Cruvern face vizite mai multe la cei care fac prea mult zgomot. Majoritatea oamenilor pretind că dorm în această noapte îngrozitoare, deși este imposibil să ignori încălcarea intimității.

Încercând să vorbească încet, Jonathan se aplecă spre urechea omului.

— Nu înțeleg. De ce închid cu toții ochii când sunt jefuiți?

— Oamenii tac din gură în această noapte anume din aprilie, explică bătrânul. Altfel ar putea să-și strice surpriza din ajunul Crăciunului, când Moș Cruvern se întoarce să împrăștie câteva jucării și daruri în fiecare casă.

— A, spuse Jonathan ușurat. Deci Moș Cruvern dă totul înapoi?

— Nici vorbă! Dar oamenilor le place să își închipuie că asta face. Eu încerc să stau treaz ca să înregistrez ce ia și ce dă înapoi. E un fel de hobby al meu, ai putea spune. După calculele mele, Moș Cruvern păstrează majoritatea lucrurilor pentru el și spiridușii lui, sau pentru câteva case preferate din oraș. Dar, spuse bătrânul, strângându-și pumnii cu mânie, Moș Cruvern are grijă să dea fiecăruia câte puțin ca să-i țină fericiți. Asta îi face pe toți să doarmă în următorul aprilie când vine înapoi să ia ce vrea el.

— Nu înțeleg, spuse Jonathan. De ce nu stau oamenii treji, să reclame hoțul și să-și păstreze avutul? Atunci ar putea cumpăra orice daruri vor pentru oricine vor ei.

Bătrânul chicoti și clătină din cap văzând lipsa de înțelegere a lui Jonathan.

— Moș Cruvern este într-adevăr fantezia copilăriei fiecăruia. Părinții i-au învățat întotdeauna pe copii că jucăriile și darurile vin în mod magic din cer și nu costă pe nimeni nimic.

Văzând cum arată Jonathan, bătrânul spuse:

— Se pare că ai avut o zi grea. Vino înăuntru și încălzește-te, tinere. Ai nevoie de un loc unde să înnoptezi?

Jonathan întâmpină cu bucurie invitația omului. Bătrânul îl prezentă soției sale și ea îi aduse repede lui Jonathan o ceașcă de ciocolată fierbinte și o farfurie cu prăjituri calde. După ce dispăru și ultima firimitură, Jonathan se întinse pe o canapea pe care bătrânii puseseră pături și o pernă. Bătrânul își aprinse o pipă lungă și se lăsă pe pernele din balansoarul său.

Așezându-se mai comod, Jonathan întrebă:

— Cum a început tradiția asta?

— Aveam o sărbătoare pe care o numeam „Crăciun”, o minunată parte a anului. Era o sărbătoare religioasă marcată de daruri și veselie. Și fiecare se bucura atât de mult de ea, încât Consiliul Lorzilor a decis că era prea importantă pentru a o lăsa pe seama spontaneității neîngrădite și a celebrării haotice. Ei au preluat-o, astfel încât să se poată desfășura „corect”. Vocea lui trăda o dezaprobare abia mascată. În primul rând, simbolismul religios nepotrivit trebuia să dispară. Lorzii au schimbat oficial numele sărbătorii în „Cruvern”. Iar popularul împărțitor legendar de daruri a fost rebotezat „Moș Cruvern” și a primit un costum donat de cel care strânge impozitele.

Bătrânul făcu o pauză ca să pufăie de câteva ori adânc și să mai îndese tutunul în pipă. Apoi continuă:

— Acum trebuie completate formulare de impozit de „Cruvern”, în trei exemplare, și duse la Biroul Bunăvoinței. Biroul Bunăvoinței determină generozitatea necesară din partea fiecărui contribuabil, pe baza unei formule stabilite de Lorzi. Tocmai ai fost martorul colectării anuale din aprilie.

— Apoi vine Biroul Binelui și Răului. Cu ajutorul unui contabil de morală, trebuie completate formulare care explică în detaliu faptele bune și rele ale fiecăruia din întregul an. Biroul Binelui și Răului folosește o armată de funcționari și detectivi care examinează meritele celor care candidează pentru a primi daruri în decembrie.

— În sfârșit, Comisia pentru Gustul Corect standardizează mărimile, culorile și stilul cadourilor care pot fi alese, emițând contracte unor producători preselectați care au o orientare politică adecvată. Fiecare, fără discriminare, primește exact aceleași ornamente de sărbători emise de guvern, pentru a-și decora casele. În ajunul Cruvernului, miliția este chemată pentru a cânta cântecele de sărbătoare potrivite.

Dar tânărul aventurier obosit adormise deja. Bătrânul îi acoperi mai bine umerii cu pătura. El și soția lui îi șoptiră lui Jonathan la ureche: „Cruvern fericit!”

Capitolul 18
„Broasca țestoasă și iepurele” într-o nouă prezentare

Jonathan o visă pe femeia de la Carnavalul Intereselor Speciale. Ea îi dădea într-una bani și apoi îi lua înapoi. Încă o dată și încă o dată, îl plătea și apoi îi lua banii înapoi. Deodată, Jonathan se trezi tresărind puternic, amintindu-și că trebuia să-și declare câștigul oficialităților de la impozite.

Bătrânul îi pregătea felii groase de pâine cu gem pentru micul dejun, când un băiețel destul de trist intră în cameră. Bătrânul îl prezentă pe nepotul lor, Davy, care venise în vizită pentru câteva zile.

— Dar te știu, zise băiețelul privindu-l pe Jonathan. Bunicule, el ne-a ajutat pe mine și pe mama când a trebuit să părăsim ferma.

Vestea asta avu darul de a-i face pe cei doi bătrâni să fie și mai afectuoși cu Jonathan.

În timp ce Jonathan își devora micul dejun, Davy sărea încoace și încolo, încercând să-și tragă ciorăpeii desperecheați.

— Te rog, bunico, citește-mi din nou povestea, se rugă el.

— Pe care, scumpule?

— Povestea mea preferată, cu broasca țestoasă și iepurele. Pozele sunt atât de drăguțe, se bucură Davy.

— Ei, bine, spuse bunica lui, luând din dulapul din bucătărie o carte care se afla în mod evident la

îndemână. Se așeză lângă micuț și începu, „A fost odată…,”

— Nu, nu, bunico, „Cu multă vreme în urmă…”, o întrerupse băiatul.

Bunica râse și continuă.

— Cu multă vreme în urmă, era o broască țestoasă pe nume Frank și un iepure pe nume Lysander. Amândoi erau poștași care duceau scrisorile în toate casele micului lor sătuc de animale. Într-o zi, Frank, ale cărui urechi erau cu mult mai bune decât picioarele, îi auzi pe câțiva dintre săteni cum îl lăudau pe Lysander că ducea scrisorile foarte repede. El putea să ducă în câteva ore ceea ce alții duceau în câteva zile. Supărat de acest afront, Frank se târî până la ei și se amestecă în conversație. „Iepure, spuse Frank aproape la fel de încet cum mergea. Pariez că într-o săptămână pot câștiga mai mulți clienți decât tine. Îmi pun reputația la bătaie.”

Provocarea îl surprinse pe Lysander. „Reputația ta? Ha! Nu poți pune tu pariu pe ce gândesc oamenii despre tine, exclamă iepurele zgomotos. Dar nu contează, accept provocarea!” Vecinii comentau, spunând că leneșa broască țestoasă nu are nicio șansă. Pentru a o dovedi, căzură cu toții de acord să decidă câștigătorul în același loc, peste o săptămână. În timp ce Lysander plecă în grabă să-și facă pregătirile, Frank rămase acolo o lungă bucată de vreme. În cele din urmă se întoarse și se îndepărtă.

Lysander puse afișe în toată regiunea că va reduce prețurile și mai mult decât până acum, până la mai puțin de jumătate din prețurile lui Frank. De acum încolo livrările se vor face de două ori pe zi, chiar și în weekend sau de sărbători. În timp ce iepurele trecea

prin întreg satul sunând dintr-un clopoțel, oamenii îi dădeau scrisori, cumpărau de la el timbre și plicuri, sau chiar cântăreau și ambalau pachete pe loc. Contra unei mici taxe, el promise să livreze la orice oră din zi sau din noapte. Și întotdeauna le zâmbea sincer, prietenos, fără să crească prețul pentru asta. Fiind eficient, creativ, și plăcut, iepurele își văzu lista clienților crescând repede.

Nimeni nu văzuse broasca țestoasă. La sfârșitul săptămânii, sigur de victorie, Lysander se grăbi să-i întâlnească pe arbitrii din vecini. Spre surpriza lui, o găsi pe broască așteptându-l deja acolo.

„Îmi pare atât de rău, Lysander, spuse broasca țestoasă pe tonul ei glacial. În timp ce tu alergai din casă în casă, eu nu am avut de livrat decât această unică scrisoare.” Frank îi întinse lui Lysander un document și un pix, adăugând, „Te rog să semnezi aici pe linia punctată.”

„Ce e asta?” întrebă Lysander.

„Regele nostru m-a numit pe mine, broasca țestoasă, Poștaș Șef General și m-a autorizat să livrez toate scrisorile din ținut. Îmi pare rău, iepure, dar trebuie să încetezi și să sistezi toate livrările.”

„Dar e imposibil! spuse Lysander, dând din picioare mânios. Nu e cinstit!”

„Asta a spus și regele, răspunse broasca țestoasă. Nu e cinstit ca unii dintre supușii lui să aibă servicii mai bune decât ceilalți. Așa că mi-a acordat mie un monopol exclusiv pentru a asigura aceeași calitate a serviciului pentru toți.”

Supărat, Lysander o hărțui pe broască, întrebând-o, „Cum l-ai convins să facă așa ceva? Ce i-ai oferit?”

O broască țestoasă nu poate zâmbi prea ușor, dar ea reuși să schițeze ceva în colțul gurii. „L-am asigurat pe rege că va putea să-și trimită toate mesajele sale pe gratis. Și, desigur, i-am amintit că având toată corespondența ținutului în mâini credincioase, îi va fi mai ușor să supravegheze comportarea cetățenilor rebeli. Dacă aș pierde câte o scrisoare ici și colo, cine s-ar plânge?”

„Dar tu ai fost întotdeauna în pierdere la livrarea corespondenței! spuse iepurele supărat. Cine va plăti pentru asta?”

„Regele va stabili un preț care să-mi asigure profitul. Dacă oamenii nu vor mai trimite scrisori, pierderile îmi vor fi acoperite din impozite. După o vreme, nimeni nu-și va mai aminti că am avut vreodată un rival.”

Bunica își ridică privirea și adăugă, „SFÂRȘIT”.

— Morala acestei povești, citi bunica, este că poți apela întotdeauna la autorități atunci când ai probleme speciale.

Micul Davy repetă:

— Poți apela întotdeauna la autorități atunci când ai probleme speciale. O să țin minte, bunico.

— Nu, dragul meu, asta e numai ceea ce scrie în carte. Ar putea fi mai bine pentru tine să-ți găsești singur morala.

— Bunico?

— Da, dragul meu?

— Animalele pot să vorbească?

— Numai păsările, copile. Asta e numai o poveste, n-are nimic de-a face cu Marele Bard.

— Povestește-mi despre Marele Bard, bunico.

— Dar ai auzit povestea asta de nenumărate ori… Marele Bard este vulturul înțelept care zboară peste cele șapte mări, de la vârful înghețat al Muntelui Yek și până la țărmurile înspumate al Ținutului Roth. Dar nu, n-o să mă păcălești să-ți spun și povestea asta.

Jonathan termină de mâncat și mulțumi celor doi bătrâni pentru plăcuta lor ospitalitate.

— Dacă ai vreodată nevoie de ceva, gândește-te la noi ca la proprii tăi bunici, îi spuse bătrânul, conducându-l până la ușă. Cu toții ieșiră în prag ca să-i spună la revedere.

Capitolul 19
Comisia de digestie

Având povestea iepurelui proaspătă în minte, Jonathan întrebă cum poate să ajungă la palat. Bătrâna își puse o mână pe brațul lui și îl preveni:

— Te rog, Jonathan, nu spune nimănui că ai mâncat la noi. Nu avem permis.

— Ce? spuse Jonathan. Aveți nevoie de permis ca să oferiți cuiva de mâncare?

— În oraș, da, răspunse bunica. Și poate fi o mare problemă pentru noi dacă autoritățile prind de veste că am servit de mâncare fără permis.

— Dar pentru ce e nevoie de permis?

— Ca să garanteze un anumit standard al alimentelor pentru toți. Cu ani în urmă, oamenii din oraș obișnuiau să cumpere de mâncare de la vânzători de pe stradă, din mici cafenele, de la restaurante elegante, sau cumpărau alimente din magazine și își găteau legal mâncarea acasă. Consiliul Lorzilor a spus că nu este drept ca unii oameni să mănânce mai bine decât alții. Așa încât au dat legi care au creat cantine politice unde toată lumea din oraș putea să mănânce mâncare standard pe gratis.

— Nu chiar pe gratis, desigur, spuse bunicul, scoțându-și portofelul și fluturându-l încet în fața lui Jonathan. Costul fiecărei mese este mult mai mare decât a fost vreodată înainte, dar nimeni nu plătește la intrare. Moș Cruvern plătește din impozitele noastre. Din moment ce plătiseră deja pentru toate cantinele politice,

mulți oameni nu s-au mai dus la furnizorii particulari, unde trebuiau să plătească din nou. Având mai puțini clienți care să plătească cheltuielile restaurantelor, furnizorii particulari au trebuit să crească prețurile. Unii au supraviețuit cu o mână de clienți bogați sau cu oameni având regimuri speciale din cauza religiei, dar majoritatea au dat faliment.

— De ce ar plăti cineva în plus pentru masă, dacă se pot duce la cantinele politice pe gratis? se miră Jonathan.

Bunica râse.

— Pentru că acestea au devenit îngrozitoare, bucătarii, mâncarea, atmosfera, totul! Bucătarii proști nu sunt concediați niciodată dintr-o cantină politică. Asociația lor profesională e prea puternică. Iar bucătarii cu adevărat buni sunt rareori răsplătiți pentru că bucătarii proști devin invidioși. Moralul este scăzut, mâncarea este proastă, iar Comisia de Digestie hotărăște meniul.

— Asta e partea mizerabilă, exclamă bunicul. Ei încearcă să le facă pe plac prietenilor lor, și nimeni nu e niciodată mulțumit. Ar fi trebuit să vezi cearta privind pâinea și cartofii. Pâine și cartofi în fiecare zi, de zeci de ani. Apoi grupul de influență pentru paste făinoase a organizat o campanie pentru tăiței și orez. Îți amintești? se întoarse el spre soția lui. Când cei cărora le plăceau tăițeii și-au plasat în sfârșit oamenii în Comisie, atunci a fost ultima dată când am mai auzit de pâine și cartofi.

Davy se înecă. Arătându-și fața din spatele fustei bunicii, strâmbă din nas cu dezgust.

— Nu-mi plac tăițeii, bunico.

— Mai bine să-i mănânci, dragul meu, altfel Ofițerii de Nutriție te vor urmări.

— Ofițerii de Nutriție? întrebă Jonathan.

— Șșt! spuse bunicul și duse un deget la buze. Privi peste umăr și pe urmă în josul străzii ca să se asigure că nu-i urmărea nimeni. Cei care evită mâncărurile aprobate politic, cad de obicei în mâinile Ofițerilor de Nutriție. Copiii le spun Nuți. Nuții urmăresc cu atenție prezența la masă și îi vânează pe cei care nu vin. Delicvenții de nutriție sunt duși în cantine speciale unde sunt forțați să mănânce.

Davy se scuturã.

— Dar n-am putea mânca acasă? Bunica gătește cel mai bine.

— Nu e permis, dragul meu, spuse bunica mângâindu-l pe cap. Câțiva oameni au permise speciale, dar bunicul și cu mine nu avem calificarea necesară. Și nu ne putem permite echipamentul sofisticat de bucătărie care este obligatoriu. Vezi tu, Davy, politicienii cred că ei au mai mare grijă de nevoile tale decât avem noi.

— Și în afară de asta, adăugă bunicul, amândoi trebuie să muncim ca să putem plăti impozitele pentru toate astea. Bunicul făcu câțiva pași în jurul intrării, vorbind pe jumătate cu el însuși, mormăind: Ne spun că avem acum un raport între cei care digerează și cei care gătesc mai mic decât oricând în istorie, deși jumătate din populație e malnutrită. Planul inițial de a oferi o alimentație mai bună săracilor a dus la o nutriție proastă pentru toți. Câțiva neadaptați au refuzat să mănânce și par la limita înfometării, deși hrana lor e pe gratis. Mai mult decât atât, bandiții dau raiduri prin

cantinele politice și nimeni nu se mai simte în siguranță acolo.

— Bunicule, oprește-te! spuse bunica văzând expresia îngrijorată de pe fața lui Jonathan. O să fie speriat de moarte când o să se ducă la o cantină politică. Nu trebuie decât să ai buletinul de identitate pregătit la intrare. Totul va fi în ordine.

— Oh, îți mulțumesc pentru grijă, bunico, spuse Jonathan, întrebându-se cum arăta un buletin de identitate și cum va putea obține vreodată de mâncare fără să aibă așa ceva. Vă supărați dacă iau în buzunar câteva felii de pâine înainte să plec?

— O, deloc, dragă. Ia câte vrei.

Bunica se duse înapoi în bucătărie și se întoarse cu câteva felii împachetate frumos într-un șervețel. Se uită cu fereală în ambele direcții să vadă dacă nu se uita vreun vecin, apoi i le dădu cu mândrie lui Jonathan, spunându-i:

— Ai grijă de ele. Ginerele nostru producea mâncare în plus, dar Poliția Alimentară…

— Știu, zise Jonathan.

— Nu arăta pâinea asta nimănui, OK?

— Sigur. Și vă mulțumesc pentru tot.

Făcându-le cu mâna, Jonathan ieși în stradă simțindu-se încălzit la gândul că găsise un cămin pe această insulă străină, unde totul părea să fie interzis.

Capitolul 20
„Dă-mi trecutul sau viitorul tău!”

Palatul se afla undeva în direcția pieței. Jonathan se gândi că ar putea scurta drumul luând-o pe o alee plină de stive de cutii și gunoi. O luă repede pe aleea întunecată, încercând să nu se simtă alarmat după ce părăsise strada luminoasă și aglomerată.

Deodată simți un braț care îl strângea de gât și metalul rece al unui pistol între coaste.

— Dă-mi trecutul sau viitorul tău! se răsti hoața cu violență.

— Ce? spuse Jonathan, tremurând tot. Ce vrei să spui?

— M-ai auzit – banii sau viața, repetă hoața, înfigându-i și mai tare pistolul între coaste.

Jonathan nu avea nevoie de mai multă încurajare, așa că băgă mâna în buzunar după banii lui câștigați din greu.

— Asta e tot ce am și-mi trebuie jumătate din ei ca să plătesc impozitul, se rugă Jonathan, ascunzând cu grijă feliile de pâine pe care i le dăduse bunica. Te rog lasă-mi jumătate.

Hoața își slăbi strânsoarea. Jonathan îi putea zări cu greu fața între eșarfă și borul pălăriei ponosite pe care o purta. Cu o voce răgușită, ea râse și spuse:

— Dacă trebuie să te desparți de banii tăi, e mai bine să mi-i dai mie pe toți și niciunul celui care strânge impozitele.

— De ce? întrebă el, punând banii în mâinile ei eficiente și puternice.

— Dacă îmi dai banii mie, spuse hoața, înghesuind kainii de hârtie într-o pungă de piele legată în talie, atunci cel puțin eu o să plec și o să te las în pace. Dar, până în ziua când o să mori, cel care strânge impozite o să-ți ia banii, produsul trecutului tău, și o să-i folosească pentru a-ți controla fiecare aspect al viitorului tău. Într-adevăr, el va arunca într-un an mai mult din câștigul tău decât ți-ar fura toți hoții într-o viață!

Lui Jonathan nu-i venea să creadă.

— Dar Consiliul Lorzilor nu face multe lucruri bune pentru oameni cu banii pe care îi strânge?

— Da, sigur, spuse ea sec. Unii oameni devin bogați. Dar dacă este atât de bine să plătești impozite, de ce colectorul de impozite nu te convinge de avantaje și apoi să te lase să contribui de bună voie?

Jonathan cântări această idee.

— Dar poate că ar lua foarte mult timp și efort să-i convingi pe oameni?

— Exact, spuse hoața cu o grimasă. Asta e și problema mea. Amândoi economisim timp și efort cu ajutorul unui pistol!

Îl înconjură pe Jonathan cu o mână și îi legă mâinile cu o sfoară subțire, apoi îl împinse la pământ și îi băgă în gură propria lui batistă.

— Așa. Mă tem că n-ai să te duci imediat la colectorul de impozite. Dar, hm, mi-ai dat o idee.

Se așeză lângă Jonathan, care se răsucea, dar nu reușea să se miște din loc.

— Știi ceva? spuse hoața. Politica e un fel de ritual de purificare. Majoritatea oamenilor cred că nu e bine să

invidiezi, să minți, să furi, sau să ucizi. Nu e o comportare de bun vecin, doar dacă nu găsesc un politician care să facă treaba murdară pentru ei. Da, politica permite oricui, chiar și celor mai buni dintre noi, să invidieze, să mintă, să fure, și chiar să ucidă uneori. Și se pot simți încă bine după asta.

Ca și cum ar fi pus la cale ceva, expresia femeii trădă nașterea unui plan ingenios.

— Cred că am nevoie de un pic de purificare ca să spăl vinovăția și riscul. Ea se încruntă și se concentră un moment. Cred că am să-i fac o vizită lui Lady Tweed.

Sări în picioare și se întoarse să plece. Jonathan o urmări cum dispare pe alee.

Pe alee se lăsase tăcerea. Jonathan cântărea ce spusese hoața, în timp ce se lupta să-și desfacă sfoara. În momentul de față era neajutorat dacă nu trecea cineva pe acolo. „Dă-mi trecutul sau viitorul tău!” Ce a vrut să spună? „Le am!” se gândea Jonathan, încă zbătându-se fără rost. „Banii mei, proprietatea mea sunt trecutul meu – cel puțin un produs al vieții mele trecute. Dacă ea îmi ia banii, atunci trebuie să fac toată munca din nou ca să-i câștig la loc. Dacă m-ar fi ucis, ar fi însemnat că nu mai am viață și nici viitor. În schimb, m-a legat, lipsindu-mă de libertate, de libertatea mea prezentă!” Jonathan deveni exasperat la gândul tânărului polițist pe care îl întâlnise cu o zi în urmă. „Oh, unde e tipul ăla când am cu adevărat nevoie de el?!”

Gândul de a se duce înapoi la carnaval ca să câștige din nou ceva bani îl înfurie pe Jonathan. Își ciocni călcâiele fără niciun rezultat. Iar dacă ar câștiga o sumă de bani de data asta, era îngrijorat că ar trebui să o dea

toată colectorului de impozite! „Deci viața, libertatea și proprietatea sunt toate părți din mine, cu o diferență în timp – viitor, prezent și trecut. Hoața a amenințat partea care îmi este cea mai dragă, ca să ia partea pe care o poate folosi ea cel mai ușor!”

Deodată sfoara îi răni pielea de la încheietura mâinii. „Oh! Doare!” Jonathan nu se mai zbătu și se relaxă o clipă, contemplându-și chinul. Se gândi, „Niciodată n-am știut ce bine e să fii liber până acum.”

Capitolul 21
Bazarul guvernelor

Jonathan aproape renunțase să se mai elibereze, când auzi un mic zgomot la capătul aleii. O vacă mare și brună venea către el, mirosind gunoiul împrăștiat pe alee. „Muu-u-u”, făcu vaca. Clopoțelul de la gâtul ei scotea un clinchet ușor pe măsură ce se mișca. Deodată, la capătul aleii apăru altă vacă, urmată de un bătrân cu haine ponosite și un băț în mână.

— Vino încoace, vită proastă, mormăi văcarul.

Jonathan se zbătu și își folosi umărul ca să atingă o cutie de lângă el.

Bătrânul se uită atent în întuneric.

— Cine-i acolo?

Văzându-l pe Jonathan legat și întins la pământ, el se aplecă să-i scoată călușul.

Jonathan respiră ușurat.

— Am fost jefuit. Ajutați-mă să mă eliberez!

Bătrânul scoase din buzunar un cuțit și îi tăie legăturile.

— Vă mulțumesc, domnule, spuse Jonathan frecându-și încheieturile amorțite.

Apoi îi povesti omului ce se întâmplase.

— Mda, spuse bătrânul, clătinând din cap. În ziua de azi trebuie să fii atent la oricine. N-aș fi venit niciodată la oraș dacă n-aș fi crezut că s-ar putea să am nevoie de ceva ajutor de la guvern.

— Credeți că guvernul o să mă ajute să-mi capăt banii înapoi? întrebă Jonathan.

— Mă îndoiesc, dar poți încerca. Poate că vei avea mai mult noroc decât mine la Bazarul Guvernelor, replică bătrânul văcar.

Fața lui avea mai multe riduri decât o prună și purta haine ponosite și cizme rupte. Jonathan se simți mai liniștit văzându-i portul calm și vorba directă.

— Ce este Bazarul Guvernelor? Este un loc unde se vând vite? întrebă Jonathan.

Bătrânul se încruntă și își contemplă cele două vaci placide.

— Asta am venit și eu să aflu, spuse văcarul. De fapt, e un fel de spectacol de varietăți. Clădirea e mai modernă decât o bancă și mai mare decât tot ce am văzut vreodată. Înăuntru sunt bărbați care vând tot felul de guverne menite să aibă grijă de problemele cetățenilor.

— Oh? spuse Jonathan. Ce fel de guverne încearcă să vândă?

Văcarul se scărpină pe ceafa arsă de soare și spuse:

— Era un tip care își spunea „socialist”. Mi-a spus că forma lui de guvern îmi va lua una din vaci ca plată pentru că dăduse cealaltă vacă vecinului meu. Nu mi-a plăcut prea mult de el. Nu am nevoie de ajutor ca să îmi dau vaca unui vecin dacă e necesar.

— Pe urmă mai era un „comunist” care își avea cabina lângă primul vânzător ambulant. Avea un zâmbet mare și îmi strângea într-una mâna, chiar ca un prieten, spunându-mi cât de mult îi place și îi pasă de mine. Părea că e bine până când mi-a zis că guvernul lui o să-mi ia amândouă vacile. Ar fi just, pretindea el, pentru că

fiecare va fi proprietarul tuturor vacilor în mod egal, și el îmi va da niște lapte dacă el va crede că am nevoie. Și pe urmă a insistat să cânt cântecul partidului.

— Trebuie că era un cântec grozav! exclamă Jonathan.

— Nu mi-a mai trebuit nici el după aia. Cred că ar fi smântânit laptele pentru el. Pe urmă m-am plimbat prin sala aia mare și am întâlnit un „fascist”.

Bătrânul făcu o pauză ca să alunge una din vaci de lângă o grămadă de gunoi.

— Și fascistul avea o mulțime de vorbe dulci la început și o mulțime de idei îndrăznețe, ca și ceilalți tipi. A spus că o să-mi ia ambele vaci și o să-mi vândă mie o parte din lapte. Eu i-am spus, „Ce? Să-ți plătesc pentru laptele propriilor mele vaci?!” Atunci m-a amenințat că mă împușcă dacă nu-i salut steagul chiar atunci și acolo.

— Oho! spuse Jonathan. Pariez că ați plecat de acolo în mare grabă.

— Înainte să-mi pot mișca un singur picior, a venit un tip „progresist” și mi-a spus că guvernul lui vrea să-mi ia amândouă vacile, să împuște una ca să reducă oferta, să o mulgă pe cealaltă și pe urmă să arunce la canal o parte din lapte. Cine ar fi tâmpitul nebun care să se ducă și să facă așa ceva?

— Pare tare ciudat, spuse Jonathan clătinând din cap. Ați ales vreunul din guvernele acelea?

— Nici dacă aș muri, băiete, declară văcarul. Cine are nevoie de ele? În loc să am un guvern care să vadă de treburile mele, m-am hotărât să-mi duc vacile la târg, unde pot să vând una din ele și să-mi cumpăr un taur.

Capitolul 22
Cea mai veche profesie din lume

Povestea spusă de bătrânul văcar îl lăsase pe Jonathan mai perplex decât fusese vreodată. Ce fel de insulă era asta? Bazarul Guvernelor părea interesant, așa că decise să se ducă acolo să vadă dacă-l putea ajuta cineva să găsească drumul spre casă. Sau cel puțin ar putea găsi pe cineva care să-l ajute să-și recapete banii. Așa că se îndreptă spre piața orașului.

— Nu poți să nu dai de el, spusese bătrânul văcar în timp ce își mâna vacile mai departe. Este în palat, cel mai mare lucru din piață.

În mod sigur, drumul ducea în piața orașului și pe partea cealaltă se afla un palat minunat. Deasupra ușilor uriașe puteai citi cu litere săpate în piatră:

PALATUL LORZILOR

Jonathan alergă în sus pe scările largi ale palatului, iar când ajunse înăuntru se opri ca să-și lase ochii să se obișnuiască cu lumina scăzută. În fața lui se întindea o sală mare, cu tavanul atât de înalt încât lămpile nu puteau lumina în întregime interiorul. Exact așa cum spusese bătrânul văcar, erau acolo mai multe cabine cu steaguri și afișe atârnate. Niște oameni se plimbau prin fața cabinelor, chemând fiecare trecător și întinzându-i broșuri.

Pe peretele opus al imensei săli se afla o ușă mare de bronz, flancată de statui mari de marmură, iar deasupra având coloane răsucite. Jonathan începu să traverseze sala, sperând să-i poată evita pe comercianții de guverne. Nu făcuse doi pași, când îl acostă o femeie bătrână cu brățări de aur la mâini și cercei mari.

— V-ar place să vă aflați viitorul, tinere domn? spuse ea, strecurându-se lângă el.

Jonathan își verifică repede buzunarele și se uită cu suspiciune la figura servilă a unei femei îmbrăcată toată în eșarfe de culori țipătoare și purtând bijuterii grele.

— Am darul prezicerii. Poate că ați dori să aruncați o privire la ziua de mâine pentru a vă calma teama de viitor?

— Chiar puteți vedea în viitor? întrebă Jonathan dându-se înapoi cât de mult putea fără să o jignească. O privea pe această femeie îndrăzneață cu mare suspiciune.

— Păi, răspunse ea plină de lingușire și încredere. Studiez semnele și pe urmă declar, pretind și afirm ceea ce văd că e adevărat. O da, profesia mea e cu siguranță cea mai veche din lume.

— Ce fascinant, strigă Jonathan. Folosiți un glob de cristal sau frunze de ceai sau…

— Pe dracu, nu! replică femeia cu dezgust. Am devenit mult mai sofisticată în ultima vreme. Folosesc multe scheme și calcule. Cu o plecăciune adâncă ea adăugă: Economistă în slujba dvs.

— Ce impresionant. E-co-no-mistă, repetă el încet, rostogolind cuvântul lung pe limbă. Îmi pare rău, tocmai am fost jefuit și nu am niciun ban să vă plătesc.

Ea deveni plictisită și se întoarse imediat să caute alți clienți potențiali.

— Vă rog, doamnă, ați putea să-mi spuneți un singur lucru, se rugă Jonathan, chiar dacă nu am nimic să vă plătesc?

— Ce? spuse ea, cu o nerăbdare iritată.

— Când vin oamenii de obicei să vă ceară sfatul?

Ea privi în jur ca să vadă dacă nu-i aude nimeni. Apoi, ca și cum ar fi împărtășit un secret unei pisici inofensive, șopti:

— Fiindcă n-ai niciun ban să mă plătești, pot să-ți spun un mic secret. Ei vin ori de câte ori simt nevoia să se simtă în siguranță în legătură cu viitorul. Indiferent dacă perspectiva e optimistă sau pesimistă – dar mai ales dacă e pesimistă – oamenii se simt mai bine dacă se pot agăța de prezicerea altcuiva.

— Și cine vă cere prezicerile cel mai des? întrebă Jonathan.

— Consiliul Lorzilor e cel mai bun client al meu, replică femeia. Lorzii mă plătesc bine – desigur, cu banii altora. Apoi îmi folosesc prezicerile în discursurile lor ca să justifice luarea și mai multor bani pentru viitorul obscur. Merge foarte bine pentru amândoi.

— Oho! spuse Jonathan, ducându-și mâna la obraz de mirare. Asta e o mare responsabilitate. Cât de exacte au fost prezicerile dvs.?

— Ai fi surprins să afli cât de puțini oameni mă întreabă asta, chicoti economista. Ezită și îl privi cu prudență în ochi. Ca să fiu foarte sinceră, ai putea obține o prezicere mai bună dând cu banul. A da cu banul e ceva ce poate face fiecare cu mare ușurință, dar nu face bine nimănui. N-o să-i facă niciodată pe oamenii

speriați să fie fericiți, n-o să mă facă bogată pe mine niciodată, și nici pe Lorzi mai puternici. Așa că vezi tu, e important să vin eu cu previziuni complicate și impresionante, sau vor găsi pur și simplu pe altcineva să o facă.

Capitolul 23
Producția de încălțăminte

„Ăsta trebuie să fie sediul puterii”, își spuse Jonathan, privind transpus la statuile și coloanele splendide de marmură. „Mamă, trebuie că au cheltuit o avere ca să construiască acest loc!”

O ușă mare de bronz era deschisă larg și Jonathan putu să vadă un amfiteatru imens plin cu oameni. Strecurându-se neobservat înăuntru și stând în spate, Jonathan văzu o platformă în centru. Un grup de bărbați și femei zgomotoși și cu hainele în dezordine înconjuraseră platforma și gesticulau în fața unui bărbat cu înfățișare distinsă, care purta un costum bine croit și trăgea din când în când dintr-o țigară groasă de foi. El făcu un gest cu țigara unui om aflat în mulțimea care se foia în fața lui.

Jonathan se apropie. Un bărbat care flutura un pix într-o mână și un carnet în cealaltă strigă pe deasupra celorlalți:

— Onorabile, domnule, mult stimate Înalt Lord Ponzi, domnule. Este adevărat că tocmai ați semnat o lege care îi plătește pe producătorii de pantofi să nu facă pantofi?

— Ah-h-h. Da, desigur este adevărat, răspunse Lord Ponzi, cu o grațioasă înclinare a capului.

Vorbea atât de rar încât părea că se trezește dintr-un somn adânc.

— Nu este oare aceasta o deschidere de drumuri, un precedent? întrebă omul, notând cu furie pe carnet.

Înaltul Lord încuviință din nou cu solemnitate:

— O, da, aceasta este o deschidere de drum…

O femeie care stătea în dreapta primului om care pusese întrebarea îl întrerupse înainte ca el să poată termina:

— Este aceasta prima oară în istoria de pe Corrumpo când producătorii de pantofi au fost plătiți ca să nu producă?

— Da, spuse Ponzi, cred că este corect.

Din spate, cineva strigă:

— Credeți că acest program va duce la creșterea prețurilor la toate felurile de încălțăminte – pantofi, cizme, sandale și așa mai departe?

— Ăă, da, adică – vreți să repetați întrebarea?

O altă voce strigă:

— Va duce la creșterea prețurilor la pantofi?

— Da, va duce la creșterea venitului producătorului de pantofi, răspunse distinsul Lord, dând mecanic din cap. Sperăm desigur să facem tot ce putem pentru a-i ajuta pe producătorii de pantofi.

Jonathan își aminti de doamna care fusese dată afară din fermă împreună cu copiii ei. Se gândi cu tristețe, „Îi va fi cu mult mai greu de acum înainte să cumpere pantofi!”

Atunci cineva mic de statură, ascuns de mulțime, strigă chiar din fața platformei:

— Ne puteți spune ce program aveți pentru anul viitor?

Ponzi mormăi:

— Ăă, hm, ce ați spus?

— Programul dvs. Ce program aveți pentru anul viitor? întrebă vocea cu nerăbdare.

— Desigur, spuse Înaltul Lord, făcând o pauză ca să tragă adânc din țigară. U-huh. Îmhm. Păi, cred că este potrivit pentru mine să folosesc ocazia oferită de această conferință de presă specială ca să anunț că anul viitor avem în plan să plătim pe toată lumea de pe măreața insulă Corrumpo ca să nu producă nimic.

Ascultătorii scoaseră o exclamație colectivă de surpriză. „Pe toată lumea?” „Serios?” „Păi, asta o să coste o avere.” „Dar va merge?”

— Să meargă? spuse Lordul Ponzi, scuturându-se din lâncezeală.

— Îi va opri pe oameni să producă?

— A, sigur. Am avut ani de zile un proiect pilot în agenția noastră, spuse Lordul, cu mândrie în glas. Și nu am produs niciodată nimic.”

În acel moment, cineva veni lângă Înaltul Lord Ponzi și anunță sfârșitul conferinței. Grupul de reporteri din față se împrăștie în mulțimea care stătea în amfiteatru. Jonathan clipi de două ori observând o cădere bruscă și puțin perceptibilă în ținuta lui Ponzi, ca și cum cineva ar fi tras de o sfoară care îl ținea drept. Luminile se micșorară și Ponzi fu condus jos de pe scenă.

Capitolul 24
Aplauzometrul

Un reflector aruncă un cerc de lumină pe platformă și spectatorii începură să murmure. Cineva începu să bată din palme ritmic și întreaga mulțime i se alătură. Întregul loc reverbera de pasiune și sunet. În cele din urmă o figură cu părul argintiu sări pe platformă. Purta o haină sclipitoare și zâmbetul cel mai stupid pe care îl văzuse Jonathan vreodată. Omul se mișca înainte și înapoi cu entuziasm în timp ce întâmpina mulțimea care ovaționa.

— Bine ați venit, bine ați venit, bine ați venit! Sunt Moderatorul Phil și sunt atât de încântat că sunteți cu mine astăzi, oameni atât de minunați, în show-ul nostru. Și ce show vom avea pentru dvs.! Mai târziu vom vorbi cu – ați ghicit – Candidatul!

Femei îmbrăcate sumar plasate pe ambele părți ale scenei începură să fluture puternic din mâini și întreaga mulțime izbucni în aplauze furtunoase.

— Vă mulțumesc, vă mulțumesc, vă mulțumesc foarte mult. Mai întâi, am ceva foarte, foarte, foarte special pentru dvs. O avem în mijlocul nostru pe nimeni altcineva decât Președinta Comisiei Electorale din Corrumpo care ne va explica noile procedee electorale revoluționare despre care am auzit cu toții.

În acest moment, gazda se întoarse și cu un gest larg al brațului către spatele scenei, țipă:

— Vă rog să-i urați cu toții bun venit dnei Doctor Julia Pavlov!

Fetele de pe scenă și mulțimea bătură din nou din palme frenetic, strigând și fluierând de entuziasm. Moderatorul Phil îi strânse mâna Dr. Pavlov și făcu semn mulțimii să tacă.

— Ei bine, Dr. Pavlov, se pare că v-ați făcut numeroși fani de-a lungul anilor!

— Mulțumesc Phil, spuse ea. Dr. Pavlov purta ochelari cu lentile groase, un taior gri țeapăn și o expresie de siguranță calmă pe fața ei pătrată. Aș spune că e un entuziasm cam de 5,3.

— Hei, hei, aici m-ați încurcat, spuse gazda. Asistenții de platou făcură semn spectatorilor și aceștia izbucniră toți odată în râs. Ce vreți să spuneți cu entuziasm de 5,3? întrebă Phil.

— Ei bine, spuse Dr. Pavlov, am aici un aplauzometru oficial pe care îl port întotdeauna cu mine. El îmi arată cât de mult entuziasm manifestă mulțimile de oameni.

— E incredibil, nu-i așa, oameni buni?

La un semn, mulțimea aplaudă din nou. Imediat ce zgomotul scăzu, Dr. Pavlov continuă:

— Asta a fost cam de 2,6.

— Uimitor! spuse gazda. Ce veți face cu aplauzometrul? Îl veți folosi în alegerile care urmează?

— Chiar așa, Phil. Noi cei de la Comisia Electorală din Corrumpo am decis că nu e de ajuns să numărăm voturile. Nu numai cifrele sunt importante când se decide cine stabilește standardele de moralitate, putere, bogăție și drepturi. Credem că ar trebui să conteze și entuziasmul.

— Dar e incredibil! strigă Moderatorul Phil. Cu toții izbucniră în aplauze.

— 4,3 spuse Dr. Pavlov imperturbabilă.

— Și cum veți face asta, dnă Doctor?

Sprâncenele ei groase se ridicară deasupra ochelarilor și prima urmă de zâmbet îi trecu pe fața neclintită.

— În acest an vom utiliza pentru prima dată pe insulă aplauzometre la secțiile de votare. În loc să completeze buletine de vot, alegătorii vor sta doar în cabine și vor aplauda atunci când se va aprinde un bec după numele candidatului pe care îl aleg.

— Și ce cred candidații despre această nouă procedură de votare? întrebă Phil.

— Oh, le place foarte mult, Phil. Se pare că i-au pregătit deja pe suporterii lor pentru schimbare. Au petrecut ședințe lungi promițându-le că vor cheltui banii altor oameni pentru suporterii lor și asta nu dă greș niciodată.

— Vă mulțumim foarte mult că ați fost împreună cu noi astăzi și ne-ați oferit o avanpremieră a unui mâine mai bun. Veți mai veni la noi, nu-i așa? Doamnelor și domnilor, aplauzele dvs. pentru Dr. Julia Pavlov!

Când în cele din urmă aplauzele încetară din nou, gazda făcu un nou gest larg cu brațul către spatele scenei.

— Și acum momentul pe care l-ați așteptat cu toții. Da, venind chiar din foarte încărcatul program al campaniei electorale – iată-l pe Joe Candidatul! Aplauze!

Joe Candidatul păși atletic pe scenă cu brațele larg deschise, făcând frenetic plecăciuni mulțimii. Lui

Jonathan i se păru că omul avea cei mai albi dinți pe care îi văzuse vreodată.

— Îți mulțumesc, Phil. Acesta este într-adevăr un mare moment pentru mine, să fiu aici cu dvs., toți acești oameni minunați.

— Și acum, Joe, trebuie să ne spui povestea din spatele marii povești. I-ai surprins pe toți și ai obținut titluri de o șchioapă în ziare cu cele mai fierbinți știri de pe insulă din ultimul deceniu. Deci care-i noutatea?

— Direct la țintă, nu, Phil? Asta-mi place la tine și la show-ul tău! Vezi tu, costul extrem de ridicat al campaniilor politice din ultimii ani m-a alarmat. Așa că am decis să fac ceva în sensul ăsta. Cred cu tărie că alegătorii acestei mărețe insule merită un preț de chilipir pentru ceva mai mult din același lucru. Atunci am înființat Partidul Generic.

— Partidul Generic! Ce idee strălucită! Și ți-ai schimbat chiar numele tău, nu?

— Așa e, Phil. Cu numele meu real, Elihu Root, nu aș fi putut niciodată să fiu adevăratul candidat al poporului. Trebuie să-ți acoperi rădăcinile…

Toată lumea izbucni în râs împreună cu Phil și Joe.

— Dar, serios, Phil, continuă Joe, trebuie să ai priză la public dacă vrei să fii credibil.

— Ce faci ca să împrăștii vestea, Joe?

— Partidul Generic va avea în curând fluturașii lui alb cu negru, insigne și afișe disponibile în toate chioșcurile locale. Cu ideile noastre sperăm să reducem la jumătate bugetul tipic de campanie.

Moderatorul Phil îl întrerupse.

— Dar aveți un punct de vedere asupra problemelor?

— Sigur, la fel cu toate celelalte partide, spuse Joe. Băgă mâna în buzunar și scoase un teanc de hârtii. Aici avem Cartea Albă asupra Crimei și aici Cartea Albă asupra Sărăciei.

— Dar, Joe, nu e nimic pe foile astea, spuse Phil nevenindu-i să creadă. Cărțile Albe erau pur și simplu foi goale de hârtie.

— Tocmai asta-i frumusețea, Phil. Nu înțelegi? De ce să pierzi timpul promițând totul tuturor? De ce să nu-i lași pe alegători să completeze hârtiile singuri? Promisiunile și performanțele vor fi la fel ca înainte, dar de data asta economisim costul tipografiei.

— Ce ingenios! În timp ce alți candidați vorbesc despre reducerea costurilor campaniei, tu chiar ai făcut ceva pentru asta. Ei bine, timpul nostru e pe sfârșite. Ne poți spune în rezumat ceva despre partidul tău?

— Sigur, Phil. A cuprins deja întreaga insulă. Sloganul nostru pentru Partidul Generic este: „Noi credem ceea ce credeți dvs.!”

— Îți mulțumesc foarte mult, Joe. Doamnelor și domnilor, putem avea o rundă cu adevărat grozavă de aplauze, un 5,5 pentru acest geniu al campaniei electorale, Joe Candidatul!

Capitolul 25
Credinciosul autentic

Aplauzele deveneau din ce în ce mai rare, dar Joe Candidatul nu se clintea din loc. Dornic de acțiune, Moderatorul Phil îl bătu ușor cu palma pe braț și îi arătă din ochi ieșirea. Joe zâmbi, dar rămase la locul său. Așa că Phil nu mai avu altceva de făcut decât să ridice brațele, pentru ca oamenii din sală să tacă.

— Vreau să vă prezint pe cineva, spuse Joe.

— Sigur, Joe, cum să nu, dar nu mai avem mult timp.

— A, nu durează mai mult de un minut. E vorba despre un alegător, despre cel mai bun alegător al nostru, al tuturor.

Joe se întoarse și se adresă cuiva aflat în spatele scenei. Nu apăru nimeni, dar Joe continuă să facă semne blânde de încurajare, ca și cum s-ar fi adresat unui copilaș care abia a învățat să meargă. În cele din urmă își făcu apariția o doamnă palidă, în vârstă, care se apropie temătoare de scenă.

Phil se grăbi să iasă în întâmpinarea femeii.

— Doamnelor și domnilor, spuse el nervos, mai ales că exuberanța sa contrasta vizibil cu timiditatea neașteptatului oaspete, nu-i așa că suntem teribil de norocoși să avem astăzi un invitat surpriză? Și cine este cea pe care o vedem?

Doamna în vârstă purta o haină simplă, în carouri albe și negre, care îl făcea pe Joe să pară o caricatură. Nu se putea citi nimic pe fața ei palidă, cu ochi goi,

inexpresivi. Părul ei grizonat era pieptănat cu grijă peste urechi. În mâini, strângea cu putere o geantă alb cu negru, de parcă acolo și-ar fi ținut comoara cea mai de preț.

Când ajunse lângă Joe, acesta începu să vorbească pe un ton domol.

— După cum știi, Phil, participarea la vot a tot scăzut în ultimii ani pe insula noastră. Dar acest lucru nu a descurajat-o pe Phoebe, invitata noastră de acum. Phoebe e chiar persoana cu cele mai multe participări la vot de pe Corrumpo!

Phil era atât de uimit încât îi ieșiseră ochii din orbite.

— O, dar vă cunosc, am auzit foarte multe despre dumneavoastră, doamnă! Iat-o aici pe regina absolută a alegătorilor, pe cea care a depășit orice record de participare la vot, pe campioana noastră, care votează de fiecare dată. Doamnelor și domnilor, suntem cu adevărat binecuvântați cu prezența în studioul nostru a faimoasei, a celebrei Phoebe Simon!

Cei din sală începură din nou să aplaude cu putere, deși unii se grăbeau să se strecoare spre ieșire, iar alții își ascundeau căscatul în spatele pliantelor pe care era tipărit programul.

— Phoebe, zise Phil Moderatorul, am o întrebare care sunt sigur că stă pe buzele tuturor.

După ce rosti aceste cuvinte, Phil luă o pauză. O liniște dramatică se așternu peste public. Apoi, cu o voce suficient de puternică pentru a putea fi auzită de toți, spuse:

— De ce votezi de fiecare dată?

Cu privirea ei absolut inocentă, Phoebe răspunse pe un ton blând:

— Ei bine, domnule, e datoria mea să votez, așa mi-au spus cei din consiliu. Deci, votez. Am votat de fiecare dată când au avut loc alegeri, încă de când am primit dreptul de vot, acum 50 de ani.

— Oho!, veni replica lui Phil. 50 de ani! Iată o performanță incredibilă, oameni buni! Publicul aplaudă încă o dată. Dar îngăduie-mi, Phoebe, să-ți adresez cea mai grea întrebare care poate fi adresată unui alegător. Știi, e o vorbă: „cel mai mic dintre două rele tot rău este”. Acum, domnișoară Simon, spune-mi sincer, dumneata votezi chiar și atunci când nu îți place niciunul dintre candidați?

— Eu votez mereu, domnule. Tata mi-a spus odată că dacă nu votez, nu am niciun drept să mă plâng de cei aleși în funcții. Așa că votez pentru a-mi proteja dreptul de a mă plânge.

— Ce ziceți de asta, oameni buni? Fii te rog sinceră, domnișoară Simson, și spune-mi dacă dumneata crezi în promisiunile lui Joe.

— Bineînțeles că da. Eu cred mereu în promisiuni. Dacă nu le-aș crede, de ce aș mai vota în favoarea lui Joe?

— Știi ce spun despre dumneata oamenii cu carte? Spun că ești ultimul credincios autentic de pe Corrumpo.

— Da, domnule, am auzit și eu asta. Replica lui Phoebe veni atât de încet încât aproape că nu a putut fi auzită. Îi cred și pe ei. Vă cred și pe dumneavoastră. Cred pe toată lumea.

Întorcându-se către public, Phil își apăsă inima cu mâna strigând:

— Doamnelor și domnilor, ați mai auzit vreodată ceva atât de mișcător, de copilăros? E minunat că nevinovăția încă mai supraviețuiește pe insula noastră atât de cinică. Apoi, întorcându-se către oaspetele său, zise: Dar, Phoebe Simon, reprezentanții tăi te-au dezamăgit vreodată?

— O, desigur, murmură Phoebe. M-au dezamăgit de fiecare dată, de fiecare dată. Dar eu rămân alături de reprezentantul meu, orice s-ar întâmpla. Cu o mișcare tandră, Phoebe îl prinse pe Joe de braț și îl trase lângă ea. Și așa voi face mereu. Nu-mi pot imagina viața fără Joe și fără reprezentanții mei de dinaintea lui.

Cineva din public strigă:

— De ce mai crezi, dacă mereu suferi?

Phoebe îi aruncă lui Joe o privire plină de suferință și zise:

— Cred că el are o inimă bună. Și cred că e bine intenționat. Cred că se poate schimba că îl pot ajuta să se schimbe. Cred că undeva, în adâncul sufletului lui, chiar îi pasă de mine. Atâta doar că nu mă înțelege.

— Ooo… murmură publicul la unison.

— Oameni buni, îmi dau lacrimile. Dar, Phoebe, astea nu sunt doar lacrimi de bucurie, ci și de îngrijorare. A încercat oare vreo rudă de-a ta să te înscrie într-unul din programele Alegătorilor Anonimi?

— Nu, nu, domnule! zise Phoebe. Alegătorii Anonimi îi ajută pe cei cu probleme. Eu nu am nicio problemă. Credeți că am vreo problemă?

— Phoebe, unii experți susțin că alegătorii răniți de promisiunile mincinoase continuă să își sprijine reprezentanții, oricât de mult ar suferi.

Privind încrezătoare la Joe, Phoebe întrebă:

— Crezi că am o problemă, Joe? Eu nu cred. Și, văzându-l cum zâmbește, adăugă: Rămân alături de reprezentantul meu.

Soneria din spatele scenei îl avertiză pe Phil că emisiunea lui a luat sfârșit. Ridicând vocea pentru a putea fi auzit de toți, Phil zise:

— Unde-am ajunge dacă nu ar mai fi printre noi credincioși autentici ca Phoebe Simon? Ei, oameni buni, cam asta a fost emisiunea noastră. Vă mulțumesc tuturor pentru participare. Și haideți să le arătăm celor doi invitați, lui Phoebe Simon și lui Joe Candidatul, cât de mult îi iubim!

Mulțimea izbucni în urale vesele, bucuroasă că adevăratul spectacol pentru care venise acolo stătea să înceapă.

Capitolul 26
După nevoi

Muzica de fanfară cu trompete și o baterie zgomotoasă reduseră în cele din urmă mulțimea la tăcere. Moderatorul Phil își ridică brațele către audiență.

— Părinții dvs., acolo acasă, au așteptat destul finala noastră. Călătoria de 12 ani al copilului dvs. este pe cale să se sfârșească. Este Jocul Absolvirii!

O muzică de orgă umplu marea sală și deodată se deschiseră niște uși laterale. Prin ele intrară elevi care purtau mantii lungi și pălăriuțe de ceremonie pe cap. Mulțimea izbucni într-o nouă rundă furtunoasă de aplauze, presărate ici și colo cu strigăte și fluierături.

Jonathan îi șopti unei femei care stătea lângă el:

— Ce este Jocul Absolvirii?

Ea își întoarse capul pe jumătate spre el și răspunse:

— Este o întrecere între elevii din școlile Consiliului. Făcu o scurtă pauză ca să asculte anunțurile, apoi continuă, străduindu-se să se facă auzită pe deasupra zgomotului. Este punctul culminant al educației formale a cuiva. Până acum, scopul educației formale a fost să demonstreze importanța muncii aspre și a performanței în urmărirea cunoașterii. În seara asta îi onorăm pe elevii cei mai buni pentru succesul și realizările lor deosebite. Dar premiul suprem, încă neacordat, este Trofeul de Bun-Rămas care revine câștigătorului Jocului Absolvirii.

Uitându-se spre scenă, lui Jonathan i se păru că vede pe cineva familiar.

— Cine este cea care îi întâmpină pe elevi când vin în față?

— O, este Lady Bess Tweed. Nu o recunoști din ziare? Este distinsul nostru orator. Ca membră al Consiliului Lorzilor și regină a politicienilor, este oaspetele de onoare, ca întotdeauna, pentru că adoră publicitatea. Profesia ei este în același timp cea mai venerată și cea mai puțin respectată din insulă. Așa încât este perfectă pentru Jocul Absolvirii.

— Cum se joacă jocul? întrebă Jonathan.

— Este în felul următor, spuse femeia apropiindu-se de urechea lui Jonathan. Lady Tweed ține unul din obișnuitele ei discursuri politice pregătite, în timp ce elevii scriu toate frazele care contrazic în mod direct ceea ce au învățat sau practicat ei la școală. Cel care găsește cele mai multe contradicții este declarat câștigător al prestigiosului Trofeu de Bun-Rămas. Șșt, Lady Tweed a început. Ascultă.

— …astfel, am învățat despre virtuțile libertății, urlă Lady Tweed. Știm că voința liberă și responsabilitatea personală duc la maturitate și creștere. Oamenii de-a lungul istoriei au căutat întotdeauna libertatea. Ce minunat este că trăim acum pe o insulă liberă…

Femeia arătă înspre elevii care stăteau pe scenă în spatele lui Lady Tweed.

— Uită-te cât de repede scriu. Oh, atâtea puncte de contrazis!

— A contrazis Lady Tweed ceea ce au învățat elevii în școală? întrebă Jonathan.

Femeia replică:

— Voință liberă? Pe naiba. Școala este obligatorie. Copiii sunt obligați să se prezinte și toți trebuie să plătească pentru asta. Dar taci!

— …și avem norocul de a avea cele mai bune școli imaginabile, în special acum când ne confruntăm cu vremurile grele prognozate de economiștii noștri, spuse Lady Tweed pe un ton răsunător. Profesorii noștri constituie un model de comportare exemplară pentru elevi, luminând calea către democrație și prosperitate cu torța adevărului și a cunoașterii…

Femeia care stătea lângă Jonathan îl apucă de mânecă de emoționată ce era. Ea strigă:

— Fiica mea este a treia din dreapta în rândul al doilea. Scrie; sunt sigură că a prins toate punctele.

— Nu înțeleg, spuse Jonathan. Care puncte?

— Cele mai bune școli? E imposibil să compari dacă nu ai de ales. Lady Tweed și-a trimis proprii copii în particular la țară pentru lecții. Profesori model? Ha! Elevilor li se cere să stea liniștiți și să primească ordine timp de 12 ani și în schimb nu primesc altceva decât stele de hârtie și diplome. Dacă un profesor ar primi stele de hârtie în loc de salariu, ar spune că e sclavie! Luminând calea spre democrație? Nici vorbă! Exemplul în clasă este autocrația.

Lady Tweed își plecă capul cu umilință.

— …și acum ați ajuns la această piatră de hotar a vieții voastre. Fiecare din noi înțelege că nu este decât o mică voce în marele cor al omenirii. Știm că o concurență acerbă și lupta lacomă și fără scrupule de a ajunge sus nu sunt de dorit astăzi. Pentru noi, cea mai nobilă virtute este sacrificiul. Sacrificiul față de nevoile altora, ale mulțimii celor mai puțin norocoși ca noi…

Femeia aproape că țipă de plăcere.

— Uitați-vă la elevii aceia cum scriu! O mină de aur de contradicții! „Marele cor al omenirii”? „Sacrificiu”? În școală, au fost întotdeauna învățați să fie cei mai buni. Și nici Tweed însăși nu e de lepădat. E cea mai exigentă, cea mai zgomotoasă și cea mai lipsită de scrupule dintre toți. A reușit să-și taie drum până la conducere prin toate șireteniile imaginabile. Acești elevi știu că nu au ajuns astăzi pe această scenă sacrificându-și notele pentru elevii incompetenți din jurul lor.

Jonathan pur și simplu nu putea să înțeleagă.

— Vrei să spui că în școli li se spune elevilor să fie cei mai buni în plan personal? Și cu toate acestea, la absolvire, Lady Tweed le spune să se sacrifice pentru alții?

— Acum ai înțeles, replică femeia. Lady Tweed predică pentru absolvenți o lume schimbată. Pentru fiecare după capacitate, fiecăruia după nevoi. Acesta este viitorul.

— Dar n-ar putea încerca să fie consecvenți și să predea același lucru înainte și după absolvire? întrebă Jonathan.

— Autoritățile lucrează la acest lucru, spuse femeia. Școlile funcționează după o tradiție demodată care acordă note mari pentru cel mai bun rezultat. Anul care vine ei și-au propus să inverseze sistemul de notare. Vor să folosească stimulente și recompense care să-i pregătească pe elevi pentru noua realitate. Notele vor fi atribuite mai degrabă după nevoi decât după rezultate. Cei mai răi elevi vor primi note de 10 și cei mai buni vor primi note de 4. La urma urmelor, cei mai răi elevi au

mai multă nevoie de note bune și de stimulente decât cei mai buni.

Clătinând din cap, Jonathan îi repetă cuvintele pentru a fi sigur că le auzise corect.

— Cei mai răi elevi vor primi 10 și cei mai buni vor primi 4?

— Da, încuviință ea.

— Dar ce se va întâmpla cu rezultatele? Nu vor încerca toți să fie mai puțin buni?

— Ceea ce contează, după părerea lui Tweed, este că acesta va fi un act umanitar îndrăzneț. Cei mai buni elevi vor învăța virtutea sacrificiului uman, iar cei mai răi vor primi învățăminte despre virtutea siguranței de sine. Oficialii din școli au fost de asemenea somați să adopte același plan pentru promovarea profesorilor.

— Și cum le-a plăcut asta profesorilor? întrebă Jonathan.

— Unora le-a plăcut foarte mult, altora deloc. Fiica mea mi-a spus că cei mai buni profesori au amenințat că pleacă dacă se adoptă planul. Spre deosebire de elevi, profesorii mai pot încă să facă această alegere – deocamdată.

Capitolul 27
Salariile păcatului

Jonathan părăsi mulțimea care aplauda în amfiteatru și o luă pe un lung coridor. La capătul acestuia se găsea un șir de oameni stând pe o bancă, cu toții având lanțuri la picioare. Oare acești criminali așteptau să fie judecați? Poate că oficialii de aici îl vor ajuta să recupereze banii care îi fuseseră furați.

La stânga băncii se găsea o ușă pe care scria „Biroul pentru Muncă Silnică”. La celălalt capăt al băncii, niște gardieni în uniformă stăteau liniștiți de vorbă, ignorându-și prizonierii pasivi. Lanțurile grele pe care le purtau aceștia asigurau lipsa unor șanse prea mari de evadare.

Jonathan se apropie de primul prizonier, un băiat de vreo zece ani care nu arăta deloc a criminal.

— De ce ești aici? întrebă Jonathan cu naivitate.

Băiatul se uită în sus la Jonathan, apoi aruncă o privire pe furiș înspre gardieni înainte de a răspunde.

— Am lucrat.

— Ce fel de muncă te-ar putea aduce în situația asta? întrebă Jonathan cu ochii mari din cauza surprizei.

— Aranjam rafturi la Magazinul General al lui Jack, răspunse băiatul. Era pe cale să spună mai mult, apoi ezită și se uită la un bărbat cu părul grizonat care stătea lângă el.

— Eu l-am angajat, spuse Jack, un bărbat îndesat, de vârstă mijlocie, cu o voce profundă. Acest comerciant

mai purta încă șorțul apretat al meseriei lui împreună cu lanțurile de la picioare, legate de cele ale băiatului. Puștiul zicea că vrea să se facă mare și să fie ca tatăl lui, administrator la depozitul fabricii. Nimic mai natural decât asta, ai putea spune. Dar fabrica s-a închis și tatăl lui n-a mai găsit de lucru. Așa că m-am gândit că o slujbă pentru băiat ar fi bună pentru familia lui. Trebuie să recunosc că era bună și pentru mine. Marile magazine mă ruinau și aveam nevoie de ajutor ieftin. Oricum, toate astea s-au sfârșit. Pe față îi apăru o expresie resemnată.

Băiatul interveni:

— La școală nu te plătesc niciodată ca să citești și să faci aritmetică. Jack mă plătea. Țineam inventarul și socotelile și Jack mi-a promis că dacă sunt bun o să mă lase să plasez comenzi. Așa că am început să citesc anunțurile din ziare. Și mă întâlneam cu oameni, nu numai cu puștii de la școală. Jack mi-a mărit salariul și l-am ajutat pe tata cu chiria, am câștigat chiar suficient ca să-mi iau o bicicletă. Acum s-a isprăvit, și vocea i se stinse pe când se uita în pământ, și trebuie să mă întorc la prefăcătorie.

— Prefăcătoria nu-i chiar așa de rea, fiule, dacă te gândești la alternativă, declară un bărbat jovial și puternic, care avea un coș plin cu trandafiri galbeni ofiliți. Era legat cu lanțuri de partea cealaltă a băiatului. E greu să-ți câștigi traiul. Nu mi-a plăcut niciodată să lucrez pentru altcineva. În cele din urmă am crezut că am dat lovitura cu taraba mea de flori. Câștigam destul de bine vânzând trandafiri pe străzile principale și în piața orașului. Oamenilor le plăceau florile mele – adică, clienților. Dar proprietarilor de florării nu le convenea

concurența. Ei au determinat Consiliul Lorzilor să-i scoată în afara legii pe „vânzătorii ambulanți”. Vânzător ambulant! Mda, îmi spun așa pentru că nu-mi pot permite să am un magazin. Altfel aș fi un „comerciant”. Nu vreau să te jignesc, Jack, dar felul meu de a vinde a fost aici cu multă vreme înainte de magazinul tău. În orice caz, au spus că îi deranjez, că sunt un urât, un vagabond, și acum un delicvent! Cum îți poți imagina că eu și florile mele suntem toate acestea? Dar cel puțin nu trăiam din cerșit.

— Dar vindeai pe trotuare, răspunse Jack. Trebuia să le lași libere pentru clienți.

— Deci e mai ușor să intre în magazinul tău? Ești proprietarul clienților, Jack? Da, sigur, eram pe proprietatea Consiliului. Ar trebui să aparțină tuturor, dar nu e așa, nu, Jack? De fapt aparține tipilor care se pun bine cu Consiliul Lorzilor.

Jonathan își aminti că pescarul îi spusese ceva asemănător despre lac.

Jack răspunse în batjocură:

— Dar tu nu plătești impozitele mari pe care trebuie să le plătim noi ca proprietari de magazine!

— Dar cine e de vină pentru impozitele tale? Nu eu! replică iritat bărbatul cu florile.

Jonathan interveni cu o întrebare, sperând să liniștească disputa.

— Și te-au arestat, pur și simplu?

— O, m-au avertizat de câteva ori să încetez. Dar nu voiam să fac cum spun ei. Cine se cred, stăpânii mei? Încerc să muncesc pentru mine, nu pentru vreun șef cu fumuri. În orice caz, la închisoare e OK. Pot trăi pe spinarea proprietarilor de magazine.

— Poate că va trebui doar să faci niște muncă pentru comunitate, mormăi Jack.

— Făceam muncă pentru comunitate, replică vânzătorul de flori.

Băiatul începu să se văicărească:

— Credeți că or să mă trimită și pe mine la închisoare?

— Nu fii îngrijorat, puștiule, îl încurajă vânzătorul de flori. Dacă te trimit, vei învăța cu siguranță o meserie practică – dar nu pe cea la care se gândește gardianul.

Jonathan se întoarse spre un grup de femei care purtau salopete și care se găseau ceva mai încolo în rând.

— Dar dvs. de ce sunteți aici?

— Avem o bărcuță de pescuit. Un oficial m-a oprit în timp ce ridicam niște lăzi grele la docuri, spuse o femeie energică, cu ochi albaștri pătrunzători. Mi-a spus că încălcam o lege privind siguranța. Adăugă, arătând spre tovarășele ei: Legile ar trebui să ne apere de abuzuri la locul de muncă. Oficialii ne-au oprit lucrul de două ori, dar ne-am întors pe furiș la docuri ca să pregătim plasele pentru sezonul care vine. Ne-au prin din nou și au spus că de data asta ne vor proteja de-a binelea – în spatele gratiilor.

Mirându-se singură cu voce tare, medită:

— Ce vor face oare cu fiul meu? N-are decât trei ani! Și ce e mai nostim, e mai greu decât lăzile alea pe care le ridicam, și obișnuiam să-l duc în brațe tot timpul. Nimeni nu s-a plâns de asta!

— Și asta ți se pare nostim? spuse un bărbat a cărui barbă cenușie tunsă cu grijă îi contrazicea fața tinerească. Dând cu cotul celui care stătea lângă el pe

bancă, spuse: George a lucrat pentru mine cu jumătate de normă două ierni la rând, un fel de ucenic. Mă ajută să-mi țin coaforul curat și pregătește clientele. Acum autoritățile îmi spun că am probleme fiindcă nu l-am plătit suficient pentru toate orele pe care le-a lucrat. Iar el are probleme pentru că a încercat să muncească fără să intre în asociația oamenilor de serviciu de la coaforuri. Făcu un gest de exasperare cu brațele, adăugând: Dacă l-aș fi plătit cu cât voiau ei, n-aș mai fi putut să-l angajez deloc!

George, cu o față tristă, se lamentă:

— La costul ăsta, și acum cu cazier, n-o să-mi pot lua niciodată autorizația de bărbier.

Capitolul 28
Noii nou-veniți

— Vi se pare că aveți probleme? întrebă o femeie cu un aer superior, evident supărată că trebuia să fie acolo împreună cu ceilalți. Abia stăpânindu-și lacrimile, ea își tamponă ochii cu o batistă albă și spuse: Când presa o să afle că eu, Madam Ins, sunt arestată, cariera soțului meu va fi terminată. N-am crezut niciodată că fac ceva atât de greșit. Ce ați fi făcut dvs.?

Îmbrățișând o tânără pereche care era în lanțuri alături de ea, Madam Ins continuă:

— Cu ani în urmă, aveam o casă mare, trei copii care se duceau la cele mai bune școli, și voiam să mă întorc la cariera mea. Așa că mi-am întrebat vecinul dacă îmi poate sugera cum să fac rost de niște ajutor pentru menaj. Wilhelm și Hilda aveau recomandări foarte bune și i-am angajat imediat. Hilda e minunată pentru grădină și transport. Repară orice în casă și face nenumărate comisioane. Iar Wilhelm, dragul de el, mi-a salvat viața. E atât de bun cu copiii. E întotdeauna acolo când am nevoie de el. Tunde, gătește, face curat – face o mie de treburi mai bine decât aș fi putut eu să fac vreodată. Băieților mei le plac la nebunie prăjiturile lui. Când ajung acasă pot să mă relaxez cu soțul meu și să mă joc cu copiii.

— Pare să fie un ajutor pe care l-ar vrea oricine, spuse Jonathan. Dar ce s-a întâmplat?

— La început totul a fost minunat. Apoi soțul meu a fost numit șef al Biroului Bună-Voinței. Adversarii lui ne-au investigat finanțele și au descoperit că nu plătisem impozitele de angajare pentru Wilhelm și Hilda.

— Dar de ce nu? întrebă Jonathan.

— Pe vremea aceea nu puteam. Impozitele erau mari, iar câștigurile mele au fost la început mici, așa că pur și simplu nu am fi putut să-i angajăm dacă am fi plătit și impozitele.

Wilhelm spuse:

— Ar fi însemnat mari probleme pentru noi.

Soția lui îi făcu semn cu cotul și spuse:

— Fii prudent, Will. Știi cât am riscat ca să venim aici.

— Dar, doamnă, îi spuse el curajos Dnei Ins, ne-ați salvat viața. Am fugit de pe insula noastră din cauza foametei și a războiului civil de acolo. Nu aveam de ales – trebuia să fugim de pe insulă sau să murim de foame sau împușcați. Așa că am fugit și am venit pe Corrumpo. Dacă Madam Ins nu ne ajuta, am fi fost trimiși înapoi la moarte.

— Da, spuse Hilda cu voce o mică și catifelată. Vă datorăm viața, și acum ne pare rău că sunteți la ananghie din cauza noastră.

Madam Ins oftă din greu și spuse:

— Soțul meu o să-și piardă slujba la Biroul Bună-Voinței și poate chiar și vechea lui slujbă. A fost șeful Primei Comisii de pe Corrumpo, promovând mândria națională. Inamicii lui îl vor acuza de ipocrizie.

— Ipocrizie? întrebă Jonathan.

— Da. Prima Comisie de pe Corrumpo descurajează noii nou-veniți.

— Noii nou-veniți? repetă Jonathan. Dar cine sunt vechii nou-veniți?

— Vechii nou-veniți? Păi, ăștia suntem noi, restul, spuse Madam Ins. De-a lungul anilor toți strămoșii noștri au venit din altă parte ca nou-veniți, fie fugind de asuprire, fie căutând o viață mai bună. Dar noii nou-veniți sunt cei sosiți recent. Ei sunt interzișiprin Legea UrcăTotMaiSus.

Jonathan înghiți în sec. Nu îndrăznea să se gândească ce s-ar fi întâmplat dacă oficialii descopereau că și el era un nou-venit. Încercând să pară dezinteresat, întrebă:

— Dar de ce nu doresc nou-veniți?

Femeia-pescar îl întrerupse.

— Cei care au putere în Consiliul Lorzilor sunt îngrijorați din cauza concurenței. Noii nou-veniți ar putea lucra mai tare, sau mai mult, sau pentru salarii mai mici și cu riscuri mai mari. Ei ar putea face treburile grele pe care nu le vrea nimeni dintre noi.

— Stai un pic. Sunt o mulțime de plângeri întemeiate împotriva noilor nou-veniți, spuse Jack. Noii nou-veniți nu știu întotdeauna limba, cultura, sau manierele și obiceiurile insulei. Eu le admir spiritul. Au curajul să-și rișteviața ca să vină aici ca străini. Dar ia ceva timp să înveți totul și nu e loc destul. E mai complicat decât atunci când au venit strămoșii noștri.

Jonathan se gândea la tot spațiul pe care îl văzuse în afara orașului, când Madam Ins se alătură cu mândrie.

— Și soțul meu a adus exact aceleași argumente împotriva noilor nou-veniți. El spunea mereu că noii nou-veniți trebuie mai întâi să învețe limba și obiceiurile noastre înainte de a li se permite să stea aici. Ei trebuie să aibă și bani, calificări tehnice, să se întrețină singuri

și să nu ia niciun spațiu. Soțul meu a propus o lege nouă care să-i identifice și să-i deporteze pe noii nou-veniți, apoi a întâmpinat o mică problemă. Descrierea legală li se potrivea mai bine propriilor noștri copii decât oamenilor ca Wilhelm și Hilda.

Tocmai atunci, doi bărbați în costume țepene, cărând niște serviete foarte voluminoase, intrară pe ușă. Ei se duseră la Madam Ins, care se făcu mică de frică. Unul dintre bărbați îi făcu semn gardianului să-i dezlege lanțurile.

— Permiteți-ne să vă prezentăm cele mai profunde scuze pentru această nefericită confuzie, Madam Ins. Puteți fi sigură că această problemă se va rezolva la cel mai înalt nivel.

Vizibil ușurată, ea își urmă în grabă însoțitorii pe holul lung fără să îndrăznească să schimbe o vorbă cu Wilhelm sau Hilda. Ceilalți urmăreau într-o tăcere de moarte, punctată numai de sunetul lanțurilor. Când Madam Ins dispăru din vedere, gardienii se întoarseră către Wilhelm și Hilda, separându-i de ceilalți și îmbrâncindu-i cu brutalitate în direcția opusă.

— Haideți, nimicurilor. Înapoi de unde ați venit.

— Dar n-am făcut niciun rău, se rugară Wilhelm și Hilda. O să murim.

— Nu e treaba mea, mormăi gardianul.

Femeia-pescar așteptă până când ușa se închise în urma lor, apoi spuse încet:

— Ba da, este.

Jonathan tremura ușor, gândindu-se la soarta care îi aștepta pe cei doi și poate chiar și pe el însuși. Privi în sus și o întrebă pe femeie:

— Deci toți care sunt legați cu lanțul ăsta sunt aici pentru că nu aveau voie să muncească?

Arătând spre un tânăr de la capătul rândului, care stătea cu fața în mâini, femeia răspunse:

— Dacă privești lucrurile așa, atunci el este o excepție. Autoritățile au insistat ca el să se înroleze în armată. A refuzat – așa că l-au pus în lanțuri împreună cu noi ceilalți.

Jonathan nu putea să-i vadă fața băiatului, dar se întrebă de ce mai bătrânii orașului ar cere cuiva atât de tânăr să lupte pentru ei.

— De ce l-ar obliga autoritățile să fie soldat?

Femeia-pescar îi răspunse direct lui Jonathan.

— Ei spun că este singurul mod de a apăra societatea noastră liberă.

Cuvintele ei răsunară în urechile lui Jonathan laolaltă cu sunetul metalic al lanțurilor.

— Să o apere de cine? întrebă Jonathan.

— De cei care ne pun în lanțuri, răspunse femeia cu scârbă.

Capitolul 29
Ne dați ori nu ne dați?

Palatul Lorzilor avea mai multe săli și coridoare decât un labirint. Jonathan se plimbă pe un alt coridor până când simți un miros delicios de cafea și pâine proaspătă. Își urmă nasul și ajunse într-o sală mare unde câțiva bărbați și câteva femei mai în vârstă se certau și își arătau pumnii cu furie. Câțiva se sprijineau ținându-se de mâini și plângeau.

— Ce s-a întâmplat? întrebă Jonathan, cu ochii la un coș mare așezat în centrul încăperii. Ajungea aproape până la tavan. De ce sunteți atât de supărați?

Majoritatea bătrânilor îl ignorară și continuară să se vaiete și să se plângă unul altuia. Dar un tip serios se ridică încet și se apropie de Jonathan.

— Lordul ăla arogant, mormăi el. Ne-a făcut-o din nou! Ne-a păcălit!

— Dar ce-a făcut? întrebă Jonathan.

— Cu ani în urmă, spuse bătrânul dând din cap cu tristețe, Carlo Ponzi ne-a spus de un plan mare care să nu lase pe nimeni să sufere de foame la bătrânețe. Pare bine, nu?

Jonathan încuviință repede.

— Da, și asta am crezut cu toții. Ooof! făcu el exasperat. Sub amenințarea pedepsei cu moartea, toată lumea, cu excepția Înaltului Lord Ponzi și a oficialilor lui, a fost obligată să contribuie în fiecare săptămână cu bucăți de pâine la acest uriaș coș guvernamental. Cei

care împlineau 65 de ani și ieșeau la pensie puteau să înceapă să ia pâine din coș.

— Trebuie să fie bine să ai pâine la bătrânețe, spuse Jonathan.

— Într-adevăr! Așa am crezut și noi. Părea să fie o idee atât de minunată pentru că urma să se găsească întotdeauna pâine ca să-i hrănești pe bătrâni. Din moment ce puteam conta cu toții pe marele coș guvernamental, majoritatea din noi nu am mai strâns pâine pentru viitor.

Umerii lui se lăsară în jos sub povara unei întregi vieți. Bătrânul privi grupul de oameni bătrâni și cu riduri. Arătă spre un alt domn în vârstă care stătea pe o bancă alături.

— Într-o zi, prietenul meu Alan care stă acolo a urmărit cum oamenii puneau și luau pâine din coșul cel mare. A făcut unele calcule și a ajuns la concluzia că în curând pâinea din coș se va termina. Știi, Alan a fost contabil. El a înțeles că era foarte simplu: mai multă pâine era scoasă decât pusă înăuntru – până când urma să se termine toată. Ei bine, el a tras semnalul de alarmă pentru noi.

Alan începu să încuviințeze tremurat.

— Ne-am dus direct la coș și ne-am cățărat pe el. Ne-a luat ceva efort, dar nu suntem chiar atât de slabi și de orbi cum își închipuie unii din Lorzii ăia tineri. În orice caz, ne-am uitat înăuntru și am descoperit că, coșul cu pâine era aproape gol. Când au auzit ceilalți, s-a iscat o mare tulburare. I-am spus Lordului Ponzi chiar atunci și acolo că mai bine ar începe repede să pună pâine în coș, că altfel o să-l dăm jos la următoarele alegeri!

— Hei, pariez că s-a speriat, spuse Jonathan.

— Speriat? N-am văzut niciodată pe cineva mai nervos. Știe că avem multă influență când ne punem ceva în minte. Mai întâi a propus să se dea bătrânilor și mai multă pâine – începând chiar înaintea viitoarelor alegeri. Apoi a vrut să ia și mai multă pâine de la cei tineri – începând imediat după alegeri. Dar și muncitorii ăia i-au înțeles schema și s-au înfuriat și ei. Tinerii, cei deștepți, au spus că vor ceva pâine să mănânce acum. Nu voiau să aștepte să mănânce toată pâinea în viitor. Și în afară de asta, viitorul s-ar putea să nu fie cum l-am planificat. Majoritatea nu aveau încredere în politicieni că vor lăsa pâinea acolo până vor ieși la pensie.

— Și atunci ce a făcut? întrebă Jonathan.

— Ponzi ăla are întotdeauna o idee nouă. A sugerat ca fiecare să aștepte până la 70 de ani înainte să poată începe să ia pâine din coș. Dar asta i-a supărat pe cei care se apropiau de pensie și așteptau pâinea la 65 de ani așa cum li se promisese prima dată. În cele din urmă, Ponzi a venit cu o idee nouă strălucită.

— Chiar la timp! exclamă Jonathan.

— Chiar la timp pentru ziua alegerilor. Ponzi a promis totul tuturor! Că le va da mai mult bătrânilor și va lua mai puțin de la tineri. Perfect! Promite mai mult pentru mai puțin și toată lumea e fericită! Bătrânul făcu o pauză să vadă dacă Jonathan a înțeles. Singurul secret este că bucățile de pâine vor fi puțin mai mici în fiecare an. Da. Bucățile de pâine vor fi atât de mici încât vom putea să mâncăm o masă dintr-o sută de bucăți și tot să ne mai fie foame.

— Ticăloși blestemați! izbucni Alan. Când se va termina pâinea asta, cred că vor tipări poze cu pâine și ni le vor da să le mâncăm!

Capitolul 30
A cui e ideea strălucită?

— Ura, ura! striga un bărbat din străfundul plămânilor.

Bătrânii se speriară. Priviră uimiți la această întrerupere neașteptată. Intrusul era îmbrăcat foarte bine, purtând un costum ultima modă și o mustață tăiată cu finețe. Își făcu intrarea în cameră împreună cu un grup de oameni îmbrăcați în costume negre. Se învârteau servili în jurul lui de parcă viața lor depindea de el. Liderul lor îi dădu la o parte pe toți cu o mișcare a mâinii și se aplecă peste masă ca să-și ia o ceașcă de cafea. Ceilalți se retraseră într-un colț al camerei ca niște oi și așteptară răbdători.

— Felicitări, spuse Jonathan, pentru ceea ce sărbătoriți, orice ar fi. Jonathan se simți obligat să-i toarne cafea acestui dandy, observând în acest timp croiala impecabilă a hainelor lui. Pot să vă întreb de ce sunteți atât de fericit?

— Sigur că da, spuse el mândru. Mulțumesc pentru cafea. Oh! E fierbinte! Punând ceașca înapoi pe masă, omul îi întinse mâna lui Jonathan spunând: Mă numesc Arthur Hatch. Dvs.?

— Jonathan. Jonathan Gullible. Încântat să vă cunosc.

Arthur îi strânse cu fermitate mâna lui Jonathan.

— Jonathan, astăzi bogățiile mele sunt asigurate. Tocmai am câștigat un vot decisiv pentru invenția mea, bățascuțitdemetal.

— Și pentru ce era votul?

— La o diferență minimă curtea a votat să mi se dea un patent scris.

— Ce e un patent scris? întrebă Jonathan.

Arthur declară cu vanitate:

— Este doar cea mai valoroasă bucată de hârtie de pe insulă. Este o scrisoare de la Consiliul Lorzilor, care îmi acordă dreptul de folosire exclusivă a unei idei noi revoluționare privind tăierea lemnului. Nimeni nu va putea utiliza bățascuțitdemetal fără permisiunea mea. Voi fi putred de bogat!

Gândurile lui Jonathan zburară iute înapoi la femeia pe care o văzuse când ajunsese pe Corrumpo.

— Și când ați inventat asta?

— Oh, nu a fost ideea mea. Charlie, bietul muncitor, a pus totul la un loc și a completat formularele cerute de Biroul Controlului Ideilor. I-am plătit lui Charlie o mică sumă pentru dreptul la dosarul lui și în curând o să dea roade! Charlie n-ar fi putut niciodată să angajeze singur toată echipa de avocați, spuse Arthur, arătând către tovarășii lui din colțul încăperii.

— Deci, cine a pierdut lupta? întrebă Jonathan.

— A fost într-adevăr o luptă, oftă Arthur. Sute de alți tipi ca Charlie pretindeau că s-au gândit la asta înaintea mea, ăă, adică înaintea lui Charlie. Unii au spus că era pasul logic următor după descoperirea bățuluidepiatră. Ha! Chiar și bunica lui Charlie a completat o cerere, spunând că ea l-a făcut ceea ce este astăzi. Și un scriitor a încercat să se laude spunând că Charlie a furat idei de la el.

Arthur se opri cât să-și sufle în cafea.

— Dar acest ultim vot a fost cel mai dur. Reclamanta a pretins că ea a pus pentru prima dată o bucată de metal și un băț împreună, cu mult timp în urmă. Nici nu-mi mai amintesc numele ei. Dar n-are importanță. A avut peste patruzeci de martori. Spunea că a fost o curiozitate a ei, un hobby, că încerca doar să-și facă munca mai ușoară. A apelat la simpatia judecătorilor spunând că era o biată muncitoare la copaci și că nu avusese niciodată suficienți bani pentru taxa de brevetare a unei invenții. Ghinion, nu?

— Ghinion? răspunse Jonathan.

— Cred că voia un loc în cartea de istorie. Dar acum, nimeni nu va mai auzi de ea. Punându-și ceașca jos din nou, Arthur se sprijini de perete și își studie manichiura unghiilor de la mâna dreaptă, savurând evident momentul lui de triumf. Fiecare din aceste cazuri are o întorsătură unică, continuă Arthur. Unii dintre adversarii mei au protestat că nu este posibil să fii proprietarul folosirii unei idei. Dar curtea a spus că pot – așa că pot! O dețin în proprietate pentru șaptesprezece ani. Am cumpărat-o cinstit.

— Șaptesprezece ani? De ce șaptesprezece ani? întrebă Jonathan.

— Cine știe? chicoti el. Număr magic, cred.

— Dar dacă ești proprietarul utilizării unei idei, atunci de ce se sfârșește după șaptesprezece ani? Îți pierzi și celelalte proprietăți după șaptesprezece ani?

— Hmm. Arthur făcu o pauză și își luă din nou cafeaua. Începu să amestece în ea nervos. Bună întrebare. De obicei nu există o limită în timp a proprietății, doar dacă nu o ia Consiliul pentru un scop social mai înalt. Stai o clipă.

Ridică o mână și unul din oamenii din colț veni imediat alergând. Acest om-cățeluș aproape că se împiedică lângă Arthur.

— Ce pot face pentru dvs., Arthur?

— Paul, spune-i tânărului meu prieten de ce nu pot avea un patent scris pentru mai mult de șaptesprezece ani?

— Da, domnule. Păi, lucrurile stau așa. În vechime, patentul scris dădea monopoluri regale prietenilor curții. Totuși, astăzi, scopul unui patent scris, spuse Paul pe un ton monoton, este să-i motiveze pe inventatori care, altfel, nu ar avea niciun motiv să inventeze lucruri utile. Cu un secol în urmă, un inventator superstițios a convins Consiliul Lorzilor că un monopol de șaptesprezece ani constituie suficient timp pentru a deveni bogat.

— Vă rog să mă corectați dacă greșesc, spuse Jonathan, care se străduia să înțeleagă. Spuneți că inventatorii sunt motivați de dorința de a deveni bogați, oprindu-i pe alții să folosească idei?

Arthur și Paul se uitară fără expresie unul la altul. Paul replică:

— Ce alt motiv ar putea fi?

Jonathan găsi lipsa lor de imaginație un pic deprimantă.

— Deci orice producător de bățascuțitdemetal trebuie să vă plătească pe amândoi?

Paul râse nervos, uitându-se dintr-o parte la Arthur.

— Păi, ăă, asta depinde de Arthur. El poate prefera să producă singur aceste unelte, în exclusivitate, cu prudență. Sau, în funcție de oferta așteptată de la

muncitorii de copaci, poate că nu va permite să se facă niciunul – timp de șaptesprezece ani.

Adresându-se lui Arthur, Paul adăugă:

— Personalul nostru se ocupă deja de asta, domnule. Vă amintiți, trebuie mai întâi să rezolvăm cu plictisitoarea Lege a Muncitorilor de Copaci. O altă întâlnire cu Lady Tweed este programată în cursul zilei de astăzi. Ea ne poate ajuta să obținem o scutire. Întorcându-se către Jonathan, el explică: Muncitorii de copaci au o noțiune pitorească, dar arhaică, cum că faptul că ei au folosit pentru prima dată bețe simple pentru a doborî copacii trebuie protejat față de folosirea acestor idei noi.

Arthur era pierdut în gânduri. Vorbind mai degrabă absent, el comentă:

— Legea aia a Muncitorilor de Copaci este pur și simplu antiprogresistă, nu crezi? Știu că pot conta pe tine, Paul. Ești întotdeauna în fruntea jocului.

— Dar, domnule, insistă Jonathan, ce ați fi făcut dacă nu câștigați un patent scris la tribunal astăzi?

Cu un gest larg al brațelor, Arthur îi luă pe după umeri atât pe Paul, cât și pe Jonathan, ducându-i călduros către ușă ca și cum ar fi anunțat sfârșitul conversației.

— Tinere, dacă nu aș fi câștigat acest vot astăzi, poți fi sigur că nu aș fi aici dând din gură. Ar mai trebui încă să o conving pe Lady Tweed să dea naibii Legea Muncitorilor de Copaci, dar pe urmă m-aș întoarce la fabrica mea să fac bățascuțitdemetal cât mai repede înaintea concurenței. Iar prietenul meu aici de față și-ar căuta o nouă slujbă. Nu-i așa, Paul? Poate producție, marketing, sau cercetare? Fiecare nou

bățascuțitdemetal ar trebui să aibă o inovație nouă, ca să fie cu un pas înaintea mulțimii!

— Oh! Sună îngrozitor! gemu Paul.

Capitolul 31
Procesul

Văzând că Arthur se îndreaptă spre ușă, ceilalți bărbați din colț își luară servietele și îl urmară îndeaproape.

— Paul, spuse Arthur, explică-mi din nou problema răspunderii, vrei?

Întregul grup mergea rapid pe coridor în timp ce brațele lui Arthur încă se mai găseau în jurul gâturilor lui Paul și Jonathan.

— Vedeți, spuse Paul, piesa de metal ar putea să cadă de pe băț și să lovească vreun spectator. Deci trebuie să vă protejați pe dvs. și pe ceilalți investitori.

— Să mă protejez pe mine dacă piesa lovește pe altcineva? Ce vrei să spui? spuse Arthur, punându-i întrebări lui Paul în beneficiul lui Jonathan.

— Persoana lovită vă poate da în judecată, încercând să vă facă să plătiți daune – cheltuieli medicale, venit pierdut, traume și cheltuieli legale.

Grupul grăbi pasul ca să rămână aproape de Arthur.

— Un asemenea proces m-ar putea ruina! spuse Arthur, prefăcându-se că e alarmat și urmărind din colțul ochiului reacția lui Jonathan.

Paul continuă, fără să-și dea seama că Arthur îl făcea să-și spună rolul pentru Jonathan.

— Așa că o idee nouă și ingenioasă a fost adoptată de Consiliul Lorzilor pentru a vă absolvi de

responsabilitatea personală pentru pierderile suferite de alții.

— Încă o idee nouă? repetă Jonathan cu inocență. Cine are patentul scris pentru ea?

Paul ridică dintr-o sprânceană, apoi continuă, ignorând întrebarea lui Jonathan.

— Completăm aceste formulare și scriem literele „RPL” după numele firmei dvs.

Paul se străduia să-și deschidă din mers servieta și să scoată din ea un teanc de hârtii.

— Arthur, vă rog să semnați pe linia punctată din josul paginii.

Jonathan era fascinat de tot acest jargon.

— Ce înseamnă RPL? întrebă el, străduindu-se să țină pasul cu ei.

De data asta, Paul replică:

— RPL înseamnă „Răspundere Personală Limitată”. Dacă Arthur își înregistrează firma, maximul pe care îl poate pierde este suma pe care a investit-o în ea. Restul averii sale este în siguranță față de procese. E un fel de asigurare pe care o vinde Consiliul contra unei taxe suplimentare. Deoarece Consiliul limitează riscul pierderilor financiare, mai mulți oameni vor investi în firma lui și nu vor fi foarte atenți la ce facem noi.

— În cel mai rău caz, comentă Arthur, putem împacheta firma și pleca. Apoi începem alta sub un alt nume. Ingenios, nu?

În acel moment ochii lui Arthur zăriră o tânără foarte atrăgătoare care venea pe hol. Își întoarse capul ca să o vadă trecând și nu văzu o mică adâncitură în podea. Arthur se împiedică și căzu rău de tot, rupându-și unghiile lăcuite de perete. „Oh!” strigă el în agonie, cu

mâinile și picioarele întinse în toate părțile. Încercă să se ridice de pe podea și se plânse de o durere ascuțită în mână și în spate. Avocații lui se repeziră la el cu frenezie, schimbând între ei cuvinte, agitați. Câțiva îl ajutară pe Arthur să strângă lucrurile care îi căzuseră din buzunare, în timp ce alții notau preocupați detalii ale scenei. Câțiva o opriră pe tânără ca să-i ceară numele și adresa.

— Am să-l dau în judecată! țipă Arthur, ținându-și într-o batistă degetele care sângerau. Îl voi zdrobi pe ticălosul care e responsabil de fisura asta în podea! Cât despre dvs., tânără domnișoară, o să ne vedem la tribunal pentru că mi-ați distras atenția!

Șocată de acuzație, tânăra îi aruncă înapoi.

— Să mă dați în judecată pe mine? Dar eu nu am...! Știți cine sunt?

— Nu-mi pasă, făcu Arthur. Cu cât mai sus cu atât mai bine. O să vă dau în judecată!

Tremurând și luptându-se să-și stăpânească lacrimile, ea replică:

— Nu puteți face asta! Prietenul meu Carlo spune că de frumusețea mea beneficiază toată lumea și că e un bun public. El a declarat-o astfel – mi-a spus noaptea trecută! Instinctiv, căută în poșetă o oglindă ca să vadă cum arată. Machiajul de la ochi începuse deja să se întindă. Ohh, vedeți ce-ați făcut unui bun public! O să vă pară rău! Carlo spune că toată lumea ar trebui să plătească pentru bunurile publice. El trece întotdeauna cosmeticele mele în contul lui de cheltuieli. O să vă pară rău când or să vă crească impozitele pentru asta!

Își îndesă oglinda înapoi în poșetă și plecă repede în căutarea unui loc unde să se pudreze.

Simțind o oarecare simpatie pentru tânără, Jonathan întrebă:

— Chiar o veți da în judecată? De ce poate fi acuzată?

Fără a da prea multă atenție cuiva, Arthur se târa pe lângă perete în căutarea unor dovezi ale neglijenței altcuiva. Degetele care îi rămăseseră întregi găsiră o denivelare în podeaua de piatră. Țipă:

— Asta e cauza, Paul! Descoperă cine e responsabil. Voi avea slujba lui și orice penny pe care îl câștigă. Și cum o cheamă pe femeia aia?

— Calmați-vă, Arthur, spuse Paul. E iubita lui Ponzi. Uitați de procese dacă vreți să rezolvați cu Legea Muncitorilor de Copaci. Și în afară de asta, clădirea e proprietate guvernamentală și va trebui să cerem Consiliului Lorzilor permisiunea de a intenta proces.

Inspirat de o sclipire de geniu, Arthur exclamă:

— Atunci pune problema pe agenda discuțiilor cu Tweed! Lorzilor nu le va păsa dacă vom deschide proces. Banii nu vin din buzunarele lor. De fapt, s-ar putea să câștige și ei ceva.

Se întreba cât va stoarce Lady Tweed de la el pentru contribuții la campanie. Expresia lui Arthur era plină de durere.

— Am șansa să dau de cel mai adânc buzunar și trebuie să împart prada cu Tweed! Îți spun eu, își trage o parte din tot ce se întâmplă pe insula asta!

— Aveți de gând să-i cereți lui Lady Tweed să plătească pentru rănirea dvs.? întrebă Jonathan.

— Nu, idiotule, îi replică Arthur. Ea ne va ajuta să ajungem la contribuabili. Sper că ți-ai plătit impozitele, amice. Va fi un adevărat regal!

Capitolul 32
Doctrinarul

Jonathan urmări grupul condus de Arthur până afară din Palatul Lorzilor, căutând pe cineva care să poată oferi ajutor medical. Chiar în fața Palatului se afla o clădire lungă și albă. Grupul a intrat pe poarta cea mai apropiată. Jonathan auzi deodată niște urlete care păreau să fie ale unui om aflat în agonie și care veneau dinspre o fereastră deschisă. Jonathan ajunse lângă fereastră chiar înainte ca ea să fie închisă și se prinse de marginea geamului.

— Pleacă de aici, urlă la el o femeie grasă, care arăta ca o matroană.

Fața ei înroșită de furie contrasta vizibil cu halatul alb care o acoperea din creștet până-n tălpi.

— Ce se întâmplă aici? insistă Jonathan. Ce e cu urletele alea?

— Nu e treaba ta. Șterge-o!

În disperare de cauză, Jonathan se prinse și mai strâns de fereastră.

— N-o să plec până nu aflu ce faci! Mi se pare că faci pe cineva să sufere!

— Normal că-l fac să sufere, zise femeia, cum altfel aș putea să-l vindec? Ai încredere în mine, sunt medic.

Jonathan știa că femeia spune adevărul, pentru că tocmai văzuse scris pe halatul ei numele și profesia: DR. Abigail Flexner.

— Rănești oameni ca să-i vindeci? De ce nu-i lași în pace?

— Trebuie să ucidem demonii. Și ca să facem asta, uneori îi rănim și pe pacienți, spuse doctorița ca și cum s-ar fi referit la chestiuni de la sine înțelese.

Enervată de insistențele lui Jonathan, femeia privi în jur căutând pe cineva care s-o ajute să scape de tânărul cel neobrăzat.

— Of, bine, spuse ea resemnată, am să-ți dovedesc că îi ajutăm pe oameni. Intră pe poarta aceea și am să-ți arăt câte ceva de pe aici.

Încă neîncrezător, Jonathan se desprinse de fereastră și se îndreptă către locul care îi fusese indicat. Era aceeași poartă prin care trecuse Arthur și alaiul său, dar înăuntru nu se mai vedea niciun semn al trecerii lor. Încăperea în care intrase Jonathan era plină cu oameni de toate vârstele stând unii lângă alții de-a lungul pereților. Unii gemeau, arătându-și mâinile și picioarele bandajate și prinse cu atele. Alții murmurau ceva, pășind agitați încoace și încolo, sau îi încurajau pe cei dragi. Mulți aveau cu ei ustensile de gătit și pături, semn că se pregăteau să stea acolo multă vreme. Jonathan se întreba, privindu-i, cât timp trebuiau să mai aștepte acești oameni până să le vină rândul la consultație.

Doctorița Flexner deschise o ușă interioară și făcu un semn către Jonathan. Imediat, ceilalți își întrerupseră orice activitate și începură să șușotească, invidioși că Jonathan le-o lua înainte. Doctorița îl primi într-o cameră fără ferestre, plină de birouri, de dosare și de teancuri de hârtii care ajungeau până la tavan. Apoi îl conduse pe o altă ușă, care dădea într-o mică sală în

formă de amfiteatru, înconjurată de un balcon cu fotolii. Jonathan fu izbit de un puternic miros de chimicale și putregai.

De marginea balconului erau prinse fișe de observație. Dedesubt, mai mulți oameni îmbrăcați în halate albe și care păreau să fie medici și asistente se învârteau în jurul unui pacient mătăhălos, prins în curele de o masă.

— Pentru a-l vindeca pe acest pacient, șopti un medic pe un ton cât se poate de sobru, practicanții ortodocși îi taie venele ca să îi lase pe demoni să iasă afară din corp odată cu sângele. Dacă este cazul, folosim și lipitori.

Doctorița Flexner îi arătă lui Jonathan o masă aflată lângă pacient, plină de cuțite, ferăstraie și sticle de diferite mărimi și dimensiuni. Într-un borcan mare de metal șerpuiau lipitori mari cât degetul unui om. Jonathan simți că i se întoarce stomacul pe dos.

— Dacă acest tratament nu dă rezultate, oamenii noștri de știință îi otrăvesc pe demoni cu diferite substanțe chimice. Noi preferăm să folosim arsenicul, antimoniul și compușii de mercur. O, cât de mult a progresat știința noastră medicală. Ascultă la mine, tinere, chiar și peste o sută de ani de acum înainte medicii vor continua să fie uluiți de realizările noastre.

— Dar otrăvurile astea nu îi omoară pe oameni?, întrebă Jonathan.

Tocmai își aminti că unchiul său folosea acasă asemenea substanțe ca să ucidă șobolani. Și își mai aducea vag aminte și de faptul că bătrânii pomeneau că, demult, se foloseau chimicale dintr-astea pentru a-i trata pe bolnavi. Dar parcă toate astea se petreceau cu multă vreme în urmă…

— N-avem ce face, spuse doctorița Flexner pe un ton liniștitor. Singurele tratamente eficiente sunt cele în care folosim cuțitul, ferăstrăul și otrava.

— Și dau rezultate tratamentele astea?

— Tratamentul reușește să distrugă demonii în sută la sută din cazuri. Iar în 27% din cazuri pacienții reușesc să supraviețuiască, ceea ce e absolut remarcabil.

Jonathan rămase țintuit locului. Unul dintre doctori tăiase burta pacientului și stropi mari de sânge țâșniră care încotro.

— De ce anume suferă?

— A, e vorba de putregai antimorfic la sacul nuciform, răspunse doctorița Flexner. Suntem siguri de asta.

— Și nu poate fi vindecat și altfel?

— Ha, pufni ea, unii cred că poate. Slavă Domnului că impostorii ăștia nu sunt autorizați să prescrie tratamente. Vezi tu, nu-i suficient să recunoaștem calitatea medicilor noștri pentru ca lumea să apeleze la ei. În plus de asta trebuie să interzicem dreptul de practică tuturor acelor indivizi care pretind că îi pot vindeca pe oameni folosind medicamente neautorizate, sau plante, ace, masaje, ori rugăciuni, ba chiar aerul curat, sau prescriind tot soiul de diete prostești, de exerciții fizice și mai știu eu ce. Dacă îți vine să crezi așa ceva, sunt unii care pretind că îi vindecă pe oameni prin râs. De fiecare dată când prindem asemenea șarlatani îi azvârlim după gratiile grădinii zoologice.

— Dar tratamentele astea dau vreun rezultat?

— Ei, na! Simple coincidențe, replică doctorița Flexner.

Jonathan privi cu mai multă atenție la fața ei umflată, cenușie ca și cerul încărcat de nori. Nasul borcănat și

roșu era singura pată de culoare pe tot acel chip pământiu. Cât despre respirația doctoriței – cu siguranță că putea ucide.

— Dar dacă vreun pacient dorește să încerce asemenea remedii? La urma urmei, cui aparține viața fiecăruia?

— Exact! exclamă doctorița. Se părea că Jonathan îi pusese întrebarea ei preferată, așa că îl trase de lângă balustradă și, încrucișându-și mâinile în față astfel încât să își poată mângâia bărbia cu una dintre ele, începu să vorbească plină de energie. Cui aparține viața fiecăruia? Unii din pacienții ăștia egoiști cred că ei sunt proprietarii vieții lor și uită că fiecare viață aparține tuturor. Doar cu toții alcătuim un lanț neîntrerupt dinspre strămoși către descendenți, cu toții aparținem Marelui Tot. Spre binele societății, există profesioniști pregătiți, care trebuie să îi protejeze pe pacienți chiar și de gândurile lor. Imaginează-ți că unii pacienți chiar vor să se sinucidă! Dar noi suntem mai bine pregătiți decât ei ca să hotărâm când și cum trebuie tratați.

Doctorița se opri puțin ca să își pună ordine în gânduri, după care continuă.

— În plus, Consiliul Lorzilor e atât de generos încât plătește toate cheltuielile medicale ale locuitorilor. Muncitorii sănătoși formează șirul celor care plătesc impozit după capacitățile lor, care sunt judecate de Consiliu. Pacienții formează șirul celor care așteaptă să fie tratați, în funcție de cum considerăm noi necesar. Cele două șiruri trebuie să ajungă să se potrivească, așa că nu putem permite pacienților să facă greșeli pe banii oamenilor.

Un geamăt de durere răsună de-a lungul camerei, și o nouă cantitate de sânge se scurse în bazinul de pe podea. Cei din jurul pacientului schimbară între ei ordine noi, iar medicul care opera primi mai multe instrumente și pansamente. O umbră de îngrijorare trecu peste fața doctoriței Flexner, care stătea chiar lângă Jonathan.

— Îmi dau seama cât îl doare, murmură ea.

— Și cum primiți autorizații ca să puteți lua decizii de viață și de moarte în locul oamenilor? întrebă Jonathan.

— O, e nevoie de mulți, mulți ani de pregătire. Trebuie să capeți cunoștințe medicale ortodoxe și să iei nenumărate examene. Am fost autorizați de prietenii noștri din Consiliul Lorzilor să închidem una din cele două școli medicale de pe insula noastră tocmai ca să menținem un standard ridicat de pregătire medicală ortodoxă. Știi, standardele astea sunt rodul a mulți ani de cercetare academică și a tradițiilor care se pierd în negura timpului. Binevoitoarea și Protectoarea Breaslă a Medicilor Ortodocși este cea care oferă autorizații de practică și care garantează membrilor ei că vor fi remunerați astfel încât să aibă un statut social pe măsură.

— Adică le garantează salarii mari? întrebă Jonathan.

— Gata cu întrebările.

Doctorița îl privi pe Jonathan ca și cum ar fi ajuns la capătul răbdării și îl împinse afară. Dar băiatul nu se dădu bătut.

— Cum știți care doctor e bun și care nu?

— Facem tot posibilul să punem capăt speculațiilor inutile, astfel ca pacienții să nu poată alege între medici. Nu există medici proști, tinere, spuse doctorița Flexner.

Toți medicii autorizați sunt la fel de bine calificați. Sigur, mai apar zvonuri – cum că unii sunt mai buni decât alții. Ce vrei, nu putem pune capăt unor asemenea bârfe. Dar controlul pe care îl avem asupra rapoartelor ne asigură că niciuna din bârfele astea nu e adevărată.

Doctorița se opri aici și, cu o mișcare uluitor de rapidă, îl împinse pe Jonathan afară din spital și trânti poarta în urma lui.

Capitolul 33
Viceversa

Când ieși din clădire, Jonathan dădu peste Șoareci, care rostogolea un șobolan mort.

— Îmi dau seama de unde ai asta, Șoareci. Dar nu mi-e foame, mulțumesc, zise el cu dezgust.

Pisica începu să își scarpine urechea, fără să-i pese de refuzul lui Jonathan.

La un colț în spatele Bazarului Guvernelor, băiatul observă o femeie machiată strident și îmbrăcată cu o rochie strâmtă de un roșu țipător. Fiecărui bărbat care trecea pe lângă ea, femeia îi zâmbea și făcea câțiva pași cu el, încercând să lege o conversație.

Nu părea să cerșească. Jonathan se gândi că poate încerca să vândă ceva. Când eforturile ei nu dădeau roade, această vânzătoare se întorcea brusc și încerca să găsească un alt client. Jonathan se întrebă dacă și decorațiile ei ostentative și lipsite de gust fuseseră declarate bun public de către Lord Ponzi. Apoi văzu o altă femeie machiată puternic și purtând ciorapi negri sub o fustă foarte scurtă cu sclipici. Părea extrem de prietenoasă așa cum se uita direct la Jonathan. Dar înainte să poată deschide gura ca să vorbească, o dubă de poliție veni în viteză de după colț și frână puternic chiar în fața lui.

Câțiva ofițeri de poliție îmbrăcați în negru săriră afară și le luară pe ambele femei, împingându-le în dubă, în timp ce ele țipau și se zbăteau. Bărbații trântiră ușile și

duba plecă. Unul dintre polițiști rămase în urmă, luând notițe într-un carnețel negru pe care îl scosese din buzunar.

Jonathan ar fi vrut să fi fost tot atât de mulți polițiști la îndemână și când era el jefuit. De ce erau peste tot, dar nu și unde avea el nevoie de ei? Poate că de data asta va putea să raporteze furtul și să primească vreun ajutor.

— Scuzați-mă, domnule, aș dori să reclam un furt.

— Nu e departamentul meu, replică polițistul, fără măcar să-și ridice ochii din carnețel.

Jonathan se simți blocat.

— Care este departamentul dvs.?

— Imoralitate, spuse omul.

— Poftim?

— Departamentul de imoralitate, amice. La acest departament noi ne ocupăm de comportarea imorală.

— Păi, furtul pe care vreau să-l reclam este cu siguranță imoral.

Neprimind niciun răspuns, Jonathan întrebă:

— De ce au fost arestate femeile acelea?

— Nu-ți dai seama singur după hainele lor? Bărbatul își ridică în cele din urmă privirea din notițe și văzu expresia perplexă a lui Jonathan. Femeile acelea se făceau vinovate de a fi făcut bărbaților favoruri sexuale în schimbul banilor. Ar fi fost mult mai bine pentru ele dacă ar fi făcut un schimb în natură.

— Schimb în natură? Ce înțelegi prin asta? întrebă Jonathan, care în momentul acesta era mai puțin preocupat de problemele lui, dar din ce în ce mai curios cu privire la acele femei.

— Adică, spuse polițistul accentuând fiecare cuvânt, femeile acelea ar fi trebuit să-și distreze asociații după ce primeau o cină, băuturi, dans, și un bilet la teatru în loc de bani gheață. Ar fi fost mult mai bine pentru afacerile comunității și perfect legal.

Jonathan era mai confuz ca niciodată.

— Deci pentru favoruri sexuale nu trebuie folosiți niciodată banii gheață?

— Există și excepții, desigur. De exemplu, banii gheață pot fi folosiți dacă acțiunea e filmată și arătată tuturor oamenilor din oraș. Atunci e un eveniment public, nu privat, și e permis. În loc să fie arestați, participanții pot deveni chiar celebri și pot câștiga o avere cu contractele.

— Deci schimbul de bani gheață contra activitate sexuală pur privată este cel imoral? întrebă Jonathan.

— Există excepții și pentru tranzacțiile private cu bani gheață, în special când femeile poartă haine mai frumoase decât aceste femei de stradă, spuse bărbatul cu dispreț. Târgurile pe termen scurt, pentru o oră sau o noapte, sunt ilegale. Dar dacă un cuplu încheie un contract permanent, pe viață, atunci se pot utiliza bani gheață. De fapt, părinții își încurajează uneori copiii să facă asemenea târguri. Cei care doresc să intre în rândurile nobililor au fost adesea lăudați pentru acest tip de comportament. Este un mijloc legitim de a-ți îmbunătăți statutul și siguranța socială.

Polițistul termină de notat și căută într-o sacoșă. Scoase de acolo un bățdepiatră și câteva cuie.

— Poți să-mi dai o mână de ajutor?

— Sigur, spuse Jonathan.

Încă se mai gândea la informațiile pe care i le dăduse omul cu privire la morala societății.

Polițistul se întoarse și se îndreptă spre un magazin din apropiere. Apucă câteva scânduri dintr-o grămadă de pe trotuar și îi făcu semn lui Jonathan.

— Uite, ține de capătul ăsta. Vreau să bat scândurile peste ferestrele și ușile acestui magazin.

— De ce faceți asta?

— Magazinul este închis, spuse el cu o voce scăzută, fiindcă ținea câteva cuie în gură. Pentru că proprietarul a fost găsit vinovat de a fi vândut fotografii obscene. Acum putrezește la pușcărie.

— Ce este o fotografie obscenă? întrebă Jonathan cu naivitate.

— Păi, o fotografie obscenă este cea care arată o activitate stupidă și dezgustătoare.

— Și proprietarul magazinului făcea această activitate dezgustătoare?

— Nu, el doar vindea fotografiile.

Jonathan trebui să cântărească cu grijă toate astea. Polițistul termină de bătut în cuie scândura de deasupra ușii.

— Deci dacă vinzi fotografii ale unui act obscen te faci vinovat de acel act?

Fu rândul polițistului să se oprească și să cântărească întrebarea lui Jonathan.

— Păi, într-un fel, da. Oamenii care vând astfel de fotografii se fac vinovați de a promova activitatea respectivă. Știi, consumatorii sunt influențați cu ușurință.

Jonathan se lovi cu palma peste frunte.

— Acum înțeleg. Ar fi trebuit să fie biroul ziarului. Ar fi trebuit să-i arestezi pe fotografii de știri pentru că fac fotografii cu război și crime! Dar ziarele sunt oare vinovate că promovează războiul și crimele numai pentru că tipăresc și publică fotografii ale unor oameni care ucid și sunt uciși?

— Nu, nu. Oh! Blestematul de bățdepiatră! exclamă ofițerul, scuturându-și degetul de durere și dând drumul unui șir de înjurături. Țintise pe lângă un cui și-și lovise din greșeală degetul. Luându-și uneltele, se pregăti să plece.

— Obscenă e numai activitatea sexuală. Activitatea sexuală obscenă este făcută de perverși. Oamenii cinstiți o condamnă. Pe de altă parte, spuse omul, războiul și crimele sunt lucruri pe care oamenii cinstiți și perverșii, cu o îndrumare corespunzătoare, le pot citi și face împreună. De fapt, reportajele grafice despre război și crime pot câștiga premii de ziaristică.

Când și ultimul cui fu bătut, Jonathan plecă. Înțelesese că omul acesta era prea ocupat cu imoralitatea pentru a-l ajuta într-un simplu caz de jaf.

Capitolul 34
Fructele plăcerii

— Psst! Vrei să te simți bine? îi șopti în trecere lui Jonathan o femeie plinuță, îmbrăcată neglijent. Avea părul în dezordine și mirosea îngrozitor. Privi nervoasă în jur, apoi repetă cu o voce chinuită: Vrei să te simți bine?

După ce aflase de la polițist definiția imoralității, Jonathan nu era prea sigur ce răspuns să-i dea acestei femei. Totuși, părea suficient de sigur că ea nu încerca să vândă favoruri sexuale. Așa încât Jonathan, fiind un copil cinstit și sensibil, răspunse sincer:

— Oare nu vrea toată lumea să se simtă bine?

— Vino cu mine, spuse femeia, apucându-l bine de braț. Îl conduse pe o alee, apoi intră pe o ușă veche și întunecată. Aceasta îi aminti prea mult lui Jonathan de celălalt jaf și încercă să opună rezistență – ținându-și în același timp răsuflarea pentru că mirosea oribil. Dar înainte să fi putut protesta, femeia închisese ușa și o încuiase. Îi făcu un semn lui Jonathan să se așeze la masă. Scoase din geantă un pachet de țigări și trase una afară, aprinzând-o. Trase repede un fum lung și inhală adânc, în tăcere.

Jonathan se foi stânjenit pe scaun și întrebă:

— Ce doriți?

Ea scoase o trombă de fum și spuse cu o voce răgușită:

— Nu cumva vrei fructe de plăcere?

— Ce sunt fructele de plăcere? întrebă Jonathan.

Ochii femeii se îngustară suspicioși.

— Nu știi ce sunt fructele de plăcere?

— Nu, spuse Jonathan, începând să se ridice de pe scaun, și chiar că nu mă interesează, mulțumesc.

Femeia îi ordonă să stea jos și el se supuse fără tragere de inimă. După ce trase din nou din țigară și îl studie atent, ea spuse:

— Și ia zi, nu ești de pe aici, nu?

— Nu chiar, spuse Jonathan încet.

Începu să fie îngrijorat că ea o să-l raporteze că e un nou nou-venit.

Dar înainte să poată spune mai mult, femeia strigă:

— Alarmă falsă! Ieși afară, Dobbie.

Deodată, în spatele unei oglinzi înguste și înalte se deschise o ușă ascunsă, și un ofițer de poliție în uniformă sări prin ea.

— Bună, spuse polițistul, punându-și o mână pe ceafa lui Jonathan. Eu sunt Dobbie și ea este partenera mea, Mary Jane. Îmi pare rău dacă te-am deranjat, dar suntem agenți sub acoperire și încercăm să eradicăm traficul cu fructe de plăcere. Întorcându-se către Mary Jane, adăugă: Mi-e o foame de lup. Hai să ne revanșăm față de tânărul acesta cu o mică gustare.

Amândoi scoaseră din dulap cutii, pachete, sticle și borcane de toate formele și mărimile. Când totul era deschis și împrăștiat pe masă, începură amândoi să se servească. În sfârșit, Jonathan răsuflă ușurat și îi lăsă gura apă la vederea ospățului. Erau pateuri de tot felul, pâine proaspătă, unt și gem, felii de brânză, bomboane de ciocolată, și alte delicatese gustoase. Dobbie înșfăcă

o bucată de biscuit și puse pe ea unt și gem din plin, întinzându-le cu degetele.

— Haide, ia, spuse el cu gura plină. Arătă cu mâna pe masă. Pentru afaceri oficiale, nu ne ducem la cantina politică, nu Mary Jane?

Chicotind, ea aproape că se înecă cu bomboana pe care tocmai și-o îndesase în gură.

Jonathan luă o felie de pâine cu gem și mâncă cu poftă. Făcând o pauză ca să facă conversație, el întrebă din nou:

— Ce sunt fructele de plăcere?

Mary Jane își turnă o ceașcă de cafea și aruncă trei bucăți de zahăr înăuntru. În timp ce amesteca niște frișcă groasă în cafea, răspunse:

— Fructele de plăcere sunt niște fructe ilegale în Corrumpo. Dacă ai fi încercat să cumperi fructe de plăcere de la mine, te-ai fi dus la închisoare pentru zece ani sau mai mult.

Mary Jane și Dobbie se uitară o clipă unul la altul și izbucniră deodată în râs.

Jonathan înghiți în sec atât de tare că se auzi clar în cameră. Scăpase ca prin minune să nu fie trimis la închisoare.

— Dar ce e atât de rău în fructele de plăcere? Îi fac pe oameni bolnavi? Sau violenți?

— Mai rău decât atât, spuse Dobbie în timp ce își ștergea gemul și untul de pe obraji cu mâneca de la cămașă. Fructele de plăcere îi fac pe oameni să se simtă bine. Ei stau liniștiți și visează.

— Dezgustător, adăugă Mary Jane în timp ce aprinse o țigară groasă pe care i-o întinse lui Dobbie. Luând un

biscuit și întinzând pe el straturi generoase de brânză topită, ea murmură: E o evadare din realitate.

— Mda, spuse Dobbie, potrivindu-și mai comod centura și mormăind cu gura plină de biscuiți.

Jonathan nu mai văzuse niciodată pe cineva care să își îndese mâncare în gură atât de repede.

— Tinerii din ziua de astăzi nu-și mai asumă responsabilitatea vieților lor. Așa că atunci când recurg la fructe de plăcere ca să evadeze, îi aducem înapoi la realitate. Îi arestăm și îi trimitem în spatele gratiilor.

— Și asta e mai bine pentru ei? întrebă Jonathan, căutând cu discreție un șervețel.

— Sigur, răspunse Mary Jane. Vrei o gură de whisky, Dobbie?

Dobbie se strâmbă și îi aruncă un pahar murdar. Ea îl umplu ochi cu un lichid maro dintr-o cofă. Revenind la întrebarea inițială a lui Jonathan, răspunse:

— Vezi tu, fructele de plăcere dau obișnuință.

— Cum adică?

— Adică vrei mereu să mai mănânci. Simți că trebuie să le mănânci ca să continui să trăiești.

Jonathan se gândi o clipă la asta.

— Vrei să spui, ca mâncarea? spuse el, dar abia putu să fie auzit din cauza râgâitului care explodă din Dobbie.

Dobbie chicoti mulțumit și dădu pe gât al doilea pahar de whisky, apoi trase adânc din țigară.

— Nu, nu. Fructele de plăcere nu au nicio valoare nutritivă și pot chiar să fie nesănătoase. Dă-mi scrumiera, te rog, Mary Jane!

— Și dacă fructele de plăcere sunt nesănătoase, spuse Mary Jane, în timp ce ajuta o bomboană de ciocolată să se ducă pe gât cu ajutorul cafelei, atunci va trebui să

plătim cu toții pentru tratamentul medical al acestor nefericiți, mai târziu în viață. Vezi tu, Consiliul Lorzilor ne-a cerut cu compasiune tuturor să plătim pentru tratamentul fiecărei persoane, indiferent cât de imprudente sunt obiceiurile și comportarea lor. Deci, mâncătorii de fructe de plăcere necontrolați ar fi o povară pentru noi toți.

Jonathan izbucni:

— Dacă oamenii își fac singuri rău, de ce trebuie să plătiți voi pentru nebunia lor?

— E singurul lucru uman de făcut, spuse Dobbie, puțin cherchelit. Întotdeauna luăm impozite de la oameni ca să rezolvăm problemele. Lorzii trebuie să plătească pentru o mulțime de soluții, știi, cum ar fi salariile noastre și marile închisori. Și nu uita că anul trecut Consiliul Lorzilor a trebuit să-i ajute pe fermierii cultivatori de tutun și zahăr și pe producătorii de lactate să treacă cu bine printr-un an prost. Oamenii trebuie hrăniți, nu știi? Impozitele sunt necesare și ca să se aibă grijă de oamenii care se îmbolnăvesc. E singurul lucru decent, civilizat de făcut. Te rog dă-mi whisky-ul, Mary Jane.

Mary Jane îi dădu carafa și încuviință. Apoi își luă o nouă țigară din pachet și o aprinse de la mucul celeilalte. Dobbie nu mai putea fi oprit.

— Pentru că ni se cere să-i ajutăm pe toți, noi trebuie să controlăm ce fac toți.

— Noi? întrebă Jonathan.

— Grr! râgâi Dobbie. Scuzați-mă! Luă o sticluță de medicamente din buzunarul cămășii. Când spun „noi” nu înțeleg eu și cu tine personal. Vreau să spun că liderii politici decid pentru noi ce este comportarea bună și

cine trebuie să plătească pentru comportarea rea. De fapt, e o comportare bună să plătești pentru comportarea rea. Am spus bine, Mary Jane? În orice caz, Lorzii nu fac greșeli în aceste decizii, așa cum am face noi restul.

Dobbie se opri ca să ia câteva pastiluțe roșii. Începea să bâlbâie cuvintele.

— E totuși ciudat. Cred că întotdeauna spun „noi” când vorbesc despre ei. Mary Jane, nu vrei și tu câteva să-ți calmezi nervii?

— Mulțumesc, dar nu, mulțumesc, spuse ea grațios. Îi strecură o cutiuță delicată din metal adăugând: Drăguțele mele calmante roz își fac efectul mult mai repede. Nici nu-mi pot începe ziua fără cafea și una din astea. Hai, încearcă una dacă vrei.

Jonathan reflecta la politicienii pe care îi întâlnise până atunci.

— Sunt oare politicienii suficient de înțelepți ca să-i determine pe oameni să se comporte corect?

— Sunt! strigă Dobbie, care se clătina ușor pe scaun. Mai trase o gură de whisky ca să înghită pastilele și se uită la Jonathan. Și dacă oamenii nu se poartă corect, îi învățăm fără îndoială pe ticăloși să fie responsabili, atunci când ajung la închisoare!

Dobbie începu să-i roage pe ceilalți să mai bea cu el o tură.

— Nu, mulțumesc, spuse Jonathan. Ce înțelegeți prin responsabilitate?

Mary Jane își turnă un pic de whisky în cafea, apoi îi mai adăugă niște zahăr și niște frișcă.

— Nu știu cum să, ăă, Dobbie, explică-i tu oaspetelui nostru.

— Hmm. Lasă-mă să mă gândesc.

Dobbie își împinse scaunul înapoi și pufăi din țigară. Ar fi putut să arate înțelept, numai că aproape își pierdu echilibrul. Revenindu-și, spuse:

— Responsabilitatea trebuie să fie – să accepți consecințele propriilor tale acțiuni. Da, asta e! Este singura cale să crești, știi, să înveți.

Fumul din jurul lui se făcea mai gros pentru că trăgea din țigară mai des, încercând din greu să se gândească la responsabilitate.

— Nu, nu, întrerupse Mary Jane. Asta-i prea egoist. Responsabilitatea înseamnă să răspunzi pentru alții. Știi – când îi împiedicăm să se rănească, când îi apărăm de ei înșiși.

Jonathan întrebă:

— Ce este mai egoist? Să ai grijă de tine sau să-ți impui punctul de vedere asupra altora?

— Există un singur mod de a afla, declară Dobbie. Se ridică drept în picioare, trântindu-și scaunul de podea. Hai să-l ducem la Marele Anchetator. Dacă poate cineva să explice responsabilitatea, numai el este acela!

Capitolul 35
Marele Anchetator

Umbrele se lungeau. Era după-amiaza târziu când Jonathan și cei doi însoțitori ai lui, Mary Jane și Dobbie, se întoarseră pe străzi. Merseră pe jos până la un parc cu multă iarbă. Oamenii intrau în parc și se adunau pe un delușor din centrul acestuia.

— Bun, spuse Mary Jane. Am ajuns devreme. În curând zona va fi plină de oameni care vor să audă adevărul Marelui Anchetator. Veți avea răspunsuri la toate întrebările voastre.

Se așezară pe iarbă. Mary Jane deveni tăcută. Peste tot în jurul lor, oamenii se așezau pe sub copaci și așteptau plini de emoție.

Deodată în mijlocul mulțimii apăru un tip înalt, cu o figură osoasă, îmbrăcat tot în negru. Ochii lui scrutară lent fețele celor care se uitau la el. Murmurul mulțimii încetă și Jonathan nu mai auzi decât țârâitul câtorva greieri în iarbă.

— Pacea este război! Înțelepciunea este ignoranță! Libertatea este sclavie!

Vocea dură a bărbatului păru că vine chiar din pământ și pătrunse toate fibrele trupului lui Jonathan. Acesta privi mulțimea extaziată. Nimeni nu părea încurcat câtuși de puțin de cuvintele Marelui Anchetator.

Aproape fără să-și dea seama că vorbește, Jonathan izbucni:

— De ce spuneți că libertatea este sclavie?

Uimită de îndrăzneala lui Jonathan, Mary Jane îl certă în șoaptă:

— Am spus că vei avea răspunsuri la toate întrebările tale, n-am spus că poți să-i pui întrebări.

Marele Anchetator își fixă o privire sfredelitoare asupra tânărului care îi pusese întrebarea. Cine îndrăznea să-i întrerupă conferința? Nimeni nu mișca. Nimeni altcineva din mulțime nu avusese vreodată obrăznicia să-i pună întrebări. Singurul sunet era șuierul ușor al vântului prin frunze. Apoi Marele Anchetator lătră, jumătate către Jonathan și jumătate către mulțime.

— Libertatea este cea mai mare dintre toate poverile pe care le poate suporta omenirea. Urlând cât îl ținea vocea, omul ridică brațele și le încrucișă deasupra capului: Libertatea este cel mai greu dintre lanțuri!

Jonathan insistă:

— De ce este libertatea o povară? Ce e rău în ea?

Nu se putea opri. Trebuia să știe ce voia să spună tipul ăsta.

Făcând doi pași mari înspre băiat, omul continuă:

— Libertatea este o greutate monumentală pe umerii bărbaților și femeilor pentru că ea cere, ba nu, obligă la folosirea minții și a voinței. Cu un geamăt de durere și oroare, Marele Anchetator îi preveni: Liberul arbitru vă va face pe toți responsabili pentru acțiunile voastre!

Mulțimea se dădu înapoi la cuvintele lui, și unii își acoperiră chiar urechile cu palmele de frică.

— Ce înțelegi prin „responsabil”? întrebă Jonathan cu o voce tremurândă. La urma urmelor, din cauza acestei definiții îl aduseseră aici Mary Jane și Dobbie.

Iritat de o asemenea impertinență, Anchetatorul se decise brusc pentru o abordare diferită. Păru că dă înapoi, iar fața îi căpătă o expresie blândă. Se aplecă să culeagă o tulpiniță de lângă piciorul lui.

— Unii dintre voi, iubiți frați și surori, poate că nu înțelegeți pericolele despre care vă vorbesc. Închideți ochii și imaginați-vă această fragilă plantă din mâna mea.

Vocea lui solemnă mângâia mulțimea.

Cu toții, cu excepția lui Jonathan, închiseră ochii strâns și se concentrară. Hipnotic, Marele Anchetator începu să descrie adunării o imagine.

— Această mică tulpină nu este decât o bucată fragilă dintr-un arbust, cu rădăcini în sol, fixat de pământ. Ea nu este responsabilă pentru acțiunile ei. Toate acțiunile ei sunt prestabilite. Ah, binecuvântarea unei tulpinițe! Acum, iubiții mei, imaginați-vă un animal. Un șoricel mic și drăguț care scormonește în căutarea hranei printre aceste plante fixate în sol. Această creatură cu blăniță nu este responsabilă pentru acțiunile ei. Tot ceea ce face un șoarece este predeterminat de natură. Ah, natura. Fericit animal! Nici plantele și nici animalele nu duc povara voinței pentru că niciuna din ele nu are de înfruntat alegeri sau valori. Ele nu pot niciodată greși!

Câțiva dintre cei aflați în mulțime murmurară transpuși: „Da, Mare Anchetator, da, da, așa este.”

Acest lider carismatic își îndreptă ținuta, dintr-o dată mai înalt, și continuă:

— Deschideți ochii și priviți în jurul vostru! O ființă umană, care se prăbușește în fața alegerilor și valorilor, poate să greșească, vă spun! Alegerile și valorile greșite vă pot răni pe voi și pe alții. Chiar și cunoașterea răului

potențial vă va face să suferiți. Iar acea suferință este – responsabilitate.

Oamenii se scuturară și se strânseră unii în alții. Un băiat care stătea lângă Jonathan strigă deodată:

— Oh, vă rog, maestre. Cum putem evita această soartă? Spuneți-ne cum să scăpăm de această teribilă povară.

— Va fi nevoie de o muncă grea, dar împreună putem învinge această amenințare înfricoșătoare. Apoi vorbi cu o voce atât de scăzută încât Jonathan trebui să se aplece în față ca să-i prindă cuvintele. Aveți încredere în mine. Eu voi lua decizii pentru voi. Atunci veți fi eliberați de toată vinovăția și suferința pe care o aduce libertatea. Eu voi lua toată suferința asupra mea.

Apoi Anchetatorul își flutură brațele ridicate și strigă:

— Acum duceți-vă, fiecare dintre voi. Străbateți străzile și aleile, bateți la fiecare ușă. Obțineți voturile așa cum v-am învățat! Victoria e ușoară pentru mine, cel care ia decizii pentru voi în Consiliul Lorzilor!

Iar mulțimea aclamă, toți se ridicară ca unul și se repeziră în toate direcțiile. Se împingeau și se înghionteau, dornici să fie primii care să ajungă pe străzi.

Nu mai rămaseră acolo decât Jonathan și Marele Anchetator – și Dobbie care acum sforăia ușor. Lui Jonathan nu-i venea să creadă. Urmări dezmembrarea nebună a grupului, apoi se uită la fața omului în negru. Anchetatorul privea dincolo de Jonathan, contemplând o viziune îndepărtată. În cele din urmă, Jonathan sparse tăcerea stranie cu o ultimă întrebare.

— Ce virtute e asta, să lase toate deciziile în seama dvs.?

— Niciuna, răspunse Anchetatorul pufnind disprețuitor. Pentru că virtutea nu poate exista fără libertatea de a alege. Iar adepții mei, turma mea de oi, preferă seninătatea în locul virtuții. Cât despre tine, micuțule cu prea multe întrebări, tu ce preferi? Ajută-mă să câștig alegerile și-ți pot aranja tot ce dorești. Lasă-mă să iau decizii și în locul tău. Atunci întrebările tale nu vor mai avea importanță.

Fără să poată vorbi, Jonathan se întoarse pe călcâie și părăsi parcul. Auzi râsul Marelui Anchetator răsunând în urma lui.

Capitolul 36
Legea celui care pierde

Jonathan se gândi că e timpul s-o reîntâlnească pe Alisa. Abia aștepta să-i povestească întâmplările prin care trecuse, așa că grăbi pasul. Dădu colțul unei străzi și ajunse pe un maidan aflat între Blocul A, Blocul B și Blocul C, unde era adunată o altă mulțime, strigând și fluierând. Crezând că e vreo urgență, li se alătură în timp ce se împingeau către platforma centrală. Spre surpriza lui, fiecare din mulțime purta un fel de centură lată sau un ham pe spate.

Pe o platformă înaltă de un metru deasupra solului, cineva țipa cât îl țineau plămânii:

— În acest colț – cântărind 130 de kg – timp de cinci luni campionul neînvins al Concursului Internațional al Muncitorilor – Teribilul Tigru în persoană – Karl – „Zdrobitorul” – Marlow!

Mulțimea izbucni în strigăte, urale și aplauze.

Mai la o parte, un om cu o cicatrice pe față stătea așezat la o masă pătrată, aranjând cu îndemânare un teanc de hârtii și grămezi de bani.

— Scuzați-mă, domnule… începu Jonathan.

— Pariază, fiule. Mai ai numai câteva secunde înainte să înceapă runda următoare, lătră omul.

Tocmai atunci Jonathan fu împins la o parte de o femeie bătrână, grăbită, care aruncă pe masă o mână de bancnote.

— Cincizeci pe campion, repede! ceru ea.

— OK, lady, spuse omul. Ștampilă un bilet și îl rupse din carnet. Uite-ți chitanța de pariu.

Apoi prezentatorul de pe platformă anunță:

— Iar în colțul opus – cel care contestă titlul – cântărind 135 de kg de mușchi curat – docherul sfărâmător de încheieturi…

Întorcându-se către omul de la masă, Jonathan întrebă:

— E vreo problemă? O să fie o luptă?

— O luptă desigur, dar nicio problemă, spuse omul cu o grimasă. Niciodată n-a fost mai bine. Pe aici, o luptă este o adevărată binecuvântare. Clopotul sună și omul strigă spre mulțime: Pariurile s-au închis!

Lupta începu cu ambii bărbați plasând pumni și ferindu-se de loviturile adversarului.

Fără să-și ridice privirea din pariurile și teancurile lui de bani, omul își dădu seama că Jonathan era îngrijorat din cauza violenței.

— Ascultă, fiule, n-ai de ce să fii nervos. Atât învingătorul, cât și cel care pierde această luptă vor duce acasă o grămadă de bani. Ei știu în ce s-au băgat – și amândoi vor lua câte un premiu.

Unul dintre bărbați căzu deodată la podea, trimis pe spate de un pumn zdravăn. Mulțimea fremătă de entuziasm, în timp ce omul cu pariurile începu să numere banii într-o cutie de metal.

— Amândoi vor lua un premiu? întrebă Jonathan.

— Sigur că da, spuse omul. Asta e cea mai populară luptă de pe insulă pentru că uneori cel care pierde poate lua mai mulți bani decât cel care câștigă.

Ochii lui Jonathan se lărgiră.

— Poate cineva, chiar și eu, să devină bogat pierzând?

— Nu oricine poate să joace jocul, răspunse omul. Uitându-se cu atenție la Jonathan, îl întrebă: Ești un muncitor care lucrează în această comunitate? Trebuie să ai o slujbă de pierdut ca să-l poți provoca pe campion.

— Păi, nu, deocamdată nu, spuse Jonathan, ceva mai mult decât mirat. Hei, nu înțeleg. De ce și-ar risca un muncitor slujba numai ca să-l provoace pe campion?

Clopotul sună sfârșitul unei noi runde. Mulțimea tăcu și ei puteau vorbi acum fără să țipe.

— Tocmai asta e ideea. N-ai auzit niciodată de Legea Celui Care Pierde? întrebă omul. Unde ai fost? Nu se aruncă toți în ring, dar unora le place fiorul. Unii cred chiar că pot fi noul campion. Iar Legea celui care pierde elimină o mare parte din risc. Cel care pierde nu trebuie să-și facă griji pentru plata lui sau nota de plată a doctorului.

— De ce nu? întrebă Jonathan.

— Pentru că Legea Celui Care Pierde spune că patronul omului trebuie să plătească tot. Dacă lucrurile se desfășoară corect, cel care pierde poate câștiga bani mai mulți decât atunci când lucra. N-ai fi putut să vezi lupte atât de inspirate înainte să se adopte Legea Celui Care Pierde.

Jonathan își întinse gâtul pe deasupra mulțimii și văzu că unul din bărbați se afla în colț, în timp ce asistentul lui îl spăla pe față.

— Dar un șef n-ar trebui să-l compenseze pe muncitor numai pentru rănile primite în timpul slujbei? Ce are de-a face patronul cu lupta asta?

— De fapt, nimic, spuse omul. Ascultă, fiule, muncitorul spune că a fost rănit, da? Și că nu se poate întoarce la muncă, da?

— OK, spuse Jonathan, încercând din răsputeri să-l urmărească.

— Și dacă spune că s-a rănit la muncă, patronul trebuie să aducă dovezi că muncitorul minte. Aceasta este imposibil.

— Vrei să spui că muncitorul rănit ar putea să mintă ca să ia mai mulți bani? spuse Jonathan.

— Păi, asta s-a mai întâmplat, spuse omul cu o grimasă. Să nu mă înțelegi greșit, majoritatea muncitorilor din oraș nu mint. Dar Legea Celui Care Pierde îi recompensează pe cei care o fac. Și, pentru că impozitele și costul asigurărilor cresc și tot mai multe firme dau faliment, muncitorii care nu joacă jocul pierd oricum. Așa că pe zi ce trece avem mai mulți jucători. Cei cărora nu le place ideea de a se preface răniți, intră doar în ring și îl înfruntă câteva runde pe Zdrobitor.

— Dar patronii nu pot dovedi minciunile? întrebă Jonathan.

— Pe mine mă doare spatele, fiule. Poți dovedi că nu e așa? Omul arătă spre mulțime adăugând: Pe toți ne doare spatele și cu toții vom depune mărturie unii pentru alții că s-a întâmplat la lucru. Ultima oară când au dovedit o minciună a fost în urmă cu 40 de ani.

Jonathan înțelesese în cele din urmă de ce purta toată lumea centurile și hamurile acelea speciale.

— Dar Consiliul nu face nimic împotriva minciunilor?

Omul chicoti:

— Bess Tweed e cea mai bună profesoară pe care am avut-o vreodată! Ea ne va susține orice am face – iar noi îi suntem loiali când vin alegerile. E o relație foarte comodă.

— Poliția! strigă cineva din mulțime.

Omul de la masă închise repede cutia de tablă, plie masa și pretinse că stătea pur și simplu în mulțimea din jurul platformei. Începu să fluiere nonșalant.

Jonathan se uită prin mulțime încercând să vadă poliția.

— Ce s-a întâmplat? Lupta este cumva ilegală?

— Slavă domnului, nu, răspunse omul cu calm. Și polițiștilor le place un meci bun la fel de mult ca oricărui om. Pariurile făcute de particulari sunt ilegale. Consiliul Lorzilor spune că e imoral să pui pariu. Alegătorilor le place un Consiliu care să ia poziție împotriva imoralității. Cât despre Tweed, ea crede că e mai bine să ne economisim pariurile pentru alegeri.

Tocmai atunci clopotul sună din nou, iar mulțimea întâmpină lupta cu urale. Jonathan simți o bătaie pe umăr și se întoarse. Era Alisa, care-i zâmbea.

— Unde ți-e pisica?

Capitolul 37
Banda democrației

Jonathan nu avu timp să răspundă. Cineva începu să strige:

— Banda Democrației! Banda Democrației! Fugiți și adăpostiți-vă!

— Fugiți, fugiți, țipă un copil, depășindu-l pe Jonathan care stătea pe bordură.

Alisa sări în sus cu o expresie de teroare pe față.

— Trebuie să plecăm repede de aici! spuse ea cu teamă.

Primii care dispăruseră fură polițiștii. Oamenii se răspândiră în toate direcțiile. Trei familii întregi, cu copii mici, alergară în jos pe scările Blocului B, unii aruncând lucruri prietenilor care îi așteptau jos. Își adunară lucrurile și dispărură în mare grabă.

Câteva clipe mai târziu, strada era goală. Doar cei care se mișcau mai încet, cu brațele pline de copii sau de bagaje, mai puteau fi încă văzuți îndepărtându-se de locul cu probleme. Clădirea din capătul îndepărtat al cartierului izbucni în flăcări. Fără să se fi mișcat din loc, Jonathan o apucă pe Alisa de mână.

— Ce se întâmplă? întrebă el. De ce sunt toți atât de speriați?

Zbătându-se să scape din strânsoarea lui, Alisa îl ridică pe Jonathan în picioare și țipă la el:

— E Banda Democrației! Mai bine ai fugi de aici cât mai repede!

— De ce?

— Nu e timp pentru întrebări, hai să mergem! strigă ea.

Dar Jonathan refuză să se lase tras și nici nu-i dădu drumul. Speriată de moarte, ea strigă:

— Oh, lasă-mă să plec, altfel or să ne prindă pe amândoi!

— Cine?

— Banda Democrației! Pe cine prind, îl înconjoară și votează ce să facă cu el. Pot să-ți ia banii, să te încuie într-o ladă, sau chiar să te oblige să intri în banda lor. Și nimeni nu poate face nimic pentru a-i opri!

Lui Jonathan i se învârtea capul. Unde era acum poliția aia omniprezentă?!

— Dar legea nu-i apără pe oameni de astfel de bande?

— Uite ce e, spuse Alisa, încă încercând să scape din mâna lui Jonathan. Hai să fugim acum și vorbim mai târziu.

— Mai avem timp. Repede, spune-mi.

Ea privi peste umăr. Extrem de speriată, înghiți cu greu și începu repede.

— Bine. La început când s-a format banda, poliția i-a dus la tribunal pentru delictele lor. Banda a spus că ei urmau doar principiul domniei majorității, același principiu care este baza legii și a tribunalelor. Ei au susținut că votul determină totul – legalitate, moralitate, totul!

— Și au fost condamnați? întrebă Jonathan.

— Dacă ar fi fost condamnați, ar mai fi trebuit să alerg eu acum? Nu, judecătorii au decis cu trei voturi la două în favoarea lor. Au numit asta „Dreptul Divin al

Majorităților”. De atunci banda a fost liberă să atace pe oricine care le era inferior numeric.

Regulile și stilul fără sens de pe această insulă îl exasperau pe Jonathan.

— Cum pot oamenii să trăiască într-un loc ca ăsta? Trebuie să existe un mod de a te apăra!

— Singura apărare împotriva Bandei Democrației este să te alături unei alte bande, cu mai mulți membri.

Odată cu asta, Jonathan porni în susul străzii împreună cu Alisa. În timp ce treceau în fugă pe lângă case și magazine, fata țipă:

— N-aș mai alerga dacă aș avea voie să cumpăr un pistol.

Alergară mai departe, pe alei, prin porți, în jurul colțurilor, traversând piețe. Alisa cunoștea orașul ca în propria ei palmă.

Au continuat să fugă până când au obosit. În cele din urmă, după ce trecuseră cu mult de străzi și case, Jonathan și tovarășa lui se cățărară pe un deal abrupt, sperând să fie în siguranță sus, deasupra orașului. Ultimele raze ale soarelui se stinseră în vest și Jonathan văzu alte focuri izbucnind în oraș. Sunetul țipetelor și al strigătelor îndepărtate ajungea din când în când până la ei.

— Nu mai pot să merg mai departe, gâfâi Alisa, cu părul ei lung, castaniu, răvășit pe umeri.

Se sprijini de un copac, încercând să-și recapete răsuflarea. Jonathan se așeză și el și se sprijini, epuizat, de o stâncă. În goana nebună, rochia i se sfâșiase, iar părul îi era în dezordine.

— Mă întreb ce s-a întâmplat cu ai mei, spuse ea cu tristețe.

Jonathan începu și el să fie îngrijorat gândindu-se la cei doi bătrâni care avuseseră atâta grijă de el cu o noapte înainte și la nepotul lor, Davy. Orice individ părea fără apărare în această lume ciudată.

— E tragic că poporul tău trebuie să lupte tot timpul. Ce păcat că nu au un guvern bun care să mențină pacea.

Alisa se uită lung la Jonathan și se așeză lângă el.

— Acum le-ai încurcat, spuse ea. Arătă în direcția luptelor, încă răsuflând obosită. De când ne putem aminti, oamenii au învățat să ia lucruri unii de la alții cu forța. Cine crezi că le-a fost profesor?

Jonathan se încruntă și răspunse:

— Vrei să spui că cineva i-a învățat că este bine să folosească forța?

— Dar nu oricine. Majoritatea oamenilor au învățat-o prin exemplu în fiecare zi a vieții lor.

— Dar Consiliul Lorzilor de ce nu i-a oprit? spuse Jonathan. Pentru asta există guvernul, nu? Să-i apere pe oameni de folosirea forței?

— Consiliul este forța, spuse Annie subliniind cuvintele. Și majoritatea timpului este chiar tipul de forță de care ar trebui să îi apere el pe oameni. Începuse să se enerveze. Eu am dreptul să mă apăr, așa că aș putea cere altora, chiar și Lorzilor, să mă ajute să fac asta. Dar e greșit să-i atac pe alții, așa că e la fel de greșit să cer cuiva să-i atace pe alții pentru mine.

Văzu că Jonathan se uită la ea ca și cum nu înțelege. Supărată că el nu are nici cea mai mică idee despre ce vorbește, îl împunse în piept cu degetul și spuse:

— Ascultă, când vrei ceva de la cineva, ce faci ca să-l obții?

Jonathan răspunse, încă mai simțind vânătaia pe care i-o făcuse arma hoației:

— Vrei să spui, fără să folosesc o armă?

— Da, fără să pui mâna pe o armă.

— Păi, aș putea încerca să-i conving, răspunse Jonathan.

— Da. Sau… ?

— Sau aș putea să-i dau bani?

— Da, asta e tot un fel de a-l convinge. Altceva.

— Hmm. Să mă duc la Consiliul Lorzilor și să le cer o lege?

— Exact, spuse Alisa. Cu ajutorul guvernului nu trebuie să plătești sau să convingi alți oameni. Nu trebuie să te bazezi pe cooperare voluntară. Dacă ai câștigat Consiliul Lorzilor de partea ta, fie prin voturi fie prin mită, atunci îi poți obliga pe alții să facă ce vrei tu. Desigur, dacă altcineva oferă Consiliului mai mult, atunci acela te poate obliga pe tine să faci ce vrea el. Iar Lorzii câștigă întotdeauna.

— Dar eu credeam că guvernul este cel care ține societatea împreună, spuse Jonathan.

— Dimpotrivă, răspunse Alisa. Puterea de a-i forța pe alții distruge stimulentul pentru cooperare. Orice majoritate poate câștiga tot ce vrea – iar minoritatea trebuie să accepte. Este legal, dar minoritatea rămâne neconvinsă, amară și ostilă. Favoritismul și sărăcia care rezultă de aici sunt privite cu ură.

Acestea îi reamintiră lui Jonathan de poveștile pe care le ascultase în copilărie despre Șeriful din Nottingham care folosea un post corupt din guvern pentru a fura în aceeași măsură de la săraci și bogați și a-și recompensa ortacii. Jonathan își amintea vag că izbucnise în urale

când aflase că victimele se revoltaseră în cele din urmă împotriva tiranicului Șerif și a prietenilor lui.

Fata îi arătă lui Jonathan focurile din vale.

— Privește revolta de acolo, spuse ea. Substanța reală a societății este sfâșiată de această luptă continuă pentru putere. Pe întreaga insulă, grupurile care pierd prea multe voturi vor exploda de frustrare într-o bună zi. Din nefericire, de obicei ei nu doresc să pună capăt forței. Nu vor decât să o aibă de partea lor.

Jonathan rămase pe gânduri o bună bucată de vreme, uluit de tot ce i se putuse întâmpla în aceste ultime două zile. Privind spre Alisa, văzu că fata își găsise o poziție comodă și căzuse într-un somn adânc. Și, în timp ce se pregătea și el de culcare, își spuse:

— Fata asta nu-i o Phoebe Simon!

Capitolul 38
Vulturi, cerșetori, escroci și regi

A doua zi de dimineață, primele raze de lumină îl treziră pe Jonathan. Șoareci era preocupată cu săpatul unui mic șanț. Băiatul se frecă la ochi și privi în jur. Deși se mai zăreau pe ici pe colo coloane de fum, orașul părea să-și fi regăsit liniștea. Jonathan își dădu brusc seama că-i e foame, așa că scoase din buzunar ultimele două felii de pâine care îi rămăseseră de ieri. O mâncă pe prima, iar pe cealaltă o așeză ușor în palma Alisei, sperând că fata nu se va trezi. Dar Alisa deschise ochii.

— Vreau să urc în vârful muntelui, să arunc o privire de acolo, îi zise el.

Fata se arătă de acord să vină și ea, așa că începură să se cațere împreună pe poteca abruptă. În curând se cățărau ajutându-se și cu mâinile, ținându-se cât mai bine de mici colțuri de stâncă. Aflat mult în fața Alisei, dar mult în urma lui Șoareci, Jonathan ajunse la o mică platformă și privi orașul de la poalele muntelui. Încă puțin, estimă el, și continuă să urce pe o pantă, trecând printr-o pădure cu copaci piperniciți și cu trunchiurile răsucite.

„Oamenii! se gândea el, exasperat. Se împing unii pe alții tot timpul. Se amenință mereu. Se arestează. Se fură și se rănesc unii pe alții.”

În cele din urmă copacii se răriră, lăsând loc unor tufișuri, apoi unei grămezi de bolovani. Luna întreagă putea fi încă zărită prin lumina zorilor, alunecând spre

orizont. Aerul prin care înaintau era rece și plăcut. Pe culme se afla un singur copac, uscat și lipsit de frunze, iar pe una din ramuri stătea un vultur mare, urât și negru.

— O, nu, gemu Jonathan, care sperase să găsească un loc mai primitor. Las în urmă o vale de vulturi, ca să aflu pacea, și ce văd? Un vultur adevărat!

— Un vultur adevărat! auzi ca un ecou o voce profundă și aspră.

Jonathan înlemni. Numai ochii, mari deschiși, i se mișcau încet, cercetând fiecare centimetru de pământ din fața lui. Inima îi bătea repede și o putea auzi în urechi. Cu buzele tremurând, vorbi:

— Cine a spus asta?

— Cine a spus asta? îl imită vocea.

Părea să vină din copac.

Jonathan se uită la vultur, care stătea nemișcat.

— Tu ai vorbit? Dar vulturii nu pot vorbi.

Apoi își dădu seama că totul pe insula aceasta era ciudat, așa că de ce nu și o pasăre vorbitoare?

Jonathan se ridică pe vârfuri și, ținându-și răsuflarea, se apropie de copac. Pasărea nu se clinti din loc, dar Jonathan avea senzația puternică de a fi privit de aceasta.

— Ai vorbit cu mine? întrebă Jonathan, încercând să-și controleze vocea.

— Cu cine altcineva? răspunse vulturul arogant.

Lui Jonathan i se înmuiară genuchii și aproape căzu. Se controlă și se așeză în fața copacului.

— Dar tu – tu poți să vorbești?

— Sigur că pot să vorbesc, spuse pasărea. Și tu la fel – numai că nu pari să știi ce spui. Pasărea își roti ușor

capul și spuse pe un ton acuzator: Ce voiai să spui când ai spus că ai lăsat în urmă o vale de vulturi?

— Ă-ă-ă îmi pare rău. Nu voiam să spun nimic cu asta, se scuză Jonathan. Dar toți oamenii aceia de jos sunt mereu atât de cruzi și brutali unii cu alții. E doar o figură de stil. Ei – ei îmi amintesc de, ăă, …

— Vulturi?

Pasărea își înfoie penele din josul gâtului golaș. Jonathan dădu din cap cu sfială.

Alisa apăru dintre copaci și, privind vulturul, rămase cu respirația întretăiată.

— Există! strigă ea.

Se grăbi către Jonathan și îl prinse de braț, șoptindu-i:

— Marele Bard există! Am crezut că e doar o poveste, și nu mi-am imaginat… așa mare și urât.

Vulturul mormăi și fâlfâi din aripile mari, apoi se așează înapoi pe ramură.

— Mulțumesc pentru amabila prezentare pe care mi-ai făcut-o, Alisa.

Văzând că fata rămăsese uimită la auzul numelui ei, Bardul continuă:

— Dacă tu știai de mine, eu de ce n-aș ști de tine și de prietenul tău Jonathan?

Alisa și Jonathan priviră muți de uimire vulturul.

— Vă urmăresc pe amândoi de ceva vreme, zise Bardul, mai ales pe tine, Jonathan, de când cu aventura ta pe mare. Ești curajos și isteț, dar te lași prea ușor înșelat de cuvinte. Alisa e mai profundă, ea crede mai degrabă în acțiuni, nu în cuvinte.

— Nu înțeleg, spuse Jonathan.

— Pentru tine, toată țara asta e formată din vulturi. Ha! Dacă ar fi adevărat, ar fi o insulă mult mai bună

decât este. Pasărea își lungi cu mândrie gâtul urât. Ar fi mai exact dacă ai spune că ai ajuns pe o insulă cu multe creaturi – cum ar fi vulturi, cerșetori, escrocii și regi. Dar tu nu-i recunoști pe cei buni pentru că te lași amăgit de titluri și cuvinte. Ai căzut pradă celei mai vechi șmecherii, ajungând să prețuiești răul.

Jonathan se apără.

— Nu e nicio șmecherie. Vulturii, cerșetorii și așa mai departe sunt ușor de înțeles. De unde vin eu, vulturii ciugulesc oasele morților. E dezgustător! Jonathan își încreți nasul ca să sublinieze ce spusese. Cerșetorii sunt simpli și nevinovați. Escrocii sunt isteți și amuzanți – uneori răutăcioși. Cât despre regi și regalitate, adăugă Jonathan repede, cu o sclipire de interes în ochi, ei bine, n-am întâlnit niciunul în viața reală, dar am auzit că trăiesc în palate frumoase și poartă haine grozave. Toți vor să fie ca ei. Regii și miniștrii lor conduc țara și folosesc la protejarea tuturor supușilor lor. Asta nu-i nicio șmecherie.

— Nicio șmecherie? spuse vulturul. Jonathan văzu că pasărea păstra pe față o expresie încruntată. Să ne gândim la vultur. Dintre toți patru, numai vulturul este singurul nobil adevărat. Numai el face ceva valoros.

Pasărea mare și neagră își întinse din nou gâtul și se uită la Jonathan.

— De câte ori moare un șoarece în spatele hambarului, eu curăț. De câte ori moare un cal pe câmp, eu curăț. De câte ori moare un om sărac în pădure, eu curăț. Eu am ceva de mâncare și toată lumea are de câștigat. Nimeni n-a folosit vreodată o pușcă sau o colivie ca să mă convingă să-mi fac treaba. Primesc vreun mulțumesc? Nu. Serviciile mele sunt considerate

murdare și prostești. Așa că vulturul „urât” trebuie să trăiască cu vorbe urâte și nicio apreciere. Apoi sunt cerșetorii, continuă vulturul. Ei nu produc, nu fac nimic bun pentru nimeni, în afară de ei înșiși. Reușesc să nu moară în pădure, desigur. Și se poate spune că le dau o senzație de bine binefăcătorilor lor. Așa că sunt tolerați. Escrocii sunt cei mai vicleni și au câștigat un loc de frunte în poezie și legendă. Ei practică minciuna și continuă să-i înșele pe ceilalți cu cuvintele pe care le flutură. Escrocii nu fac niciun serviciu util, decât că îi învață pe alții neîncrederea și arta înșelătoriei.

Ridicându-se și aruncându-și aripile înapoi, vulturul respiră adânc. Un miros ușor de mortăciune umplea aerul dimineții.

— În sfârșit, avem regii. Regii nu au nevoie nici să cerșească și nici să înșele, deși adesea le fac pe amândouă. Ca și hoții, ei fură ceea ce produc alții prin forța brută pe care o comandă. Ei nu produc nimic, dar controlează totul. Iar tu, călătorul meu naiv, lauzi această „regalitate” dar vorbești de rău vulturii? Dacă te-ai uita la un monument vechi, observă vulturul, ai spune că regele a fost măreț pentru că numele lui e scris în vârf. Dar nu te gândești la toate scheletele pe care eu a trebuit să le curăț în timp ce a fost construit monumentul.

Jonathan vorbi:

— Adevărat. În trecut, unii dintre regi erau răi. Dar astăzi alegătorii își aleg conducătorii în Consiliul Lorzilor. Aceștia sunt diferiți pentru că, ei bine, pentru că sunt aleși.

— Lorzii aleși sunt diferiți? Ha-ha! strigă vulturul. Copiii încă mai sunt crescuți cu povești despre regi și,

atunci când cresc, se așteaptă să regăsească același lucru. Lorzii tăi aleși nu sunt altceva decât regi pe patru ani și prinți pe doi ani. Ei sunt o combinație de cerșetori, escroci și regi la un loc! Ei cerșesc sau uneltesc pentru a obține contribuții și voturi; flatează și înșeală la fiecare ocazie; și țopăie prin insulă cu aere de conducători. Și, pentru că reușesc să obțină ceea ce vor, întotdeauna rămâne mai puțin pentru cei ca noi care producem și servim cu adevărat.

Jonathan rămase tăcut. Se uită înapoi în vale și clătină din cap gânditor.

— Mi-ar place să mă duc undeva unde să nu fie așa. Crezi că un asemenea loc există?

Ridicându-și aripile mari, vulturul țâșni din copac și aterizâ cu o bufnitură zgomotoasă chiar lângă Jonathan și Alisa. Aceștia săriră repede înapoi, speriați de mărimea păsării. Vulturul se aplecă peste ei, aproape de două ori mai înalt.

— Ți-ar place să vezi un loc unde oamenii sunt liberi? Unde lucrurile sunt făcute drept și forța este folosită doar în apărare? Ți-ar place să vizitezi o țară unde oficialitățile se supun acelorași reguli de comportare ca toți ceilalți?

— Oh, da! spuse Jonathan repede.

Vulturul îl studie cu mare atenție. Stând atât de aproape, Jonathan îi putea vedea ochii mari. Păreau să sfredelească direct în mintea lui Jonathan, căutând semne de sinceritate.

— Cred că s-ar putea aranja. Urcă-te pe spinarea mea, spuse vulturul.

Pasărea se întoarse ușor și își coborî penele uriașe și țepene ale cozii până la pământ.

Jonathan ezită, amintindu-și că tocmai fusese sfătuit să se încreadă în acțiuni și nu în vorbe. Ce acțiuni justificau să își încredințeze viața aripilor unui vultur uriaș? Totuși, ajunsese până aici, așa că ce mai avea de pierdut? Învins de curiozitate, Jonathan se urcă cu grijă pe delușorul moale dintre umerii păsării și se uită întrebător spre Alisa.

— Nu pot pleca, zise ea, familia mea mă caută. Aș vrea să vin și eu cu tine, dar nu acum, altădată.

Imediat ce Jonathan își puse brațele în jurul gâtului păsării, o simți că se încordează. Vulturul făcu câteva salturi, apoi dintr-o dată își luă zborul și acum pluteau pe un curent ascendent. Privind în urmă, Jonathan o putu zări pe Alisa făcându-i cu mâna. Șoareci stătea cuminte la picioarele ei.

Navigând deasupra insulei, cu vântul în față, Jonathan se simți exuberant. Deși se despărțise de niște prieteni buni, era bucuros că pleacă de pe insulă. Strălucirea aurie a razelor soarelui marca răsăritul unei noi zile, în timp ce luminile orașului din vale păleau. Oceanul vast și întunecat se întindea în fața lor, iar el se întreba: „Oare unde mergem?”

Capitolul 39
Terra Libertas

Cu Jonathan agățat bine pe spatele lui, pasărea cea mare făcu câteva ocoluri deasupra insulei. După ce se obișnui puțin cu zborul, ea se îndreptă direct către soarele care răsărea. Un vânt ușor îi bătea în față, se scurseră câteva ore, iar mișcarea aripilor îl făcu pe Jonathan să adoarmă.

Visă. În vis, alerga pe o stradă îngustă urmărit de figuri întunecate. „Oprește-te, ticălosule!” strigau acestea. Dar ele îl îngrozeau și Jonathan alerga cu disperare fără să se oprească. O figură se detașa în fruntea celorlalte – Lady Tweed. Îi auzea răsuflarea în ceafă, în timp ce își întindea degetele groase ca să-l prindă.

O zguduitură îl trezi brusc pe Jonathan.

— Ce! Unde suntem? întrebă el, înfingându-și mai bine amândouă mâinile în penele dese ale păsării.

— Te las aici pe șuvița asta de țărm, spuse vulturul. Mergi cam o milă spre nord și apoi te vei putea orienta singur.

Aterizaseră pe o plajă care i se părea lui Jonathan oarecum familiară. Petice mari de iarbă deasă și sărată se vălureau ușor pe dunele de nisip lungi și aurii, iar oceanul care lovea țărmul arăta cenușiu și rece. Jonathan, încă zăpăcit, se dădu jos de pe spinarea păsării.

Deodată înțelese unde se afla.

— Sunt acasă! exclamă el. Începu să alerge pe potecile de nisip ale plajei, apoi se opri și se întoarse către vultur. Dar ai spus că mă duci într-un loc unde lucrurile sunt făcute cu dreptate, spuse Jonathan.

— Așa am făcut, spuse pasărea.

— Dar aici nu e așa, se plânse Jonathan.

— Poate că nu încă, dar vor fi când tu le vei face. Orice loc, chiar și Corrumpo, poate deveni un paradis când oamenii sunt liberi cu adevărat.

— Corrumpo? se miră Jonathan. Mulți dintre oamenii de acolo, cel puțin cei care încă nu sunt în lanțuri, sunt convinși că sunt destul de liberi. Lady Tweed le-a spus asta. Iar restul se tem de libertate, și sunt dispuși să se dea pe mâna Marelui Anchetator.

— Încrede-te în acțiuni, nu în cuvinte, îi reaminti vulturul. Oamenii pot să creadă că sunt liberi atâta timp cât fac ceea ce li se spune. Adevăratul test al libertății vine atunci când cineva se hotărăște să fie altfel. Acela este momentul lecțiilor și al ocaziilor.

Jonathan deveni deodată foarte nervos. Nemaiavând astâmpăr, rupse o nuia și începu să scrijelească nisipul cu ea.

— Dar cum ar trebui să fie lucrurile? Am văzut problemele, dar care sunt soluțiile?

Vulturul lăsă întrebarea lui Jonathan să plutească între ei, în timp ce își aranja penele. Când toate fură curate și netezite, vulturul se uită spre mare și spuse:

— Tinere, cauți cumva o viziune a viitorului?

— Presupun că da, spuse Jonathan.

— Asta e o problemă. Conducătorii au întotdeauna o viziune și încearcă să-i forțeze pe ceilalți să intre în ea.

— Dar nu e nevoie să știu încotro mă îndrept?

— Pentru tine, poate, dar nu pentru alții. Vulturul se întoarse din nou spre Jonathan, bătând cu călcâiele nisipul. Într-o țară liberă, te încrezi în virtute și în procesul descoperirii. Mii de creaturi care își urmăresc propriile scopuri, fiecare străduindu-se, vor crea o lume mult mai bună decât îți poți imagina tu pentru ele. Ai grijă de mijloace mai întâi, și scopurile nobile vor decurge din ele.

Ca și cum o scânteie ar fi prins viață în el, Jonathan încercă să priceapă.

— Dacă oamenii sunt liberi, ei vor găsi soluții neașteptate? Iar dacă oamenii nu sunt liberi, ei vor găsi probleme neașteptate! Nu-i așa?

— Această înțelepciune este suficientă pentru a ști ce nu trebuie să facă conducătorii, adăugă vulturul. Folosește următoarea judecată ca pe un test: Dacă tu nu ai dreptul să faci un lucru, atunci nu ai nici dreptul să ceri unui politician să facă acel lucru pentru tine.

Jonathan spuse cu scepticism:

— Cred că am înțeles, dar nu cred că alții mă vor asculta.

— E bine pentru tine indiferent dacă alții te ascultă sau nu. Cei care împărtășesc idealurile tale de libertate vor prinde curaj.

Vulturul se întoarse spre mare și își luă rămas bun.

— Stai, strigă Jonathan, când îmi voi revedea prietenii?

— Când paradisul tău va fi gata, am s-o aduc pe Alisa să-l vadă.

Jonathan urmări pasărea mare cum pornește și își lansează corpul uriaș în bătaia vântului. După câteva

clipe, ea dispăru în cerul înnorat. Jonathan se întoarse spre nord și începu să meargă de-a lungul țărmului.

Nu-și amintea prea multe despre drumul acela, în afară de scârțâitul constant al nisipului sub pașii lui și vântul care îi biciuia trupul. Jonathan recunoscu canalul stâncos care marca intrarea în orașul lui. În curând se apropia de o casă și un magazin din capătul portului – casa lui.

Tatăl lui Jonathan, un bărbat înalt și subțire, făcea colac o frânghie în fața casei. Ochii i se lărgiră cu mirare când își văzu fiul apărând pe cărare.

— Jon, exclamă el, Jon-băiete, unde ai fost? Își strigă soția care făcea curat în casă: Rita, uite cine s-a întors!

— Ce-i cu tot scandalul ăsta? spuse mama lui Jonathan, arătând ceva mai obosită decât și-o amintea el.

Ieși afară din casă și, la vederea fiului ei, țipă de bucurie. În aceeași clipă îl luă în brațe și îl ținu așa multă vreme. Apoi, îl împinse puțin înapoi, ținându-l la distanță de un braț și trecându-și cealaltă mânecă peste ochi ca să-și șteargă lacrimile de bucurie.

— Unde ai fost, tinere? Ți-e foame, Jon? Apoi îi spuse cu însuflețire soțului ei: Aprinde focul, Hubert, și pune ceainicul pe foc!

Cu toții se bucurau de revedere. După ce mâncă o ultimă felie din pâinea caldă făcută de mama lui, Jonathan oftă și se lăsă pe speteaza scaunului. Le povesti părinților despre călătoria lui pe insula Corrumpo, omițând cu grijă deocamdată incredibila întâlnire cu vulturul. Magazinul cel vechi și locuința lor din spatele acestuia străluceau în lumina focului. Umbra

lui Jonathan se întindea pe peretele opus, din cauza focului.

— Ehei, fiule, parcă ai mai crescut, îi spuse tatăl lui. Ai de gând să dispari iarăși?

— Nu, tată, spuse Jonathan, m-am întors ca să rămân pentru o vreme. Sunt o mulțime de lucruri de făcut pe aici.

Epilog

Domnul Gullible, un înțelept care timp de mulți ani mi-a călăuzit pașii, mi-a dăruit mai mult decât o simplă povestire a unor aventuri. În timpul acelor luni, și au fost multe, în care am stat împreună de vorbă, el m-a făcut să înțeleg neobișnuita sa filosofie de viață. Ea i-a permis de-a lungul anilor să obțină, în țara lui, rezultate remarcabile. Dar asta e deja o altă poveste. Acum te las, cititorule, să guști tu singur concluziile cu care domnul Gullible își încheie jurnalul.

„Filosofia mea se întemeiază pe principiul proprietății asupra propriei persoane. Tu ești singurul proprietar al vieții tale. A nega acest adevăr înseamnă a permite unei alte persoane să te poată lua în stăpânire. Dar nicio altă persoană sau grup de persoane nu este proprietarul vieții tale, după cum nici tu nu ești proprietarul vieții altora.

Trăiești în timp: în viitor, în prezent și în trecut. Asta e evident cu privire la viața ta, la libertatea ta și la produsele vieții și libertății tale. A alege cu privire la viața și la libertatea ta este ceea ce îți aduce prosperitate. Dacă îți pierzi viața, îți pierzi viitorul; dacă îți pierzi libertatea, îți pierzi prezentul; și dacă îți pierzi produsele vieții și libertății tale, îți pierzi acea parte din trecutul tău în care le-ai produs.

Proprietatea este produsul vieții și al libertății tale. Ea este rodul muncii, produsul timpului, al energiei și al talentelor tale și reprezintă acea parte din natură căreia

i-ai conferit valoare. Alți oameni îți pot oferi proprietatea lor prin schimb voluntar și consimțământ reciproc. Doi oameni care schimbă de bunăvoie proprietăți între ei obțin mai multe beneficii decât dacă schimbul nu ar avea loc. Cei implicați în schimburi voluntare sunt singurii îndreptățiți să ia decizii pentru ei.

Uneori se întâmplă ca unii oameni să folosească forța sau minciuna pentru a-și însuși bunurile altora fără consimțământul voluntar al acestora. În mod normal, când cineva inițiază acțiuni de forță pentru a lua viața cuiva, acest lucru se numește crimă; când inițiază acțiuni de forță pentru a lua libertatea cuiva, acest lucru se numește înrobire; și când inițiază acțiuni de forță pentru a lua proprietatea cuiva, acest lucru se numește furt. Și asta e adevărat indiferent dacă asemenea acțiuni sunt înfăptuite de o singură persoană care acționează pe cont propriu, de o majoritate care agresează o minoritate, sau chiar de guvernanți cu cravate impecabile.

Ești perfect îndreptățit să îți protejezi viața, libertatea și proprietatea însușită pe drept de agresiunea la care ai putea fi supus din partea celorlalți. Prin urmare, ești perfect îndreptățit să ceri ajutorul altora. Dar nu ai niciun drept să inițiezi acțiuni de forță împotriva vieții, a libertății sau a proprietății altora. Tot astfel, nu ai niciun drept să desemnezi o altă persoană care să inițieze agresiunea în numele tău.

Iarăși, ai tot dreptul să cauți persoane care să te conducă, dar nu ai niciun drept să impui altora conducători. Oricum ar fi selecționați guvernanții, ei nu sunt decât oameni și prin urmare nu pot avea drepturi

sau privilegii mai mari decât cele ale oricărui alt om. De oricâtă imaginație am da dovadă pentru a numi comportamentul guvernanților cu alte cuvinte decât acelea pe care le folosim pentru a denumi comportamentul celorlalți oameni, și oricâți oameni ar fi dispuși să îi încurajeze pe guvernanți, aceștia nu au niciun drept să ucidă, să înrobească sau să fure. Nu poți transfera guvernanților drepturi pe care nu le ai.

De vreme ce ești proprietarul vieții tale, ești răspunzător de viața ta. Nu îți primești viața cu chirie de la cineva căruia îi datorezi astfel supunere. Și nici nu ești sclavul altora, care să îți impună sacrificii. Tu singur îți alegi scopurile în viață, pornind de la propriile tale valori. Succesul și eșecul sunt stimulente necesare pentru ca tu să înveți și să te dezvolți. Dacă acționezi în numele altuia, sau dacă altul acționează în numele tău, aceste acțiuni sunt virtuoase numai dacă derivă dintr-un consimțământ voluntar reciproc. Pentru că virtutea nu poate exista decât acolo unde e posibilă libertatea de a alege.

Acestea sunt bazele unei societăți cu adevărat libere. Ele nu sunt doar cele mai practice temeiuri cu putință pentru acțiunea umană, ci și cele mai etice.

Problemele care derivă din inițierea acțiunilor de forță de către guvern au o soluție. Soluția este ca oamenii să înceteze să mai ceară guvernanților să inițieze violența în numele lor. Oamenii răi nu sunt singura sursă a răului. Răul provine și din faptul că oamenii buni tolerează inițierea violenței ca mijloc prin care să își atingă scopurile. În felul ăsta oamenii buni au făcut ca răul să aibă putere de-a lungul întregii istorii.

Dacă ai încredere într-o societate liberă, te vei concentra asupra procesului de descoperire a valorilor pe piață mai degrabă decât asupra unei viziuni pe care să o impui altora. A folosi forța guvernului pentru a impune altora propria ta viziune nu e nimic altceva decât lene intelectuală, care în mod obișnuit are consecințe neintenționate și perverse. Pentru a avea o societate cu adevărat liberă trebuie să ai curajul să gândești, să vorbești și să acționezi – mai ales atunci când este mult mai simplu să nu faci nimic.

Jonathan Gullible

Întrebări din capitole

1. Cei care o caută cu lumânarea:

Care este scopul muncii? Invențiile care duc la economie de muncă sunt bune sau rele? Pe cine afectează ele? Cum previn oamenii astfel de lucruri? Ce exemple pot fi date? Ce probleme etice sunt implicate?

2. O tragedie comună:

De ce nu au grijă oamenii de lucrurile care aparțin tuturor? Dacă pescarul ar fi fost proprietarul lacului, ar fi avut el mai multe motive să aibă grijă de pește? Ar fi aruncat gunoi în lac? Cine beneficiază de pe urma proprietății comune? Ce alte exemple mai sunt? Ce probleme etice sunt implicate?

3. Poliția Alimentară:

De ce ar plăti cineva fermierii ca să nu producă recolte? Ce efect ar avea acest lucru asupra prețului și a disponibilității alimentelor pentru consumatori? Ce cazuri de dependență pot apare? Ce probleme etice sunt implicate?

4. Lumânări și haine:

Este bine sau rău pentru oameni că iau lumină și energie pe gratis de la Soare? Ar fi bine sau rău pentru oameni să importe produse ieftine sau gratuite din alte țări? Căror grupuri nu le place ca oamenii să cumpere produse ieftine din alte țări? De ce? Ce probleme etice sunt implicate?

5. Taxa pe înălțime:

E corect ca taxele să fie folosite pentru a manipula comportamentul oamenilor? Își modelează oamenii viețile astfel încât să plătească taxe mai mici? Sunt guvernanții mai înțelepți sau mai morali decât supușii lor? E nedrept ca oamenii să fie înalți? Puteți da exemple? Ce probleme etice sunt implicate?

6. Când o casă nu e un cămin:

Ce probleme apar cu noțiunea de domeniu eminent? Dacă cineva poate în mod legal să ia, să utilizeze, să controleze sau să distrugă o casă construită de o altă persoană, atunci cine este în realitate proprietarul casei? Este taxa pe proprietate un fel de chirie? Puteți da exemple? Ce probleme etice sunt implicate?

7. Cele două grădini zoologice:

Ar trebui oamenii să fie obligați să plătească un impozit pentru grădina zoologică? Există motive legitime pentru a nu avea o grădină zoologică? Ce voia să spună Jonathan când se întreba cine face cel mai mare rău oamenilor, cei dinăuntru sau cei dinafară? Ce probleme etice sunt implicate?

8. A face bani:

Este bine sau rău să se tipărească o mulțime de bani noi? De ce unii oameni sunt fericiți, sau triști, când există o mulțime de bani noi? Există similarități între falsificatori și cei care tipăresc banii în mod oficial? Ce probleme etice sunt implicate?

9. Mașina de vise:

Cum li se poate lua oamenilor care cer să li se dea? Al cui vis s-a îndeplinit cu adevărat în poveste? De ce? Ce alte exemple mai sunt? Ce probleme etice sunt implicate?

10. Putere de vânzare:

Ce este mita? Care este diferența între mita legală și cea ilegală? Pot politicienii să-i mituiască pe alegători în mod legal? Pot cei care oferă contribuții pentru campanie să-i mituiască pe politicieni în mod legal? Ce probleme sunt asociate cu mituirea? Ce probleme etice sunt implicate?

11. Adăpost nesigur:

Cine este afectat de legile privind controlul chiriilor, codurile în construcții, sau zonare? Cum? Cum poate piața răsplăti sau pedepsi practicile în afaceri care sunt bune sau rele? Ce probleme etice sunt implicate?

12. Delicte tot mai grave:

Ce se înțelege prin „creșterea gravității delictului”? Ce i se poate întâmpla cuiva care opune rezistență arestării? Care sunt efectele legilor de autorizare a ocupațiilor? Ce se poate întâmpla în absența unor asemenea legi? Ce probleme etice sunt implicate?

13. Bătălii de bibliotecă:

Ar trebui oamenii să fie arestați dacă nu doresc să plătească pentru cumpărarea unor cărți care nu le plac? Este selectarea cărților pentru o bibliotecă publică un

fel de propagandă sau cenzură? Ce probleme etice sunt implicate?

14. Nimic:

Ce probleme apar când arta este finanțată din impozite? Ce probleme etice sunt implicate?

15. Pavilionul intereselor speciale:

De ce credeau toți participanții la joc că sunt câștigători? Erau ei câștigători? De ce erau fericiți organizatorii pavilionului? Ce probleme etice sunt implicate?

16. Moș Cruvern:

Dă moș Cruvern înapoi la fel de mult cât primește? De ce nu se plâng oamenii când le ia lucruri din casă? Ce schimbări s-au petrecut atunci când oficialii guvernului au preluat Crăciunul? Ce probleme etice sunt implicate?

17. „Broasca țestoasă și iepurele” într-o nouă prezentare:

Ce asemănări sunt cu monopolul actual al serviciilor poștale?

Cum poate fi definită justețea în livrările poștale? Permite monopolul poștal un control mai ușor asupra cetățenilor? Ar trebui permisă concurența? De ce da sau de ce nu? Ce probleme etice sunt implicate?

18. Comisia de digestie:

Există în această poveste paralele cu educația asigurată politic? Ce s-ar întâmpla cu ramura producției

alimentare dacă ar fi tratată la fel cu educația? Care sunt asemănările? Ce probleme etice sunt implicate?

19. „Dă-mi trecutul sau viitorul tău!”:

Cum sunt viața, libertatea și proprietatea legate de timp? În ce fel un hoț seamănă cu un colector de taxe și în ce fel e diferit de acesta? De ce? Ce probleme etice sunt implicate?

20. Bazarul guvernelor:

De ce și-a vândut omul o vacă pentru a cumpăra un taur? Care erau asemănările între guvernele care i-au fost oferite? Ce probleme etice sunt implicate?

21. Cea mai veche profesie din lume:

Există vreo asemănare între cei care susțin că pot prevesti viitorul și unii economiști? De ce au oamenii încredere în alții care să le spună viitorul? Cum ar putea cunoștințele despre viitor să-i facă pe oameni bogați sau puternici? Ce probleme etice sunt implicate?

22. Producția de încălțăminte:

Ți-ar place să fii plătit ca să nu muncești? De ce se oferă oficialul să-i plătească pe oameni ca să nu producă? Ce produce el? Ce probleme etice sunt implicate?

23. Aplauzometrul:

Ar fi logic să fie selectați liderii politici pe baza entuziasmului alegătorilor, mai degrabă decât pe baza numărului de voturi? Care ar trebui să fie baza deciziilor

morale? De ce spune Partidul Generic, „Noi credem ceea ce credeți voi “? Ce probleme etice sunt implicate?

24. Credinciosul autentic:

De ce votează de regulă alegătorii pentru ca unii oameni să dețină funcții? Putem avea încredere în politicieni? Avem dreptul să ne plângem de efectele politicii dacă nu votăm? Există vreo paralelă între comportamentul soțiilor maltratate și cel al alegătorilor maltratați? Ce probleme etice sunt implicate?

25. După nevoi:

Ce s-ar întâmpla cu rezultatele școlare dacă cei cu punctajele cele mai proaste la teste ar primi notele cele mai mari? Ce contradicții predau școlile? Ce probleme etice sunt implicate?

26. Salariile păcatului:

Care sunt diversele motive pentru care acești oameni au fost arestați fiindcă au muncit? Cine o duce mai bine și cine o duce mai rău ca rezultat al acestor arestări? De ce? Ce probleme etice sunt implicate?

27. Noii nou veniți:

Sunt grănicerii responsabili de ceea ce li se va întâmpla refugiaților care sunt deportați? Care este diferența dintre nou veniți și noii nou veniți? De ce această diferență? Ar trebui oare ca tinerilor să li se ceară să lucreze pentru armată? Puteți da exemple? Ce probleme etice sunt implicate?

28. Ne dați ori nu ne dați?

De ce au vrut oamenii să pună pâine în coșul cel mare? Care au fost soluțiile oferite problemei din această poveste? Ce soluție mai bună există? Ce probleme etice sunt implicate?

29. A cui e ideea strălucită?

Poate cineva să fie proprietarul utilizării unei idei? Asigură patentele primirea recompenselor de către inventatori? Sunt posibile recompensele pentru inventatori fără monopoluri legale? Care sunt motivele pentru invenții? Cum ar fi diferită piața fără patente? Ce înseamnă problemele de răspundere și răspundere limitată? Ce probleme etice sunt implicate?

30. Procesul:

Ce este responsabilitatea? E moral ca responsabilitatea să fie limitată? Cum se schimbă comportamentul dacă responsabilitatea nu este limitată? Ce este un bun public și cine decide lucrul acesta? Pot fi „bunurile publice” rele pentru public? Sunt beneficiarii clandestini substituiți de către guvern? Ce probleme etice sunt implicate?

31. Doctrinarul:

Cine este proprietarul unei vieți? Contează oare cine anume este cel care îl plătește pe medic, sau cine este cel care decide ce medic trebuie să dea consultații? Ce diferență există între autorizare și certificare? Sunt libera concurență și libera informare valoroase pentru medicină? Puteți da exemple? Ce probleme etice sunt implicate?

32. Viceversa:

Cine îi rănește pe ceilalți? De ce? Este legea contradictorie în privința acestor activități? De ce da sau de ce nu? Care ar fi o definiție consecventă a delictului? Care este diferența între a dezaproba comportarea cuiva și a o scoate în afara legii? Ce probleme etice sunt implicate?

33. Fructele plăcerii:

Ai dreptul să faci un lucru pe care alții îl consideră nesănătos? Ar trebui alții obligați să plătească pentru greșelile tale? Care este semnificația responsabilității? Se poate cineva maturiza dacă nu i se permite să facă greșeli? Cine decide? Se maturizează oficialii dacă iau decizii în locul tău? Ce probleme etice sunt implicate?

34. Marele Anchetator:

Vor oamenii să evite responsabilitatea? Este oare vreo primejdie dacă politicienii sunt lăsați să decidă pentru ceilalți oameni? Este necesar să poți alege pentru a fi virtuos? Sunt importante alegerile și virtutea? De ce da sau de ce nu? Ce probleme etice sunt implicate?

35. Legea celui care pierde:

Este OK să lași oameni nevinovați să plătească pentru ghinionul altora? Ar deveni oamenii mai necugetați dacă ar ști că alții vor plăti pentru rănile sau venitul lor pierdut? Are importanță? Ce probleme etice sunt implicate?

36. Banda democrației:

Este OK ca o persoană să ia bani de la alta prin forță? Este OK ca mulți oameni să învingă printr-un număr mai mare de voturi pe alții pentru a le lua bani cu forța? Ce lucruri pot face majoritățile? În legenda lui Robin Hood, cine era oficialul guvernului? Poate guvernul să fie cauza extremelor de bogăție și sărăcie? Ce provoacă revoltele? Ce probleme etice sunt implicate?

37. Vulturi, cerșetori, escroci și regi:

Cine asigură serviciile cele mai valoroase (mai puțin valoroase): vulturii, cerșetorii, escrocii sau regii? De ce este important să acorzi încredere acțiunilor, și nu cuvintelor? Ar trebui autoritățile să se supună acelorași reguli de comportare ca toți ceilalți? Ce probleme etice sunt implicate?

38. Terra Libertas:

Este posibil, sau de dorit, să avem o societate care nu acceptă inițierea forței sau fraudei? De ce da sau de ce nu? Care este procesul descoperirii într-o lume liberă? Poate scopul să scuze mijloacele? Ce probleme etice sunt implicate?